

**The Project Gutenberg eBook of Michaël Choræi Samlade skaldestycken, by
Michaël Choraëus**

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Michaël Choræi Samlade skaldestycken

Author: Michaël Choraëus

Release date: December 28, 2014 [EBook #47799]

Language: Swedish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MICHAËL CHORÆI SAMLADE SKALDESTYCKEN

Produced by Jari Koivisto

MICHAËL CHORÆI SAMLADE SKALDESTYCKEN

Af

Michael Choraëus

Örebro, Tryckt hos N. M. Lindh, 1815.

INNEHÅLL:

Utgifvarens Företal (af F. M. Franzén).
Författarens Lefverne.
Till Choræus (dikt).
Vid Choræi graf (dikt).

PRIS-SKRIFTER.

1. Ehrensvärd. 2. Yppigheten. 3. Trollhättan.

LÄRODIKTER.

4. Menniskans värde. 5. Sällheten. 6. Den dygdiges hopp. 7. Den stilla Dygden. 8. Tviflan och Tro. 9. Oskuldens hämd.

ELEGIER.

10. Åskan.
11. Till mina Barndomsvänner.
12. En tanke på min egen graf.
13. Det åldriga Templet.
14. En suck från Altaret.

BLANDADE DIKTER.

15. Blygsamheten. 16. Minnet och Hoppet. 17. Enkans Visa. 18. Den högtidliga förlofningen. 19. Vid lilla Ludvigs graf. 20. Ord till en Finsk melodi. 21. Idyll. 22. Sommarnatten. 23. Afsked af Runsala. 24. Gubben till Ungdomen. 25. Mitt tycke. 26. Barnsligheten. 27. Trösten. 28. Oskulden. 29. En blick mot framtiden. 30. Bortresan. 31. Första Maj. 32. En munter Gubbes dryckessång. 33. Förvandling. 34. Lilla Calle. 35. Visiten. 36. Till min sjuttonåriga Kusin. 37. Sång till en ung Flicka vid hennes mors död. 38. En hälsning ifrån Jockis. 39. Sång forfattad på ett Åkerfält. 40. Ederna. 41. Ynglingen. 42. Till den sjuke Mæcenas. 43. Den botfärdige. 44. Till Leuconoe. 45. Till en Moders skugga. 46. De tre åldrarne. 47. Vid Fru Fants graf. 48. Till Fru Grefvinnan Cronstedt. 49. Skaldebrief Till Prof. Tengström. 50. Af en Mor till sin Dotter. 51. Eva Loffman. 52. Vid Baron Beckfriis's Graf. 53. vid en Graf. 54. Krigsförklaring mot Herr Grefve C. 55. Bref Till Fru V. 56. Sång till Herr Lektor Moberg. 57. Julklapp till min Sophi. 58. På en Taskbok. 59. Lilla Hedda till sin Pappa. 60. Sång till min lyckliga Vän. 61. På en afleden makas porträtt. 62. Skål. 63. Till Fröken X. 64. I anledning af en inskrift på en bild af Fru L.. 65. Ett barns sång. 66. Babels torn. 67. En liten läxa till Aspasi. 68. Andra priset. 69. Man försägar sig lätt i hettan. 70. Rosen, Fjäriln och Biet. 71. Stickelbärsbusken. 72. Blommor till de Sköna. 73. Fastlagsris. 74. Inpromptuer. 75. Flugan och Ljuset. 76. Claras Canariefågel.

Psalmer i Gamla Svenska Psalmboken, omarbetade.

Nro 84.
Nro 95.
Nro 106.
Nro 143.
Nro 144.
Nro 184.
Nro 229.
Nro 231.
Nro 241.
Nro 245.
Nro 255.
Nro 263.
Nro 264.
Nro 274.
Nro 288.
Nro 291.
Nro 299.
Nro 316.
Nro 330.
Nro 387.
Nro 396.

Fragmenter och ofulländade Stycken.

Stycken af ett Tal den 29 Nov. 1799.
Menniskans bestämmeelse.
Sång öfver Konung Gustaf III.
Andakts-Poem.

UTGIFVARENS FÖRETAL.

Otta och ett halft år äro förflutna, sedan Choræi död gaf anledning att vänta en upplaga af hans samlade arbeten; och sju år har man väntat den af min omsorg, efter min förbindelse med hans Enka. Också ärnade jag redan 1808 i Åbo uppfylla denna väntan, hvad hans Skaldestycken angår; men kriget, som afbröt gemenskapen emellan Sverige och Finland, betog mig tillfälle att sammanleta åtskilliga på hvardera sidan om hafvet kringspridda blad, som ej borde saknas i denna samling. Äntligen är det, genom en oväntad ledning af händelser, i nejden af Hjelmaren, som dessa till större delen Finska alster utgifvas.

Hvad deras värde angår, vore det lika fåfängt, som obehörigt af utgifvaren, att vilja förekomma läsarens omdöme. Dock må mig tillåtas en anmärkning, hvilken, om den ock ingen ting betyder i afseende på de här meddelade arbeten, som hvarken kunna eller bara bedömmas efter annat, än hvad de i sig sjelfva äro, likväl torde vara ej alldeles öfverflödig för dem, som mer granska Auktorn, än hvad han författat.

Utom det att *Choræus* slöt sin bana nästan vid en ålder, då mången skald först begynner sin, eller åtminstone upptäcker sin rätta kallelse; måste han af sin korta lifstid använda den mesta delen för sitt ståndes yrke, som, ehuru nära sammanhang det i sin grund har med poesien, dock i sin utöfning lägger ett band på den frihet, som hvarje konst fordrar: en af orsakerna, hvarföre *Choræi* sångmö så ofta framträder såsom lärarinna, oakadt sin naturliga fallenhet för det lekande och naiva.

"Den äkta skalden kan endast sjunga." Denna anmärkning, som jag nyligen sett, om jag rätt mins i Iduna, torde i vissa fall kunna vändas om. Mången skulle blifvit en äkta skald, om han ej gjort annat än sjungit. Men få kunna det i vårt land, utan att göra sig olyckliga. Icke heller vore det nyttigt, om denna regel följdes af hvarje yngling, som tror sig född med en poetisk ådra. Man blir så lätt bedragen i denna inbillning, icke endast af sig sjelf, utan af andra. En annan sak är det med stora genier: de tvingas fram af en inre magt. Deras valspråk är, som *Kellgrens*: omnis in hoc sum; om de än skulle förspilla dervid hela sin timliga välfärd.

Äfven den tidepunkt, i hvilken *Choræus* framträdde, var törhända ej den förmånligaste för utvecklingen af poetiska anlag. Flere omständigheter hade vållat, att vitterheten ej mer skattades för sin egen skull: hvaraf följde, att hennes idkare genom den moraliska, religiösa eller politiska vigten af de ämnen, de behandlade, sökte att bibehålla hennes anseende. Derigenom frambragtes väl många förträffliga stycken, som tillvunno sina författare en tvåfalldig aktning, den som man lemnar skalden eller vältalaren, och den som tillkommer medborgaren eller sedoläraren. Men någon gång hände derigenom också, att ett mått af snille och talang, som i en liten lyrisk blomstersång med fördel kunnat användas, på ett didaktist sädesfält nästan förspilldes. Om närvarande samling i något blad ger anledning att beklaga den sednare verkan af en i sig sjelf alltid berömlig åsyftning; så ger den äfven tillfälle, att gladas öfver den förra. Jag nämner blott det första stycket: Sången öfver *Ehrensverd*.

Ett särdeles missöde har likväl, efter Författarens död, öfvergått detta hans förnämsta skaldestycke. Ämnet deri har genom tidens händelser blifvit sådant, att man endast med smärta kan läsa det, oakadt dess beundransvärda skönhet.

Äfven öfver *Choræi* Psalmer rådde en oblid stjerna. Ostridigt hade han till detta skaldeslag, icke blott den yttre kallelsen genom sitt stånd, utan en inre genom sin varma känsla, sitt enkla och lätta språk. Men utom det, att hans försök deri ej hunno fulländas innan hans död, hade man den tiden andra begrepp om den reform, vår gamla Psalmbok borde undergå, än man sedan fattat. Visserligen funnos då redan de ypperliga Kyrkosånger, med hvilka Doktor *Ödmann* gjort epok i Svenska Psalm-poesien; men detta mönster gällde egentligen i afseende på nya Psalmer, och *Choræi* bemödande åsyftade endast de gamlas förbättring. Den rätta konsten dervid var då ännu icke funnen, icke ens af hans medtäflare och vän Doktor *Wallin*, som sedermera till förtjensten af så många egna mästerstycken, tillagt den mindre lysande, men dubbelt skattbara, att på ett förundransvärdt sätt hafva räddat de flesta af de gamla. *Choræus* är för öfrigt ej den ende, som i detta svåra och grannlaga skaldeslag behöft tidens hjälp genom öfning och prof. Emellertid vunno hans Psalmer ett utmärkt bifall; och tjena ännu till mångas andakt: hvarföre de äfven här blifvit å nyo aftryckta; helst större delen saknas i den nya Profpsalmboken.

Men det är nu mera ej Författaren, utan Utgifvaren af denna bok, som behöfver en apologi.

Ofta villrådlig i valet af de stycken, jag skulle upptaga, har jag liksom rådfrågat Författaren sjelf, och, jag tillstår det, ej blott hans smak, utan hans hjerta, som mången gång för sin välvilja uppoffrade sin ärelystnad. Likväl äro ganska många tillfällighetsverser uteslutna; och ibland de bibehållna synas mig några ej vara de minst vackra i denna samling.

FÖRFATTARENS LEFVERNE.

Man söker gerna en Författares bild framför hans skrifter: man vill se den i ansigtet, som man hör tala. Också ges det skriftställare, i synnerhet skalder, hvilkas person är nästan oskiljaktig från deras arbeten. Dels visar den sig sjelf i dem, och utgör stundom deras förnämsta behag; dels förutsätta de, för att rätt kunna skattas, att läsaren liksom lefver med auktor.

Den skald, som i närvarande samling å nyo framträder för allmänheten, har i det ena afseendet längesedan vunnit många hjertan; och i det andra är en teckning af hans lefnads omständigheter det bästa företal för hans skrifter. De förra torde äfven i sig sjelfa ej sakna allt intresse för den, som finner nöje i betraktelsen af de oftast obetydliga, stundom besynnerliga tillfälligheter, som bidraga att afgöra en menniskas öde, och att dana dess snille och dess hjerta.

Hofpredikanten *Michaël Choræus* var född den 15 Mars 1774.[1] Hans fader var Comministern i Christinestad *Michaël Choræus*. Hans moder hette *Hammar*. Vid detta exempel gäller ej Linnés idé, att barken härrör af fadren och kärnan af modren. *Choræus* hade ärft det inre endast af sin fader, som var en man af utmärkt hufvud, ej utan studier, och ryktbar för den gåfvan att oberedd kunna i predikstolen, med en sann ingifvelse, väl utföra sitt ämne. Ett för tidigt giftermål hade bragt honom i en bekymmersam belägenhet. Pastorsadjunkt nu i Vörå, nu i Vasa, nu i Solf, nådde han ändtligen högden af sin lycka, då han i Christinestad fick åtminstone en stadig boning. Sonen, som var född på det första stället, hade således redan i späda åren det ödet att ofta flytta; och man kan säga om honom, att han nästan aldrig haft något egentligt hem på jorden.

Äfven så ovisst är det, till hvad nation han skall räknas. Alla de nämnda orterna, ehuru belägna i Finland, bebos af en Svensk koloni, som i språk och seder fullkomligen skiljer sig från Finnarne, ehuru det ena folket bor tätt invid, stundom midt ibland det andra. Också vilja de Svenske bönderne ej kallas Finnar, ehuru deras Finske grannar, som kunna räknas till de mest hyfsade af sin nation, lika mycket sätta sig öfver dem, och om de öfverträffas i liflighet, umgängsamhet och vänlighet, deremot tillegna sig företräde i stadigt allvar och lugn rådighet. I anseende till språket var *Choræus* blott Svensk, kanske äfven till lynnet; men till sin härkomst var han förmodligen en blandning, såsom de fleste af ståndspersoner, hos hvilka denna skilnad, äfven af andra skäl, är mindre märkbar. För öfrigt var det för honom lika, om han ansågs för Svensk eller Finne. Han öfverlefde ej den tidepunkt, då man med bestörtning blef varse, att det var ett haf emellan Sverige och Finland.

Också hade Försynen delat hans lefnad och hans lycka mellan begge stränderna af Östersjön. En besynnerlig skickelse förde honom redan i yngre åren till Sverige för att der uppfostras.

Hans fader, då han kände sig nära döden, kallade honom till sin sotsäng, och sade: "Jag dör, och lemnar din mor med dig och dina syskon i fattigdom. Vår Herre har gifvit dig goda anlag; men jag ser ingen utväg till din uppfostran på din hemort. Res till Sverige: sök opp Domprosten *Fant* i Westerås, och säg att en döende fader skickat dig till honom, och att din farmor hetat *Fant*."

På detta patriarkaliska vis blef den unge *Choræus* skickad ut i verlden. Men för att komma till Westerås, behöfde han en liten respenning. Någre Handlande i Christinestad sammansköto den, och skänkte honom kläder. Så kom han till Stockholm, utan ledsagare och utan rekommendationsbref.

Af de många slags förförelser, för hvilka en yngling är blottställd i hufvudstaden, mötte honom en, som ej synes farlig, men som var nära att göra honom olycklig för all sin tid, åtminstone föra honom på en helt annan väg än den, dit han var ärnad. De förledande varelser, af hvilka den stackars gossen, som aldrig förut sett något sådant, lät dåra sig till den grad, att han på dem förstörde hela sin kassa, voro — körsbär och päron. Sedan han ätit opp de sista han köpt, och ej mer kunde köpa något enda, öppnades först hans ögon: och han fann sig ensam i en fremmande verld, utan husrum, utan mat, utan penningar. Det fartyg, på hvilket han kommit, var försvunnit från skeppsbron, och intet Westerås-fartyg fann han, som kunde emottaga honom med sitt lilla bylte. Af de många ansigten, som mötte honom, kände han icke ett enda; och ingen brydde sig om honom det minsta, om icke kan hända en eller annan smålog åt den lilla sällsamt klädda figuren från landet. Så gick han hela dagen, och glömde till slut all den öfriga sorgen för hungern. Dock kunde han ännu icke förmå sig att begära allmosa, då han blef varse ett par gossar, som fingo penningar af en Officer. Han underrättade sig om orsaken, och fick höra, att de togo

värfning. I hast beslöt han att följa deras exempel, och lät inskrifva sig, som skeppsgosse på ett krigsfartyg, som med det första skulle afgå till Sveaborg. Detta hände år 1790, och Freden i Verelä lär då ännu icke varit slut, åtminstone ej kungjord. I alla fall såg det på fartyget ganska krigiskt ut.

I ett ögonblick var hela hans utsigt förändrad. Gymnasium, akademi, magisterkrans med mera dylikt, som vid namnet *Fant* fäst sig i hans håg, voro försvunna. I deras ställe stod nu, vid namnet Sveaborg, allt hvad förskräckligt är, för hans inbillning. Dock kom ej ångern, innan han ätit sig mätt: sedan först tänkte han efter, huru han sålt sig sjelf för en måltid, och gret som Esau; ty äfven sin faders välsignelse tyckte han sig hafva förlorat. Officern, som hade värft honom, blef varse hans ängslan, och underrättade sig om alla hans omständigheter. Gif dig tillfreds, min gosse, sade han; du skall få behålla din svarta rock. (Han bar ännu sorgdrägt efter sin far.) "Blif prest: dertill passar du bättre, än till knekt. Res till Westerås, och kom hädanefter bättre ihåg, hvad din far sagt dig på sin sotsäng." Med dessa ord gaf han honom sitt afsked, lät honom behålla värfningspenningarna såsom en skänk, och skaffade honom rum på ett Westerås-fartyg. Mer än en gång hörde jag *Choræus* med rörelse beklaga, att han aldrig sedermera råkat denne hederlige man, hvars bild stod alltid liflig och klar i hans tacksamma hjerta, ehuru han med sin ålders lättsinnighet skilts ifrån honom, utan att ens ftåga efter hans namn.

Vid ankomsten till Westerås var det första han gjorde, ej att gå till Domprosten, utan att klifva opp i Domkyrkotornet. Ensam, som han der stod, mellan himmel och jord, dit kastad öfver haf och sjö, långt ifrån sitt hem och sin släkt, okänd af alla, i den stad och det land, han såg under sig, med ingen annan tillflykt än ett fremmande hus, der hans namn aldrig varit nämndt, med ingen annan grund till sin väntan att der blifva emottagen, än en döende faders önskan, borde han finna sin belägenhet bekymmersam, och bäfva för det ögonblick, som snart skulle afgöra hans öde. Men den sorglösa ynglingens själ var sysselsatt endast med det höga, henne upplyftande tornet, och med den vidsträckta utsigten af hans nya fosterbygd: så ansåg han orten genast; ty att han, på sin faders ord, ej skulle af Domprosten med öppna armar emottagas, föll honom aldrig in, att tvifla.

Äntligen steg han ned till jorden igen, och sökte opp Domprostegården. Doktor *Fant* hade fremmande hos sig, då hos honom anmäldes en liten svartklädd Finnpojke. Han gick ut, och kom in efter en stund med *Choræus* vid handen, och visade halft leende, halft brydd, åt sitt sällskap det oförmodade testamente, han fått ifrån Finland.

Domprosten *Fant* var af det gammaldagsfolk, som röres af slägtkärlek; och ehuru mycket aflägsen, och för honom oväntad, skyldskapen var, erkände han den likväl, Slägten *Fant* i Sverige härstammar i sjelfva verket ifrån Österbotten. Dessutom kunde hans kända godhjärtighet ej förskjuta den värnlöse fremlingen; och hans frus välgörandetankesätt styrkte honom i det beslut, att anse sig bunden af ett blödande fadershjertas sista suck, såsom af en pligt, och att emottaga den faderlöse, såsom af Förstens hand.

Gossen sjelf intog snart genom sin qvickhet och sina öfriga goda egenskaper begge sina fosterföräldrar. Upptagen som barn i huset, njöt han i sju års tid deras ömma och frikostiga omsorg, som följde honom från gymnasium i Westerås till akademien i Upsala, der han redan 1792 blef inskrifven. Den korta tid af blott tvenne år, som han förblef vid det förra lärosätet, förutsätter icke endast en ovanlig lärgirighet och fattningsgåfva, utan äfven en redan i Finland vunnen öfning i de gamla språken, hvarvid hans fader sjelf måste handledt honom; ty vid pedagogien i Christinestad kunde han ej lära annat, än det som hör till en folkskola.

Doktor *Fant* gjorde ej ett halfverk. Han öfvergaf ej sin fosterson, innan hans uppfostran var fullkomnad. De skiljdes först 1797, då *Choræus* på hans bekostnad tagit magistergraden.

Nu lemnad åt sin egen omtanke, sökte han sin utkomst såsom Lärare i enskilda hus, och kom dervid i en ny skola, som i början bittert nog lät honom känna sin aga.

Domprosten *Fant*, sjelf glädtig och eldig, hade ej qväft *Choræi* naturliga qvickhet; och Domprostinnans visa godhet hade emot dess alltför fria utbrott sökt en motvigt endast i hans egen godhjärtighet. Emedlertid fick han tidigt en vana att sticka omkring sig med små infall, som hos den värnlöse halfvilde gossen från Finland hade ett eget behag, men hos den från Upsala komne ynglingen ofta misstyddes, och stundom i sjelfva verket ej kunde annat, än misshaga. Redan vid Akademien hade han gjort sig känd, icke endast för kittslighet i umgänget, utan för verser af en förolämpande art, dem han sjelf i en mognare ålder aldrig kunde förlåta sig. Denna lust att retas hos ett ungt snille, som vill försöka sin gadd liksom sina vingar, om den ej alltid bevisar ett öfverlägset hufvud, såsom någre förmena, bevisar icke heller alltid, såsom mången föreställer sig, ett ondskefullt hjerta. *Choræi* hjerta åtminstone var godt och oskyldigt, som ett barns.

Han var icke den enda yngling, som då han ifrån den Akademiska parnassen, der han drömer endast om guddomligheter på molnskyar, nedstiger i hvardagslifvet, med ett hemligt förakt anser alla dess föremål, ända till dess hans erfarenhet lär honom att skilja den verld, i hvilken man blott tänker, ifrån

den, i hvilken man tyvärr måste lefva. Det händer mången dervid, som det hände en viss resande ungherre i en småstad. Han kom i en sal, der det dansades; men som han ej fann sällskapet sig anständigt, och tyckte sig se ett inre rum, der han hoppades finna en mera utvald cirkel, ville han skynda sig dit, och märkte ej i hastigheten, att det han ansåg för en dörr, var blott en stor spegel, som han stötte emot och slog sönder. En sådan spegel är mångens inbillning, då han träder in i världen. Hos några är den ett verkligt trollglas, som visar dem öfverjordiska syner, och fullkomligheter som blott kunna tänkas; och när de misstaga dem för verkligheter, hafva de stundom den olyckan att stöta sönder glaset. Hos andra deremot är det blott en vanlig spegel, der de betrakta endast kopior, och dem stundom vanställda, af den hvardagsverld, i hvilken de lefva; dem de likväl ge ut för idealer; och orsaken, hvarföre de hellre se i spegeln, än rundt omkring sig, är förnämligast den, att ibland bilderna derinne, deras egen alltid står främst.

Choræus, utan att egentligen höra till någondera klassen, ty han var ganska öppen för det verkliga, och lemnade sig åt dess behag med en naif känsla, kom likväl, äfven han, ifrån Lärosätet med hufvudet fullt af idéer, som i den krets, der han nu inträdde, funno ingen ting motsvarande. Hans redan förut satiriska lynne bröt derföre ut på ett sätt, som stötande många omkring honom, studsade tillbaka på honom sjelf.

Det var i synnerhet hans egen fosterbygd, som i det afseendet blef hans skola. Han hade lemnat den såsom en rå gosse, och återkom efter sju år såsom en bildad yngling. Genom en naturlig förvillelse flyttade han i sin föreställning denna råhet och denna bildning ifrån sig sjelf, på landet dit han kom, och landet der han varit. Redan på fartyget, som förde honom öfver till Österbotten i sällskap med flera unga fruntimmer ifrån Jacobstad och Gamla Carleby, hade han bort finna sitt misstag; men den tagg, han fick röna hos dessa Finska rosor, verkade ännu hos honom ej annat, än att han besjög dem i verser, som läto äfven dem känna taggen under rosen. En kraftigare varning väntade honom, sedan han var landstigen. De pannor, han i de nämnde städerna stötte emot, voro hårdare än hans; men kunde dock icke straxt göra honom varsam. Såsom ett vidunder af qvickhet och förarglighet, blef han i en hast ryktbar kring hela landet; och till slut väpnade man sig emot hans tunga med ett medel, hvaremot inga infall förslå. Småningom förändrade han sitt sätt att vara; och innan han lemnade orten, var han lika allmänt älskad, som han i början varit illa ansedd.

Vid Abo Akademi, dit han begaf sig 1799, och der han kort derefter blef Docens i Vältaligheten, förvärfvade han sig genast både sina förmäns bifall och de studerandes förtroende. Såsom tillika Informator i ett af Stadens förnämsta hus, hos Länets Höfding General-Majoren Baron Willebrand, hade han tillfälle att känna verlden på en ny sida; och hvad redan förut var bortnött af de kanter, han burit i den borgerliga krets, der han förut varit, blef nu i den högre sällskapscirkeln än mera jemnadt och glattadt. Likväl öfvergaf honom aldrig hans medfödda öppenhet i lynnet och lätthet i umgänget; och den förekommande vänlighet, hvarmed han nu mera intog alla menniskor, var så naturlig och hjertlig och afsigtslös, att man omöjligen kunde tro honom någonsin hafva varit annorlunda. Också hade han ej på det sättet förändrat sig, att han antagit ett för honom fremmande väsende: han hade endast bortlagt en ovana: en ovana, som åtföljer de bästa hufvun och hjertan, och har sin grund i det misstag, att till de yttre formerna i umgänget öfverföra den ton af sjelfständighet, som hör till det inre tankesättet.

Särskilta omständigheter af en egen art bidrogo vid denna tidepunkt, att utbilda både hans karakter och hans snille. Den utmärkta godhet, hvarmed han bemöttes af den vördnadsvärda Fru, hvars Söner han underviste, den vackra belägenheten af de landställen, Runsala och Jockis, der han till följe af denna förbindelse tillbragte sommaren; ett vänskapsfullt umgänge med ett ungt fruntimmer af förstånd, känsla och smak, som ofta vistades i samma hus, och hvars bild han tecknat på hennes graf (se poem nr. 51), förenade sig att röra de innersta strängarna af hans hjerta, och frambringa dessa harmoniska ljud, som först väckte en allmännare uppmärksamhet på hans skaldegåfva.

Det var ibland Runsalas[2] namnkunniga ekar (om icke de enda, tminstone de förnämsta i Finland), som han författade stycket Åskan (poem nr. 10) och några andra af sina mest intagande sånger. Det var på Jockis, af sin präktiga byggnad, sin vackra trädgård och sina Engelska fabriker i det sköna Tavastland utmärkta gods, som ett i sanning poetiskt lif hos honom utvecklade dessa älskvärda egenskaper, hvilka sedermera, hvar han kom, tillvunno honom allas välvilja och bifall.

Ett af hans sätt att åstadkomma ett oskyldigt nöje må nämnas: helst några af hans verser syfta derpå. På en holme i en å inom trädgården stod en liten enslig hydda; der de promenerande gingo in att hvilas sig. Oförmodadt yppade sig der en osynlig invånare, som lät förnimma sig i en bok der mången af de besökande öfverraskades med ett tankepråk, en anmärkning, en fråga, som stundom träffade den hemligaste vrån af hans hjerta. Snart blefvo hyddan och boken ett slags orakel, som man nalkades, lika nyfiken, som fruktande; och sällan gick någon derifrån utan en väckt tanke eller känsla, som med de sköna minnena af Jockis och dess herrskap förenade en hågkomst af den så kallade *Gubben i Hyddan*. Den i början okände anden, som under detta namn uppenbarade sig, var för öfrigt ej alldeles ensam. En annan osynlig röst höjde sig stundom med eller emot hans, och røjde en qvinlig genius, hvars särskilta

karakter upplifvade det romantiska spelet. Begge voro snart försvunna. Endast boken låg kvar i hyddan, såsom en minnesbok, der hvar och en, som besökte stället, antecknade sitt namn. Men mången, som känt de tvenne, snart äfven ur tiden försvunna vännerna, tycker sig ännu i lunderne af Jockis märka deras närvaro, åtminstone hvar gång, som godsets förträffliga ägarinna, hvars ädla beskydd begge åtnjöto i tiden, vistas på stället.

Om Runsalas och Jockis sommarnöjen ej voro obetydliga medel till utbildningen af *Choræi* känsla och smak: så gaf deremot vistelsen vid Akademien i Åbo, och i synnerhet den oförgätliga Porthans handledning, som tidigt insåg och uppmuntrade hans snille, en allvarligare riktning åt hans bemödanden. Äfven för hans skaldegåfva erböd sig snart ett högre ämne. På Akademiens vägnar uttryckte han fäderneslandets då varande hopp om den nyss födde thronarvingen i ett tal på vers, som för ögonblicket gjorde ett stort intryck, och äfven efteråt, då det af Akademien blef utgifvet, vann bifall och väckte en högre väntan af den unga skalden. De tvenne pris, som vid samma tid af Vettenskaps- och Vitterhets-Samhället i Götheborg honom tilldeltes, bidrogo att fortskynda hans rykte. Dock var det i synnerhet hans mindre stycken, som tillvunno honom den äran, att icke endast hans namn, utan ock hans verser, flögo ifrån mun till mun kring hela riket. Deras ovanliga lätthet och naturliga behag intogo äfven den större allmänheten; och den lycka, som till exempel *Enkans Visa* gjorde, skulle ej försmås af skalder med högre anspråk, än *Choræus*; ty att äfven i den lägsta hydda framlocka en sång och en tår, borde, om ej smickra deras ärelystnad, åtminstone röra deras hjerta.

En ny förändring i *Choræi* belägenhet synes hafva verkat både på hans sinnes och hans lyras stämning. Under en landtlig enslighet på Tervik i Nyland, der han tillbragte ett år såsom lärare för en ung Baron *De Geer*, den samme hoppfulle ynglingen som under sista Finska kriget olyckligen omkom i hafvet utanför Gefle, träffade han i några Elegiska stycken en af de bästa tonerna i sin lyra. Se t.ex. *En tanke på min egen graf* (poem nr. 12). Denna melankoliska ton hade likväl redan förut röjt sig äfven i hans gladare sånger. Till och med hans lärodikter hafva en elegisk anda, som utgör deras mesta behag.

Oväntad var denna karakter af hans sångmö; icke endast för dem, som hört omtalas hans första inträde i verlden, eller sett hans älsta satiriska försök, utan äfven för dem som i en sednare tid närmare kände honom och intogos af hans lekande qvickhet i umgänget. Det är väl icke ovanligt, att en författare vid sitt skrifbord är en helt annan person, än då han talar eller handlar. Likväl var denna motstridighet hos *Choræus* mera skenbar än verklig. Mellan satiren och elegien är ett närmare sammanhang, än det först synes. I begge skaldeslagen är det ett starkt misshag till det verkliga, som väcker känslan: den yttrar sig blott olika efter det olika lynnet hos skalden, som antingen ler eller suckar deröfver, antingen anklagar blott andra eller sig sjelf tillika, och uppehåller sin uppmärksamhet antingen vid det felaktiga, han erfar, eller vid det bättre, han tänker. För öfrigt är det med *Choræi* sångmö, som det var med honom sjelf. Så naift hon tycks fatta äfven det minsta behag i det verkliga lifvet, och så lätt och sorglöst hennes uttryck oftast faller sig: så är likväl hennes innersta väsende sentimentaliskt. Och han sjelf, oaktadt den muntra och skämtsamma liflighet, som alltid bibehöll sig i hans väsende, tärdes likväl af en hemlig trånad och oro, äfven i de lyckligaste ögonblicken af sin lefnad.

Dessa väntade honom på andra sidan om hafvet. Kongl. Krigs-Akademien på Carlberg öppnade för honom 1802 en ny bana, der han inom en kort tid kom i åtnjutning af allt hvad man plär anse förmånligt. Såsom Kongl. Hof-Predikant och Regemente-Pastor för Södermanländningarne, jemte det han var Theologie Adjunkt vid Krigs-Akademien, hade han redan, inom sitt stånd och för sin ålder, gjort ett betydande steg, och hoppades en snar befordran till någon förmånligare plats. Såsom andelig talare, kom han i ett sådant rop, att då fremmande åhörare ifrån Stockholm hotade att alldeles uttränga de egentliga på Carlberg, nödgades Academiens Guvernör bestämma antalet af de personer, som i kyrkan skulle få inträde: en omständighet, som likväl gaf *Choræus* mer oro, än hans rykte gaf honom nöje. Vida större var hans tillfredsställelse vid det tillfälle, då flere Kadetter, rörde af hans predikan, kommo till honom och yppade okända förseelser.

Såsom skald, emottog han ett pris i Svenska Akademien, som i anseende till hedern var det högsta, för ett skaldestycke, hvars patriotiska ämne tillvann honom äfven Konungens uppmärksamhet.

Men en sannare lycka tillföll *Choræus*, än den tvetydiga att vara berömd, som nästan alltid medför det ödet, att i samma mån vara tadlad tillika. I sitt kall aktad och älskad, både af sina embetsbröder och dem han underviste; i umgänget af högre och lägre väl ansedd; af sina vänner (sjelfva hans medtäflare blefvo det) med den hjertligaste tillgitvenhet omfattad: vann han slutligen 1805 äfven af huslig sällhet en mindre vanlig lott genom sitt äktenskap med Enkefru *Sophia Christina Robsahm*, född *Wester*.

Men sorgen tycks så nödvändigt tillhöra menniskolifvet, att om den ej tillskickas oss utifrån, skape vi den oss sjelfva i vår inbillning, eller föds den inom vårt blod, i vår andedrägt, i de organer, hvarmed vi känna och tänka. Stundom blir äfven ett öfverflod af lycka en orsak till vår osällhet; och ett tillfälle att välja emellan tvenne lyckliga belägenheter, kan göra ett böjligare sinne, åtminstone för ögonblicket mindre lyckligt.

Alla dessa orsaker förente sig hos *Choræus*, att i sjelfva den tidepunkt, då hans sällhet fullkomnades genom en Sons födelse, och genom det mest sannolika hopp om befordran till en Theologie Profession i Åbo, förbittra och kan hända förkorta hans dagar.

Troligen bar han länge hos sig sin egentliga dödsorsak i ett svagt bröst. Åtminstone varnade han i det afseendet af en kunnig läkare många år förut. Dock var hans hektik ej uppenbar förrän mot slutet af år 1805, efter en långsam och besvärlig resa ifrån Åbo, der han aflagt prof för den sökta Professionen. Till den hastighet, hvarmed sjukdomen utvecklade sig och fulländade hans upplösning, medverkade sannolikt äfven en sinnesoro, hvars orsak jag tror mig böra förklara, då jag derigenom kan rättvisa den döde, utan att såra någon af de lefvande. Härvid måste jag gå tillbaka ända till första ursprunget af händelsen.

Kring hela riket, åtminstone i städerna, hade upphöjt sig en klagan öfver den ringa uppbyggelse, man oftast fann af den offentliga Gudstjensten, Ånskönt förnämsta orsaken härtill låg hos åhörarne sjelfve, i deras brist på andakt och tro, i deras större uppmärksamhet på det yttre och menliga, än på det inre och gudomliga i hvad de sågo och hörde: så gåfvo utan tvifvel äfven presterne, i synnerhet de yngre, anledning till detta missnöje. Det borde väcka så mycket större uppmärksamhet, som det yttrades lika af olika slags åhörare. En del klagade, att de ej fingo höra Guds ord; en annan del, att det menniskoord, som för dem frambärs, var alltför ostädadt. Mången församling stötte sig öfver kärfva afhandlingar i ett för dem obegripligt skolspråk, mången öfver kärnlösa utrop i svassande ord med tillgjorda åtbörder. I allmänhet saknade man hos unga Predikanter icke endast öfning och erfarenhet, utan ock insigt och urskilning. Om stundom äfven hos de äldre åtskilligt kunde klandras, och om i synnerhet deras språk ej svarade mot tidens fordran; så öfverskyldes likväl dessa brister af deras allvar i hufvudsaken, och af den trohet, hvarmed de höllo sig till den Heliga Skrift. Roten till det onda låg för öfrigt i den obenägenhet, att ingå i Prästeståndet, som røjde sig hos de flesta ynglingar af natursgåfvor och grundligare studier. Ibland de nitiska och verksamma kyrkans män, som begynde kraftigt motarbete detta förfall, var Biskopen i Åbo Herr Doktor Tengström. Ett hufvudsakligt medel deremot syntes honom ett redan vid Akademien öppnadt tillfälle att pröfva och utbilda de blifvande Predikanternas embetsgåfvor. Med de eftertryckliga varningar, han sjelf både enskilt och offentligen gaf emot de rådande felen, ville han förena den verkan, som åtföljer egen åskådning så väl af det felaktiga, som af det goda. Allt detta kunde åstadkommas blott genom ett Seminarium; och ett sådant blef genom Akademiens i Åbo då varande förträfflige Kanslers, Hans Ex. Grefve C.A. Wachtmeisters välvilja och nit, efter den plan, Herr Biskopen i samråd med andra insigtsfulla män uppgifvit, bragt till verkställighet; hvarefter dylika inrättningar skedde äfven i Upsala och Lund. Afsigten dervid var visserligen icke, att för den praktiska öfningen uppoffra de theoretiska studierna, och befrämja den ytlighet, som var tidens llmänna fel. Tvertom skulle fordringarne både af språklärdom och af filosofisk underbyggnad ökas och skärpas. Men så länge bristen på Prestämnen gjorde ett visst öfverseende till ett oundvikligt ondt, borde de, som skulle framträda såsom lärare inför Guds församling, om de saknade en djup lärdom; åtminstone i sjelfva embetets utöfning, äga någon färdighet och urskilning.

Den nya inrättningens första framgång skulle naturligtvis mycket bero på den man, som ställdes i spetsen för densamma; och som *Choræus* vid samma tid genom sina predikningar vunnit stort bifall i Stockholm, och redan i Åbo var känd både för kunskaper och för talemått: så blef han, ibland andra, uppmuntrad att söka den Theologie Profession, hvarmed styrelsen af Seminarium skulle förenas.

Han sjelf, ehuru lycklig på Carlberg, frestades af kärleken till sin fosterbygd, och af hoppet att der kunna uträtta något godt; men oroades genast af den tanken att stå i vägen för andra sökande af större akademisk förtjenst. Likväl, då all anledning var till den förmodan, att vid denna nya syslas besättande allt afseende på personer, äfven hvad deras för öfrigt ostridiga rätt angick, skulle uteslutas: så tyckte han sig utan förebråelse kunna lemna sitt öde i deras händer, om hvilkas allvarliga och oväldiga nit för saken allena han var fullkomligen öfvertygad. Men så nöjd han skulle varit, att se en medtäflare, hvars företräde i ålder, tjänstår och lärdom han gerna erkände, och för hvars karakter han yttrade och hyste all aktning, sig föredragen: så smärtsam var för honom den föreställningen, att hans befordran, som ansågs otvifvelaktig, skulle åtföljas af missnöje och söndring inom det verk, der han skulle inträda. Denna föreställning, hvartill han både vid sin resa till Åbo och vid förslagets upprättande funnit någon anledning, ehuru den mycket förstörades af hans lättörda sinne, oroade honom under hans sjukdom; och om hans själs ömtålighet mycket härrörde af hans helsas svaghet, så verkade den likväl tillbaka på hans kropps förstoring.

Redan i Februari månad 1806 kände han sjelf, att han bar döden inom sig, ehuru han ej förklarade sig deröfver ens för sin maka. Efteråt erinrade hon sig likväl, att han fyra månader för sin död sagt henne: "Jag har haft tre svåra nätter; men nu är jag lugn: ske Herrans vilje!" Ifrån det ögonblicket lefde han ej mer för verlden. Allt som förut smickrat eller förtrutit honom, väckt hans hopp eller saknad, rörde honom ej mera. Endast dem, han älskade, omfattade han ännu med en stilla ömhet. Förut orolig vid den minsta kroppsliga smärta, bar han nu med tålmod de största plågor. Till sista stunden bibehöll hans själ sin eld och kraft. Mellan det han liksom räknade sina steg till grafven vid den rörelse, han i

sitt rum tog, der hans cirklat kring golfvet blefvo, såsom han sjelf anmärkte, dag från dag allt mindre och färre, skref han flere skaldestycken af religiöst innehåll, af hvilka likväl endast det, som slutar denna samling, hann utföras. De sista raderna af hans hand voro dessa:

Så lång är dagen ej, att aftonen ej nalkas,
Och aftonen ger lugn, och bådard nattens frid.
Du trötte vandringsman! din heta törst skall svalkas:
Du källan finna skall uti behaglig tid.

På sjelfva sin dödsdag höll han, sittande i sin säng, utan tvifvel i den inbillning, att han stod på predikstolen, med upphöjd röst en kort predikan om en christelig död. Flera närvarande vittnen intyga, att de aldrig hört någon ting mera rörande, och uppbyggligt; men äfven ett mindre fullkomligt tal måste i en sådan belägenhet smälta det mest hårda hjerta. Sedan han slutat, lade han sig ned liksom för att dö, och låg en stund alldeles orörlig. Dock väcktes han ännu på några timmar till känsla af sitt kroppsliga lif, innan han drog sista andedraget. Han afsomnade den 5 Junii 1806 i en ålder af 32 och ett fjerdedels år.

Hans äktenskap hade varat endast ett år och fyra månader; och den son, han lemnade efter sig, följde honom snart i grafven.

Till det rörande af detta dödsfall bidrog äfven hans makas öde, som nu var andra gången enka i en ålder af några och tjugo år. Om hans likfärd, som skedde genom Carlbergs trädgård till Solna kyrka, skref en närvarande vän till en frånvarande, ibland annat, detta: "De dystra alleerna, den mörka skogen, den efter regn och åska ännu mulna himmelen, allt sammanstämde med den känsla, som uppfyllde våra hjertan. Knapt var liket nedlagdt i jorden, innan himmelen klarnade, solen sken fram och den skönaste afton följde: en tvåfaldig bild af menniskolifvet, antingen man tänker på det ljus, som för den döde uppgår ur griften, eller på sorgens flyktighet hos de efterlevvande."

Flere skalder hedrade hans stoft med blommor, som ej förvisna; och på hans graf i Solna kyrkogård läto hans vänner lägga en ohuggen gråsten med endast denna påskrift: *Choræus*. Man har funnit denna minnesvård förmäten. Utan tvifvel skulle den passa äfven för ett snille af första rangen eller för en stor man: den vore då sublim. Nu är den blygsam, liksom dess föremål, och begär ej uppmärksamhet af andra, än dem, hvilkas hjertan *Choræus* i sin lifstid, antingen som vän, efter predikant, eller skald intagit, och som önska ett svar uppå hans egen fråga:

Hvar är min graf, hvar är det mörka tjellet,
Der jag skall ensam bo?

TILL CHORÆUS.[3]

Striden var så olik. Himlen vann
Stark som *Theseus*, vänskapen, som han,
Hämtar älsklingen förgäfves åter
Ur den tysta långa nattens famn;
Fåfångt, spanande hans kära hamn,
Klappar hon på dödens port och gråter.

O! hvi blef ett nyttigt lif så kort!
Med hvar ädel dödlig, som går bort,
Flyttar sig en stjerna från hans bygder,
Bryts en dam mot tidernas förderf,
Släcks ett hopp för mensklighetens värf,
Undanrycks ett stöd från unga dygder.

Religionens lärare, hur väl
Gick du vägen rakt till hörarnas själ,
Utan irrsteg kring en molnklädd mening!
Himlens sanning och förnuftets röst,
Öfver dina läppar, från ditt bröst,

fällde fram med känslan i förening.

Och din milda lyra, hur hon böd
Andakt och beundran! Hur hon ljöd
Skaparns, hjeltarnes och dygdens ära!
Tidigt dogo tonerne hon gaf,
Och, vid blicken på din egen graf,
Kanske såg du henne ej så nära.

Sällheten du stegvis skulle nå
Och, lik vandrarn uppför berget, gå
Genom dess afsättningar till spetsen;
Först bland oss du skulle lycklig bli,
Vinna än en grad hos din *Sofi*,
Och den högsta uti englakretsen.

Du är borta, — jag på stranden står;
Äfven jag skall helga dig en tår,
Äfven jag min röst i chören blanda.
Så, när Guds Profet försvann i skyn,
Stod *Elisa* kvar med häpen syn,
Bedjande om hälften af hans anda.

W.

VID CHORÆI GRAF.[4]

Multis ille bonis flebilis occidit.

Horat.

Träffad af en Nordisk sommarflägt,
En Hesperisk blomma tidigt faller;
Och behagens ljusa morgondrägt,
Multnar innom griftens mulna galler.

Jordens drömda sällhet, snillets pris,
Friden, hemguden och framtidshoppet —
O! de flydde — O! så flyr den is,
Som en vårflod våldsamt drar i loppet.

O! de flydde. Ja, på tidens sand
Bygg din lycka, grunda dina öden;
Vinka glädjen: — till ett annat land
Vinkar dig, vid glimt af lian, döden;

Obeveklig med sin jernhand slår
Herjaren palats och tjell till jorden,
Snillets son minuter andas får,
När den tanklöse är grånad vorden.

Fåfäng klagan! Fader! oss förlåt
Hjertats suck och saknans qvalda stämma,
Lär i sorgens stund oss le deråt,
Mildra känslan, och dess uttryck hämma.

Lär oss gissa till en högre lag
Och ett sammanhang af bättre öden;
Lär oss tro, att lifvets sista dag
Är ej den, vi falle ros för döden;

Att det nyttiga vi tänkt och gjort

Ej med oss i griftens moln försvinner:
Att det godas minne, ljusst och stort,
Öks, likt bäcken som i hafvet rinner;

Att förtjensten, olönt eller lönt,
Ej med timmans skiften slutar banan:
Att allt ädelt, gagnande och skönt
Opp till evigheten medför vanan;

Att den tolk, som dygdens budord gaf,
Rena, viktiga och tröstligt ljufva,
Icke stängdes i en ödslig graf,
Men flög opp med en symbolisk dufva;

Att de Hymner, en Davidisk Bard
Ärnade till stöd åt Religionen,
Skola, med en röst, på jorden spard,
Heligt ljuda invid Gudathronen;

Att den suck, som genom öknen flyr
Från en Makas hjerta, obesvarad,
Hörs af Den, som tingens öden styr,
Och bland Himlens minnen blir bevarad;

Att de spädas vårdare och far
Skyddar arfvingen af namnets heder,
Och på jorden än en engel har,
Som, lik *Fant*, den faderlöse leder.

Att om vänskapen med eldad bön
Icke vann den älskades förskoning,
Har hon dock af minnets frid en lön,
Och i hoppets rymder en försoning.

Hvila, stoft! i jordens modersfamn,
Tag Odödlighet! ditt lån tillbaka.
Vårda, Tacksamhet! Apostelns namn.
Stanna, Vänskap! att vid urnan vaka.

Och du yngling! nya dagars hopp
För det land, som gaf dig hem och daning!
Glöm ej, under mannaårens lopp,
Lärarns efterdömen och förmaning.

Om du, tidigt bildad för ditt kall,
Blir, som *Erhnsvärd*, länders skydd och ära,
Äfven du en dag berömmas skall,
Och din hugkomst skaldens val begära.

Och om då, som nu, en ovan röst
Bär den armes skärf till offergården,
Skall hans uppsåt ge ditt sinne tröst,
När det saknar snilletts högre värden,

G.

PRIS-SKRIFTER.

1. EHRENSVÄRD.[5]

Skaldesång.

Hvem tackar hon? de hjeltars mod
Som, när de lefde, hon försmädde.

Leopold.

Han stundar då den dag,
Som läker dina sår, så många och så djupa,
Som ej ser andra nederlag,
Än skördar, som för lian stupa.
Ja, Finland! ofta svag din lyckas telning var:
Än han i drifvan dött, än lifvats opp och knoppats;
Han ändtligt mognar nu ... och *Gustaf Adolfs* dar...
Se der den gyllne tid, som du så länge hoppats!
Se glad dess morgonsol bestråla dina tjäll:
Fortjena ditt beskydd, att vara dubbelt säll;
Och, att med större glans din sällhetstafla höja,
Låt då och då din blick vid dessa taflor dröja,
Der minnet syns af fordna mörka år:
Liksom i moln en blodig måne står.

Ja, du förgäts ej, Natt!
Med förra seklet född och kring Europa gjuten,
Då Kriget på dess throner satt
Och Åskan förde ut besluten;
Lång var du, dubbelt lång för mina fäders bygd,
Och dubbelt digra moln du öfver henne tömde,
Och sjelfva altaret gaf icke mer ett skygd,
Och sjelfva grafvarne sitt ros förgäfves gömde.
O Finland! är ditt hopp för alla tider släckt?
Blott vilda norrskens bloss i hemsk och blodig drägt,
Som rusa mot hvarann, kring fästets rymd du skådar;
Men stjernan synes ej, som dagens ankomst bådar;
Dock fatta mod! der stiger redan en
Ur molnets bädd, och sprider hoppets sken.

Var helsad, *Ehrensvärd!*
Det är då ödets dom, att stora själar födas;
Den stund, en lutad samfundsverld
Behöfver deras arm att stödas.
Mörk var din barndomstid: Mordengeln trakt från trakt[6]
Kring Sveriges gränser flög och störtade dess söner,
Men skonade dock dig. Det ges en högre Makt,
Som genom molnen hör betryckta folkslags böner.
Svik ej ett troget hopp: men vet, det störtas skall
I samma ögonblick som ser ditt eget fall;
Bland lågor och bland svärd, beredd att dig fördjupa[7]
Tänk, att en ära fins långt öfver den att stupa;
Strid icke mer: se blottad för hvart jern
Din fosterbygd — och svär att ge den värn!

Men ångra ej din ed!
O! såge du förut med hvilken du skall strida!
Det är förgäfves att du stred
Vid Hjelten *Fredriks* egen sida:[8]
Der gällde blott ditt lif, här gäller det din dygd;
Der ägde du din arm, ditt öga och din klinga;
Men skall du hamna dig uppå din fosterbygd?
Hvad vapen har din hand? ditt hjerta äger inga.
Här pröfvas ej blott nit, här fordras ej blott mod,
Men ock den vises sans, den klokes tålmod.

Välän! du var den eld, som härjar och försvinner:
Det ges en ädlare, som utan thordön brinner,
Som, ofta glömd och ofta undanskymd,
Dock sprider glans och skördar från sin rymd.

Dröj ej i mörkrets skygd!
Du är ej lyckan värd, om du för faran ryser;
Försakelsen är ingen dygd,
Om du kan gagna då du lyser.
Räds icke tadlets orm, som hväser vid din fot,
Räds icke harmens pil, som ljungar mot din panna,
Gå driftigt till ditt mål i trots af klippans hot,
Som ställes i din väg och bjuder dig att stanna:
Gå, likt ett åskmoln, fram, i trots af lyckans vind,
Och se blott målets gagn, för vägens mödor blind,
Och gif åt dina barn en misskänd dygd att ärfva;
Det är en sådd för några dar förstörd
Men lifvad opp till hundrafaldig skörd.

Som hjelte, går du fram,
Som vis, din egen kraft med andras du förenar:
Så sprider cedern från sin stam
En adel grupp af fasta grenar:
Räck *Hermanson*[9] din hand, och svär en Romersk tro,
Nej! svär en Gothisk tro, ty hon blott ej bedrager,
Att offra dagens fröjd och sjelfva nattens ro
För vinsten af en dygd, ej endast af en lager.
Ställ hvarje sann förtjenst, försigtig eller djerf,
Ur skuggan dragen fram, i ljuset af ditt värf,
Och upphöj andras namn, att, vid din egen sida,
Som sällskapstjerner stå, och glans kring Sverige sprida;
Se fästets rymd! — Så vidsträckt minnets är —
Man skymmes ej, man tränges icke der,[10]

Stort är ditt företag,
Långt bort står banans gräns, hvars irrgång du beträder.
Förlorad evigt är den dag,
Hvars afton ingen framgång gläder,
Hvad kaos för min syn af klippor och af skär,
Mot hvilka böljan slår, kring hvilka stormen hviner!
Dock sväfvar ej en slägt af samma anda der,
Som kallade en verld ur ödsliga ruiner.
Medborgeliga dygd! hur mäktig är din hand!
Hon reser opp ett Rom uppå en öde strand,
Hon rödjer öknen bort, hon bergen undanvältar,
Gör hjelten till en Gud, och qvinnorna till hjeltar;
Och redan står med murar, torn och torg
Ditt storverk der! — Var helsadt Sveaborg!

Var helsad ock du Här!
Som ifrån strand till strand far uppå stormens vingar,
Och skyddar landets nakna skär,
Och tröst till sorgsna hyddor bringar.
Flyg från din lugna hamn, tag plundrarne emot!
Låt hämden blixst på blixst mot deras panna ljunga,
Och helsa deras barm med dessa afgrunds klot,
Dem döden dig har smidt, dig *Ehrensvärd* lärt slunga;[11]
Sänd dem kring rymden ut, som aftryck af ditt mod:
De vänta blott en vink, de törsta efter blod.
Men, sedan du befäst ditt välde öfver hafven,
Så nedlägg segerns ros till Ehrensvärdska grafven:
Den örn, som der djerfs stämpla mot din ro,
Slår plötsligt ner uti ett lejonbo.

Förmättna Sångmö, fly!
Fly från ett skådespel, som döden blott kan njuta!

Förskräckligt är kanonens gny,
Dess dallring sönderslår din luta.
Välsigna hjelten blott! Din kallelse det var,
Af bygdens mödrar lärd och deras ombud vorden,
De hafva hört, att han, med ömhet af en far,
Rest detta värn för dem och hela fosterjorden;
Att deras barn, som de, i trygghet skola bo,
Förnöjda af sin teg och sina makars tro:
Att samma stilla lugn, som fädrens aska funnit,
Skall unnas äfven dem, sen mödans dag försvunnit:
De hafva hört, hur du var dyrkans värd,
Och tacka dig, förföljde *Ehrensvärd!*

Förföljs du? *Ehrensvärd!*
Välän! ditt höga mål med jettesteg du hinner:
Man är ej jordens dyrkan värd,
Om man dess afund icke vinner!
Hvar såg du ett Athén, hvar fans väl än ett Rom,
Stort genom hjeltars mod och ädla själars styrka,
Som ej föraktligt föll till orättvisans dom,
Till denna sega nyck, att skymfa eller dyrka?
Se der din oskuld kränkt, se der ditt rykte fäldt,
Och till ett allmänt mål för tadlets viggjar stäldt,
Och gå med kufvadt hat och hemligt gjutna tårar
Tillbaka till din däld, och odla dina fårar,
Och vårda der — då dig ej unnas mer —
Det träd, som frukt åt andra åldrar ger.[12]

Nej, hjelte, fatta mod!
Var nöjd, du har gjort gagn, du kan ej mer begära.
Gif ondskan, om hon vill, ditt blod,
Gif henne, om hon vill, din ära;
Men gif ej detta nit för en otacksam verld.
Det öppnas för din syn, odödlighetens tempel!
Han träder fram, Sokrat, och ropar: "var mig värd!
Och älskar du mitt namn, så räds ej mitt exempel."
Ja vet att, till din tröst, det trotsiga Athén,
Hvad ej hans hjerta njöt, beskärt hans multna ben,
Att knäböjdt inför dem hans dygder det förlåtit,
Gjort mer ... fördömt sitt hat; gjort mer ... hans död begråtit.
Blif honom lik, förföljde *Ehrensvärd!*
Det fins en Gud, det fins en efterverld!

Dock mera ljuf än stor,
För fosterlandets skull försakelsen är vorden:
Lätt är att lida för en mor,
Då denna mor är — fosterjorden,
Hvad skatter för en man, som verkligt hjerta har,
Är ej hans faders graf, är ej hans egen hydda,
Och templet, dit hans dygd sin glada förstling bar,
Och minnet evigt kärt af stunder, lyckligt flydda!
Ja, Paradisets fröjd: den första känslans tid,
Och mannaålderns vinst: gagn, ära, samvetsfrid,
Och allt som njuts i dag, och alltsom du begråter,
Allt, allt, din fosterjord dig skänkt — hvad ger du åter?
Ditt lif — Välän! du har betalt din skuld:
Så pocka ej på rökelse och guld!

På denna tankegrund
Stod *Ehrensvärd* med lugn i alla lyckans ilar,
Som klippan i orkanens stund
På sina gömda rötter hvilar.
Ditt rykte är ett strå, din lycka är en slägt,
Din pligt står evigt fast, och klar som nordensstjerna.
Väl! *Vasa* fick en thron, men hvad fick *Engelbrect?*

Och hvilken blef din lön, *Christina Gyllenstjerna*?
Så jemt, som skeppet går ifrån sin stapel högd,
Den vise går sin gång, åt ingen sida böjd,
Af hoppets fackla lyst, med dygdens harnesk väpnad,
Mot lyckan utan stoj, mot faran utan häpnad,
Och tänker glad: förtjenstens tempeldörr
Skall öppnas dock med grafven — om ej förr.

Hon öppnades för dig
Ännu på lifvets strand: din fruktan blef bedragen[13]
Och klar den solen sänkte sig,
Som skred mot molnen hela dagen.
Mildt leende som hon, till andra verldar gå!
Gif taflan af ditt namn tillskänk åt minnetstempel;
Vet, sanningen förtjust skall teckna der uppå:
"Till våra dars triumf, till andra dars exempel!"
Den skola hjeltar se, och svära vid din dygd
Att gagna, såsom du, en älskad fosterbygd.
Vet, *Gustafs* egen hand din minnesvärd skall grunda,
Och teckna der i guld för tidehvarf, som stunda,
Främst för sin son, sin första efterverld,
Ett heligt bud: Förgät ej *Ehrensvärd*!

Ditt hjerta seger njöt,
Ditt rykte hade ej sin fulla seger njutit;
Men Sverges lejon genombröt
Den skogseld, som det inneslutit.
Af fordna segrar dolt, till nya rof det gick;
Men blef af lågan stängdt. För klokt att den förbida,
För stolt att frukta den, det glödgade sin blick,
Och skakade sin man, och rusade att strida.
Hvar faller spets vid spets? hvar brinner stam vid stam?
Der banar det sin väg; der störtar det sig fram.
Förgäfves följes det af jägarens skurar,
Det gnistrar redan hämd från dessa trygga murar;
Och ingen röst från denna dag har sport:
Hvad Sveaborg till Sverges trygghet gjort.[14]
Snart ifrån glädjens högd
Steg fredens engel ned och spred en allmän ljusning,
Och alla tempel sjöngo fröjd,
Och alla hyddor ljödo tjusning;
Och fosterlandet föll för *Gustafs* fötter ned
Och offrade den krans, som tacksamheten knutit:
"Njut glädjen af det lugn, för hvilket sjelf du stred,
Och deltag i den fest, du åt ditt folk beslutit."
Men *Gustaf* svarade: I grafvens mörker göms,
Och då hon icke syns, hvad under att hon glöms!
I grafven göms den hand, som freden dig beredde.
Och nu till denna grift han fosterlandet ledde —
Här föllo de med blottad hjessa ned,
Och tackade för seger och för fred —.[15]

2. YPPIGHETEN.[16]

Privatis illis census erat brevis commune magnum.

Horat.

Djupt ner i dalen står det halmbetäckta tjäll,
Der jag min morgon njöt och sluta skall min qväll;

Jag byter icke bort min frihet och min koja,
Mot veklighetens slott, mot yppighetens boja;
Med glädje skådar jag den rikes bättre lott,
Om han är lycklig sjelf, om han gör andra godt:
Men om för svarta troll af gnagande bekymmer
Det glada lugnet skrämmt hans tjäll, hans hjerta rymmer;
Om ödet åt hans bröst en känsla har beskärt,
Så hård som den metall, han brottsligt dyrka lärt;
Om af en usling mött han häpen återvänder
Och riglar sina lås, och sluter sina händer:
Då faller jag på knä och tackar jordens far
Att mig en torftig mor uti sitt sköte bar.
Af mera ädla skäl, än dem som afund föder,
Jag sjunger den barbar, som tjusar och föröder,
Som med sitt dolda gift, och med sitt granna svärd
Skall länge härja än en veklighets somnad verld,
Egyptens engel lik kring jordens rymder sväfvat
Och hvarje manlig dygd uti sin födsel qväfvat.
Jag har ett fosterland; det är ej blott ett namn,
Det är min faders sköt, det är min moders famn:
Vid brädden af dess graf, som yppigheten bäddar,
Besvär jag verldens Gud att han dess sällhet räddar.

* * * * *

Men är det icke sant att Statens yppighet
Är blott ett återsken af dess fullkomlighet?
Ju högre dagens Drott på himlahvalfvet skrider
Dess mera värmer han, dess större glans han sprider.
Begär ej att dess lopp i dag skall ändra sig,
Förbanna ej dess glans, blott för den sårar dig.
Begär ej att en Stat, åt Fädrens vanor trogen
Skall evigt jaga ros, skall evigt vända plogen,
Den har ett högre mål, den har sitt Zenith der
Af vackrare behof, af ädlare begär.
Vill du att människan på samma punkt skall stanna?
Välän! mot jordensstoff tryck hennes höga panna,
Smid bojor åt dess blod och återhåll dess lopp.
Förgäfvat! — tanken dock bevingad flyger opp.
Nej *Rousseau!* på din graf den känslofulle gråter,
Den vise ditt system beundrar och förlåter,
Beundrar känslans blix, som dig med blindhet slog,
Och snilletts djerfva flygt, som orätt kosa tog.
Du såg bland ståt och prakt ett olycksaligt slägte,
Och det var denna syn, som din förvirring väckte.
"Är detta, sade du, den enkla människan?
Kom hon ur Skaparns hand så usel och så grann?
Nej gifvom henne snart tillbaka åt naturen,
Åt denna ömma mor, uti hvars sköte buren
Hon redbar sällhet njöt, ej blott dess granna namn.
Hon tillbad dygden sjelf, ej blott dess prydda hamn
Hon kände ej de brott, dem våra dagar fira,
Hon var sin herre sjelf, och stafven var dess spira;
Nej! hon är vilseförd, hon finna skall igen
Sin sällhet och sin dygd uti Arkadien."
Odödelige Man! du brann för menskligheten,
Men ditt förslag är svårt — svårt som omöjligheten.
Om människan i dag till råhet återgick,
Var viss, hon dröjde der ej många ögonblick;
Var viss, hon skulle snart den blomsterhöjden hinna,
På hvilkens sköna spets hon hoppats glädjen finna.
"Stig upp från höjd till höjd, fall ned från dald till dald
För dagen lycklig blott, för stunden tillfredsstald":
Så lyder Skaparns dom, förkunnad för mitt slägte,
Den stund, ur intets natt dess varelse han väckte.

* * * * *

Såg ej, att dygden qväfs, der yppigheten trifs.
Det måttliga är sant, det falska öfverdrifs.
Jag vet, att dygdens frön i dalens skugga lifvas,
Att höga tänkesätt i låga kojor trifvas;
Jag känner Romarns namn, han som i samma hand
Bar spaden för sin teg, och spiran för sitt land;
Jag vet med hvad beröm man fordna dar bestrålar,
Med hvilka färgors prakt man deras dygder målar:
Jag dessa taflor sett; — men deras teckning fann
Kanske för mycket skön, kanske för litet sann.
Hvem är den ondamagt, som vårt begrepp förvillar,
Då det hos fordna dar så många laster gillar,
Då fröet till en dygd, hvars planta skjutit fram
Med samma vördnad näms, som hennes mogna stam?
Är fibrens spänstighet, och styfheten i leder
Med själens styrka ett, och värdig samma heder?
Kan känslans tröga gång bli vällustens förakt?
Kan blodets starka svall, bli hjeltmodets magt.
Och hvilken är den dygd, vi lärt hos Cato dyrka?
Är det väl själens mod — nej, envishetens styrka.
Sokrat är mera stor, om gråtande han dör,
Än denne, som med köld till hjertat dolken för.
Att dö, är ingen dygd, nej det är hjeltens ära
Att gagna med sitt lif och tyst dess bördor bära.
Helt visst är dygden gjord för alla tidehvarf,
Helt säkert skall hon gå från slägt till slägt i arf.
Rom, Sparta och Athen! visst ägdes hon af eder:
Men bör jag söka den i edra råa seder?
Bör jag ej söka den i nit för allmänt väl,
Som styrde eder arm, som lifvade er själ?
Och rådde icke dygd i Svithjods äldsta bygder?
Så fasta som dess berg har verlden sett dess dygder;
Men dessa grymma mord, men dessa hämndens krig.
Var detta, ädla dygd! en fest beredd åt dig?
Nej, sänd från himlen ned att trösta jordens slägte,
Din hand Olivens qvist, och aldrig svärdet sträckte,
Din röst förkunnade ej fador eller blod,
Men allmänt brödraband och allmänt ädelmod.
Du törs af inga år, du stängs af inga gården,
Som solen lifvar du hvar enda vrå af verlden;
Det var upplysningen som renade din dag,
Det yppigheten är som ökar dess behag.

* * * * *

Forsök ej skilja dem, det fins en hand allena,
Som sliter dessa band, dem hon förmått förena.
Kometen skrider fram med enkelt majestät,
Men skåda hvilken prakt han leder i sitt fjät;
Den vise från sitt torn, i nattens tysta stunder,
Af helig vördnad tjust, betraktar detta under.
Det yppigheten är som vidgar ljuset glans,
Som flätar nyttans guld i nöjets blomsterkrans,
Som reser värd på värd åt stora hjeltars minnen,
Som uppå tusen sätt förtjusar våra sinnen.
Se der ett Tempel rest af yppighetens hand
Åt stora skådespel uti ditt fosterland,
Der snilletts gudaröst den största bov förleder
Att svära dygden tro, och hålla sina eder,
Der känslans varma tår till mensklighetens tröst
Så ofta lenat opp ett hårdt, ett isadt bröst.
Förtjust af all den prakt, som trollade ditt sinne,
Glöm ej en tacksam suck åt *Gustafs* dyra minne!

Träd fram på detta Torg: hvad ser ditt öga der?
Fall ned för hjeltens fot: det *Gustaf Wasa* är.
Hans minne skall ej dö förrän med Religionen,
Hans Stod ej störtas skall förrän med Kungathronen!
Det yppigheten är, som rest hans ärestod,
Medborgarns varma nit, och rika ädelmod.
Du ej på Stockholms torg såg stolta minnesvärdar
Om fattigdomens bild stod lutad på dess gårdar.

* * * * *

Det är Försynens lag, att Statens öfverflöd
Skall gifva nöden tröst och torstigheten bröd.
Ej dessa rika haf sitt stora förråd gömma;
Välsignelser från dem åt alla sidor strömma:
Der stryker floden fram med trotsigt majestät,
Der smyger sig en bäck med skörden i sitt fjät.
Arbetarn offrar glad åt andras sålt sin möda,
För att med sina barn sjelf dela täppans gröda.
Glad sträcker han sin arm att resa andras slott
För vinsten af ett bord i egen koja blott;
Och äfven i den stund han under bördan dignar,
Han glömmer hennes tyngd, och hennes lön välsignar.
Hvem födde sjuklingen, för hela verlden gömd,
Utaf sin enda vän — af sjelfva döden glömd?
Hvem hindrade hans qual? Gör rätt åt yppigheten:
Det hennes dotter var, det var välgörigheten.
När ifrån trakt till trakt den mörka plågan går,
Fördubblar hon sin gång och flyger i dess spår:
Det fins ej någon vrå, dit hennes blick ej hinner,
Det fins ej någon tår, som henne okänd rinner.
Gläds, gläds mitt tidehvarf! det blef din sälla lott
Att villja tänka ömt, att kunna göra godt.
Tron icke, lyckans barn och yppighetens vänner,
Att vid er prakt och ståt den vise afund känner;
Men om på lifvets ban J tagen intet fjät,
Att ingen hulpen bror hörs ömt välsigna det,
Men denna varma suck, för er till Skaparn höjes,
Men tacksamhetens tår som uti ögat röjes,
Men denna sinnesfrid, åt dödens stund beskärd:
Se der den ädla lott, han finner afundsvärd!

* * * * *

Hvad gör jag? är det jag som yppigheten gillar?
Kanske med falska sken min syn hon blott förvillar,
Likt denna sköna konst, i öfrigt aktningsvärd,
Som stora under gör uti en pappersverld:
Förblindad af den prakt, som för mitt öga strålat,
Jag tror en verklighet, den endast konsten målat.
Mitt dyra fosterland! förlåt mitt hjertas brott:
Jag såg ej ditt förderf, jag såg din sällhet blott;
Jag vände bort min syn från skynten af din fara,
Ty hjertat sade mig att du bör lycklig vara:
Jag vet, den slagen är, en dubbel sveda får
Af hvarje ömsint hand, som rör vid hans sår.

Dock huru helas de, om de ej tåla röras?
Må då förnuftets röst mot yppigheten höras!
Ve den, som har en själ, och ser försagd och kall
Sitt dyra fosterland på branten af sitt fall,
Och ej med ädelt mod sin sista styrka samlar,
Och sätter skuldran till, och krossas, när det ramlar!
Nej, sägom icke mer, att yppighet och prakt
Den rätta profsten är af fria Staters makt;
Den glans som tjusar oss, en ryslig afgrund döljer,

Och döden oförmärkt i praktens fotspår följer.
Lykurg! må än en gång ur grafvens mörka famn
Ditt minne lindra fram och glansen af ditt namn.
Spartaner! på er mull jag drifftar fråga eder:
Var det på skådespel J lärden edra seder?
Göts dygden i er själ med drufvans lena saft?
Hvad krydda skänkte den sin liflighet och kraft,
Att tjusa eder själ, att fångsla edra tycken?
Hvar köpte hon sitt smink; och sina sköna smycken?
Hvar lärde hon den konst att tala granna ord?
Nej sådan satt hon ej vid edert enkla bord.
Det var vid detta bord, der redbar spis förtärdes;
Som kroppen hellsa vann, och själens styrka närdes;
Som hvarje Statens lem med lika skiftad rätt
Var rörd af samma nit, och samma tänkesätt.
Hvad saknar detta folk till högden af sin lycka?
Kanske en svag Tyrann, blott mächtig att förtrycka,
Kan hända granna brott uti ett yppigt hof
Och Skalders köpta här, som sjunger deras låt;
Kanske den goda ton i våra nya Stater,
En skymfad helgedom, en segrande theater;
Kanske från Ganges strand det präktiga förgift,
Som släcker tankens eld, och qväfver känslans drift?
Nej, Sparta, om din arm förstår att svärdet bara,
Och om ditt hjerta lärt att söka stridens ära,
Slå dessa fiender! Athen begär ditt blod,
Men desse fordra mer: din frihet och ditt mod.

* * * * *

I yppighetens famn tror du att dygden närdes?
Kan hända var det der, hon småningom förtärdes.
Se der en telning ryckt ifrån sin fosterjord,
I gyldne urnan ställd uppå de storas bord;
Men trött af konstens hand, som stundligt honom drifver,
Och sjuk af öfverflöd, han inga frukter gifver,
Han trånar långsamt bort, han tynar stundligt af,
Och sjunker vissnad ner uti sin prydda graf.
Du hör Historiens röst med rörelse och styrka
För alla jordens folk den stora sanning yrka,
Att yppighet och prakt är sedernas förgift,
Och veklighetens bädd medborglighetens grift.
O! skåda detta Rom så stort i fordna dagar,
Stort af den visa magt, som gifvit verlden lagar,
Stort af ett fruktadt namn, af ärans segerståt,
Dock störst af manlig dygd som följde äran åt.
Men låt det rövva guld från öfvervunna länder,
Men låt det resa slott kring Tiberns kala stränder;
Låt skådespelets prakt dit flyttas från Athen:
Och dygden flyttar snart från hjertat och till scen.
Det är ej mer det folk, som gick att lagrar skörda:
Det stupar nedertryckt af sina skatters börda,
Det somnar vekligt in i yppighetens famn,
Och glömmet segrens glas, och sjelfva dygdens namn,
Men denna styfva arm, och denna sinnesstyrka,
Men denna religion att sina pligter dyrka,
Men samma fosterland i hvarje enskilt bröst,
I glädjen deras allt, i sorgen deras tröst,
Men denna stränga sed, som lagens bokstaf lydde:
Se der den ädla dygd som torftigheten prydde.
Athen! hon fanns hos dig, hon fanns en tid; men ack!
Hon döden med Sokrat uti Cicutan drack.

* * * * *

Har himmelen bestämt, ibland mitt släktes öden,
Att uppå smakens träd, det måste äta döden;
Då, *Rousseau!* ömt begråt den olycksfälla dag,
När menskan bröt dess frukt, förledd af dess behag.
Dock är det icke här, som villan oss bedrager?
Är icke snillets ljus den sanna dygdens dager,
Är icke smakens frukt med sina blommors glans
Den ädles möda värd, och värd den vises ans?
Mitt dyra fosterland! låt ljusets fackla brinna,
Låt ifrån trakt till trakt dess milda strålar hinna,
Att yppighetens sken, som länge tjusat oss,
Skall vika för dess glans likt nattens sköna bloss.
Låt konstens unga Son, sig sjelf, och dig till heder,
Ge skönhet åt ditt vett, och smak åt dina seder:
Se detta åkerfält, som rika skördar bär,
Hur trifs ej nyttans ax med nöjets blomma der!
Vänd icke ögat bort med harm från din Theater,
Har Sverige ej sin smak så väl som andra Stater?
Glöm blott, att hvad du ser är bildningsgåfvans svek,
Att känslan är en dröm, att dygden är en lek;
Glöm, och förlåt det nit en ynglings hjerta dårat,
Glöm att hans svaga suck ett heligt minne sårat!
Men *Gustaf Wasas* Stod — o himmel! är det der
Som flärden trotsa vill att hon ej brottslig är!
Så hör då hjeltens röst: "o mina Fosterbygder
Hvi dyrken J mitt namn, och skymfen mina dygder?
Är detta granna prål den sanna dygdens drägt,
Är denna sega själ med Nordens hjeltar slägt?
Flyn granne veklingar, dyn yppighetens slafvar:
Hvi skymfen J vårt namn och trampen våra grafvar?
Flyn dygdens fosterjord! jag känner icke er.
O mina Faders Gud, fins intet Sverige mer?
Hvar är du enkla dygd? hvar är du fasta heder?
Hvar är du varma tro? mitt öga söker eder,
Hvar är den ädla jord, som eder fordom bar?
Stå icke bergen mer på sina grunder qvar?
O Sverige! om min arm har dina bojor krossat,
Om från en seg Tyrann dig *Wasa* har förlossat:
Så fatta detta svärd som fördes af hans arm,
Och sänk dess hväfst ägg i yppighetens barm;
Der har du än i dag tyrannen, som dig trycker.
Ve dig!! om du ej snart från honom spiran rycker!"

* * * * *

Hur har du, yppighet! ej tusen skilda sätt
Att skämma i sin grund Nationers tänkesätt!
Med nöjets bågare förstår du att dem söfva,
Att qväfva dygdens röst, och ärans känsla döfva.
Af denna dvaldryck söfd, hvem hör den svaga röst;
Som talar varnande ur djupet af vårt bröst?
Förgäfves pligtens bud förkunnas af den vise,
Vi glömmе hvad han lärt, och hans förtjenster prise;
Vi byte redbar dygd, och verksamhetens lif
I tusen granna fel, mot ljufva tidsfördrif.
Blygs fallna mensklighet! född till en verklig ära,
Är du i dag förnöjd att samma tittlar bära?
Du frågar icke mer: förädlar det min själ?
Du frågar: tjusar det, och kläder det mig väl?
Våld, högfärd, rikedom, med stolthet till sig rycka
Arbetarns ringa lön, och slitens hela lycka.
Förtjenstens blyga röst är under tårar qväfd,
Och rätt till dess förtryck djupt in i guldets gräfd.

Hvad är att lätta dem, som under bördan digna,
Att höra här och der ett hjerta oss välsigna,

Om millioner bröst uti en efterverld
Förbanna under gråt vår yppighet och flärd.
Ack! om uppå din graf ett sjukligt barn skall stanna;
Och under sorgens gråt sin varelse förbanna,
Förbanna detta arf, som öks med årens lopp,
Af en förslappad själ, af ett förmörkadt hopp:
Hvad båtar att din flit dess stora anspråk fyllde,
Att med en ytlig glans dess brister du förgyllde?
En bädd af Eiderdun, en bädd af halm och strå,
Ack! plågan söker opp och trifs i begge två!
Se der i åldrens vår en sjukling stödd mot stafven,
Som ifrån nöjets slott en genväg fann till grafven!
Se der ett halfväxt barn med hösten på sin kind,
Se der en ynglings lif bortblåsa med en vind!
Se der en fattig mor i torftighetens hydda,
Hvars smak förgiftad är utaf en utländsk krydda;
Hon rycker från sitt barn ett tårbefuktadt bröd,
Och går att byta det i skadligt öfverflöd.
O! skuggor af de män, som hedrat svenska jorden,
Som sådden dygdens frön bland klyftorna i Norden;
Sen edra barnabarn, försummande dess ans,
I dag, blott pryda sig med nöjets blomsterkrans;
Sen med förlåtelse, hur glömske af er ära
De under flärdens ståt ett vekligt hjerta bära,
Och lifven med er blick en manlig dygd igen:
Då skall en lycklig dag ett Sverge finnas än.

3. TROLLHÄTTAN.[17]

Det ädla, som Ni tänkt, det nyttiga Ni gjort;
Se der hvad Visheten skall ensamt kalla stort.

Blom.

Från brädden af det haf, der Nordanstormens Gud
Med skarp och vredgad röst förkunnar sina bud,
Och än en skummig våg mot aftonstjernan häfver,
Och än i böljans djup en ryslig afgrund gräfver:

Jag helsar skuggan af den strand,
Som vattnas utaf Venerns bölja:
Att känslans svaga utbrott dölja,
Och slagen af en okänd hand.

Men hvilket är det då, som jag på afstånd hör;
Som skingrar örats ro, och hjertats lugn förstör?
Ack! dundra äfven här de ljungande kanoner,
Som störta dalens tjell, och hota högdens throner?

Fins ingen vrå, dit lugnet flyr,
Fins ingen dæld, dit glädjen ilar
Och leende i skuggan hvilar,
När stormen öfver jorden gnyr? —

Dock detta skarpa ljud, som höres långt ifrån;
Är ej ett fältslags skri, är ej en segers då.än.
Nej, dessa länge nog ha öfver jorden dundrat,
Nej, redan länge nog vi bödlarne beundrat:

Från städrens grus, från templens brand,
Nog länge dessa härskrin skallat,
Som hämndens viggas nederkallat
Mot hjertat af ett fosterland.

Det är ett större verk än detta usla stort,
Som menskan dyrka lärt, och blott förbanna bordt,
Som i en framtids dag, när segrarns stoder ramla,
Och tusend hjeltars namn i glömskans öknar famla
Skall dundra detta stora bud,
I mensklighetens döfva öra:
Den sanna äran vill blott höra
De gagnetliga storverks ljud.

Jag nalkas: hvilken syn? hvad öde förde mig
Från elfvens lugna strand hän till ett inhemskt krig?
Hör! hur med vreda dåm de om hvarandra brusa,
Se! hur med flaggigt mod de mot hvarandra rusa:
O! måtte dagens ljusa Drott,
O! måtte nattens herskarinna
Af inhemskt krig och tvedrägt finna,
I Manheim, denna tafla blott!

Mitt öga vändes bort: det aldrig dröja skall
Vid någon ryslig bild af höga olycksfall:
Se der en stilla å! dess åsyn mig behagar:
Så lungt och tyst, som den, förrinne mina dagar!
Så uti ödets granskap står
Den vise, der hans dag förrinner,
Och bullret blott hans öra hinner,
Men ej hans ädla hjerta når!

Dock! det är känslans pligt att lifligt taga del
I Skaparns underverk, i konstens skådespel.
Men fåfäng är den prakt, som endast känslan tjusar,
Förgäfves elfven ler, förgäfves forssen brusar,
Förgäfves slussarne mot skyn
Med stolthet sina kronor höja;
Den vises blickar icke dröja
Vid yttre glansen af en syn.

Se der! utbrister han, ett kraftigt vittnesbörd
Att menniskan är stor, fast hon är vilseförd;
Så mächtig, som den röst, bland dessa klippor ljuder,
Så mächtig är den röst, som hennes storhet bjuder:
Som bjuder att med väldig hand
De himmelshöga klippor spränga,
Med hvilka oss begären stänga
Ifrån fullkomlighetens strand.

Ja, jordens ädle Kung! hur är du icke värd
Beundrans höga rop — och tårars tysta gård.
Din egen lilla vrå med stolthet du förgäter,
Och stakar stjernors gång, och himlens omkrets mäter.
Hon störtar klippans spetsar kull,
Hon sönderbryter hennes grunder,
Den hand, som darrar några stunder
Och evigt göms i jordens mull.

Men hvilken var då du, som dyrkansvärd och djerf
Först lade verksam hand vid detta stora värf?
Du måste ägt en själ af tvefald koppar sluten,
Du måste ägt en hand ur hårda marmorn bruten,
Och alla hjeltar nederlagt,
Och sköflat alla jordens länder,
Då slutligt du din fana vänder
Emot naturens egen magt

Ja det var du, o *Carl!* hvars storhet vördas änn
Utaf det trogna folk, som dyrt betalat den:
Ja det var du som gick att med din järnarm lyfta

Ur forssens grymma djup den första tunga klyfta:

Som gick att fosterlandets nit,
Och Polheims ädla snille mana
Att genom berg och forssar bana
En jemnad väg för nyttig flit.

Gläds! detta stora värns med mera styrka skall
Förkunna hvem du var, än bräckta murars fall,
Än Narvska trummors klang, än Holofzins kanoner,
Än fallna Städens dån, och nederbrutna Throner;
Det skall Pultavas jämmerskri
Med kraftig stämma öfverrösta,
Och mensklighetens hjerta trösta
Och fosterlandets ära bli.

J hjeltar! J, som stridt med tigrens grymma mod;
Som lefvat utaf rof, och hedrat er af blod:
Ve Er! om intet värns i häfderna förkunnat
Att J blott någon stund åt ädla storverk unnat;
Ve edra namn, om dagens ljus
Uti den sena eftertiden
Blott läser dem på Pyramiden,
Upprest på fallna Städens grus!

Förlåt dem, Mensklighet! förlåt dem deras brott,
Glöm deras segrars mängd, mins deras dygder blott.
Och Du! som blickar fred från solens höga bana
Och sänder stormen blott att oss till lugnet mana:
Glöm allt, hvad flården kallat stort,
Glöm krigets hjälm, och segrens fanor
Och hjeltens stjernor, hjeltens anor;
Och mins det nyttiga, han gjort!

Men glöm ej, Efterverld! de stora företag,
Som byggdes hundra år, och föllo på en dag;
Nej läs med häpen blick i präktiga ruiner,
På hvilka nattens Drott med sorgset öga skiner:
Det är ej nog till hjeltens pris
Att styrkans arm åt nitet låna,
Och verlden med dess värns förvåna:
Han måste äfven vara vis!

Se der af oklokt nit, se der af ovis magt
En evig minnesvärd i fasans hela prakt.[18]
O hvilka armas svett, som der förgäfves runnit,
O hvilken mängd af år, som fruktlöst der försvunnit,
O hvilka skatter dränkta der,
Att ge den vise detta nöje,
Att säga med ett tåradt löje:
Se menniskan hur vis hon är!

Mitt slägte stanna här, och se din vishets bild.
O! för ett falskt begrepp hur mycken möda spild:
System uppå system i glömskans flod stå sänkta,
Likt dessa slussar här, förstörda och fördränkta.
O hvilka mödosamma år!
Hur många tidehvarf försvunnit
Förrän man blotta vägen funnit,
Som till det sannas tempel går!

Och har man funnit den i våra ljusa dar?
Är det ej blott ett sken, som tjusar och bedrar?
Skall icke samma fors med styrkan af sin bölja
De visas byggnader i evighet förfölja?
Skall ej ett annat tidehvarf
Med blygsel våra misstag ärfva

Med högmod andra fel förvärfva
Åt sina barnabarn till arf?

Nej gläds! den vises blick i dag sin svaghet ser,
Och bygger ej sin tro på forssens ynnest mer.
Han söker icke mer att dessa klippor spränga
Som tankans högre verld från sinlighetens stänga.
Nej, styrd af religionens hand,
Han trygg Kanalen genomseglar,
Der himlen sig i böljan speglar
Och hinner tjust en önskad strand.

O du, som djerf och blind än söker denna rymd
Af tron allenast sedd, för tanken evigt skymd;
Den blick du höja vill, du i en afgrund sänker,
Du all din mödas guld i intets bölja dränker,
Du med en tunn och bräcklig slup
Den vilda forssens bölja plöjer,
Som blott en stund af ömkan dröjer
Att störta dig i dödens djup.

Ja svage dödlige! din egen vanmagt känn,
Se din förmågas grans, och öfverstig ej den.
Var glad i nöjets stund, var lycklig i din yra,
Men lär af vågens svall att öfvermodet styra.
Den vise ej förmäten går
Att mot naturens krafter strida;
Han smyger sig på forssens sida
Och glad ett önskad lyfte når.

Så restes detta verk, som Sverges ära gör;
Uppå en annan grund, den forssen ej förstör.
Förtörnad våg på våg han utur djupet häfver
Och i sin egen barm förtviflande dem qväfver:
Då glad med skörden i sitt spår
Kanalen rinner genom fälten,
Lik den förtryckte dygdehjelten,
Som leende bland bödlar går.

Snart flydda tidehvarf! du för då icke blott
Till evighetens dom förödelser och brott:
Din sköna aftonsol ej rodnande beskiner
Blott fallna tempels grus, och thronernas ruiner:
På Götha elfvens glada strand
Dess sista blick med tjusning dröjer,
Till dess hon der fullkomnadt röjer
Ett mästerverk af fridens hand.

Den nästa morgonsol, ur böljan rinner opp;
Skall purpra dessa verk i följd af sitt lopp:
Skall med förtjusning se, hur flagg vid flagga höjes,
Hur böljans jemna rygg af tusen kölar plöjes:
Hur sliten fästade sitt hem
På Venerns blomsterrika stränder,
Upplyfter sina hundra händer
Och trött af skördar sänker dem.

Du fosterlandets vän! hvars känslofulla själ
Förtviflar vid dess nöd, förtjuses af dess väl,
O säg, med hvilken blick du detta storverk skådat
Som tusen åldrars vinst med kraftig röst bebådar:
O lär oss att på deras mull
Med tacksamhetens känsla vaka,
Som vågat egen vinst försaka
För detta ädla storverks skull.

Ja, helig är hvar graf, som i sitt sköte bär

De ädla armars stoft, som fordom svettats här:
Och J! hvars öppna hand åt fosterlandet räckte
Det guld, som sprider vinst från slägte och till slägte;
Så länge höjden gifver fall,
Så länge forssens bölja röres,
Och detta då kring rymden höres,
Vår tacksamhet ej tystna skall!

Och J, som födens der, i andra tidehvarf,
Och dragen redbar vinst af detta stora arf,
Församlens någon gång på edra fäders grifter,
Och svären evig tro åt fredliga bedrifter.
Och svären att med flitens hand,
Och svären att med nyttans dygder
Försköna edra födslobygder,
Och gagna edert fosterland!

Ja ömma fosterland — o evigt dyra mor!
Blif hädanefters säll, du hittills varit stor.
Du länge häpnad väckt, gå nu att afund väcka,
Och om åt dina barn du än skall lagrar räcka,
O! må de räckas åt den arm,
Som fridens glada yrken sköter,
Och endast mordgeväret stöter
I klippans ofruktsamma barm!

LÅRODIKTER.

4. MENNISKANS VARDE[19]

Hvilket värde äger du mitt slägte?
Hvar står målet för din bana fatt?
Skall den slump, som dig till dagen väckte,
Återstörta dig i intets natt?
Såsom löfven födas, vissna, falla,
Och förtrampas och förstöras alla,
Tills en annan lika flygtig vår
Lunden klär i lika sköna drägter,
För att äfven pryda den sitt år:
Så försvinna slägter efter slägter,
Och begrafvas djupt i jordens famn,
Och ge sina rum åt andra namn.

Dock! som fremling du på jorden dröjer,
Skapad för ett högre fosterland.
Stolt af denna tro, din arm du höjer
Att slå svärdet utur dödens hand.
Slagen sjelf, du trotsar dina öden:
Endast Gud är evig, icke döden,
Och min själ, Hans afbild, kan ej dö,
Hvad är vishetens och snillets ära?
Endast blommor! men af himmelskt frö,

Som dock en gång frukter skola bära.
Hvad är dygd, Socratiskt skön och ren?
Ifrån Skaparns thron ett återsken.

Ljuf och skön och hög är denna lära
Ack! men är hon lika evigt sann?
Dock förnekom icke jordens ära,
Stridom för dess visshet man för man.
Ve den tro, som lastens kulor födde!
Och för hvilken flera hjertan blödde,
Än för Alexanders segersvärd.
Stolte visling! ljustets ägta vänner
Logo alldrig åt en tröstlös verld.
Räds den stund, du skämtets både spanner
Pilen, kastad kall ifrån din arm,
Återljungar glödgad mot din barm!

Segrar tviflet — då låt bålet brinna,
Låt, Tyrann, din bila sprida sken,
Då låt mödrars blod och tårar rinna
Uppå deras barns förbrända ben:
Laster! villor! lemnen edra nästen,
Och bestormen dygdens gamla fästen.
Jordens tempel! fallen för en slägt.
Bäfvén, Magter! edra throner ramla:
Himlens glans är svept i sorgens drägt;
Jorden är ett chaos, der vi famla
Om hvarann i samma djupa natt,
Utan synmål för vårt öga fatt.

Häpen för den tafla som jag målar,
Seende en afgrund i mitt fjät,
Flyr jag till den högd, der hoppet strålar
Klart och rent i himmelskt majestät.
Hvars är handen, som räcks ut att lyfta
Från mitt hjerta tviflets tunga klyfta,
Och att hungra molnen ifrån skyn?
Hvars är facklan? hvilken präktig ljusning!
Öppnas icke himlen för min syn?
Känner ej mitt hjerta dess förtjusning?
Hvars är rösten, som bland grafvars chor
Ropar högt: den dygdige är stor!

Det är din, du Ängel! sänd till jorden,
Såsom Härold ifrån Skaparns thron,
Med de höga heliga budorden,
Ädla, dyrkansvärda religion!
Tviflets rop du kraftigt öfverröstar,
Lyser villan, och bekymret tröstar:
Ack! men dina vänner äro få!
Svagheten i dikter dig förkläder,
Tidens starke andar dig försmå,
Brottet skyr dig, dåren dig försmäder,
Och den vise sjelf, din sanna vän
Söker Templets första grundsten än.
Dock den hvilar ej på svekets dikter,
Eller uppå lättrons lösa sand;
Men på lagen, som befaller plikter,
Lades han af sjelfva Skaparns hand.
Hvad är Sinai, som molnet höljer
Der rättfärdighetens Gud sig döljer?
Hvad är dundrets fruktansvärda röst?
Hvad är taflorna med alla buden?
Trogna aftryck af ditt eget bröst:
Der, just der! den evigt dolde Guden

Uppenbarar sig ännu i dag
I den rena dygdens stränga lag.

Sök då! ty du söker ej förgäfves
Dygdens grund, den finnes i ditt bröst,
Pliktens känsla någon gång förqväfves,
Men den hörs igen med åskans röst;
O! var viss att qvalet icke ljuger,

Som ditt hjertas ådror långsamt suger:
Verkligt är dess styng, du känner det.
Gör ett brott, och göm det undan dagen
Led i öknen dina dolda fjät,
Stå med oblyg panna inför lagen,
Friad der — gå bort och döm dig sjelf
Och förtviflans Etna på dig välf.

Men var dygdig, njut en segervinning
Öfver laster, villor och begär:
Ingen lager flätas kring din tinning;
Men din seger ej förlorad är.
Återgå med dubbelt mod till striden,
Lastens svärd skall brytas mot egiden,
Och han sjelf skall störtas till din fot;
Och de fordom trotsiga begären
För en skymt utaf förnuftets hot,
Kasta från sig alla mordgevären:
Öknen der du stred försköna sig,
Ånglar stiga fram och tjena dig.

Ja, det gifves dock en väg att pröfva
Dygdens visshet, som ej missledt än,
Och det är att henne redligt öfva:
Menniska äg mod att vandra den!
Gif åt honom, som du kan förtrycka
Med din båtnad, än en bättre lycka;
Led den oskuld till en högre dygd,
Som din vällust brottsligt härja kunnat,
Gif dens barn i andra dagar skygd,
Som dig hatat, dig ej lefva unnat;
Gör det utan vittnen, gör än mer:
Glöm ock att en Gud din gerning ser!

Nedlägg någon gång den lätta spira
Som du fört på glädjens sköna fest,
Och gå bort för att en högtid fira
Såsom nödens eller sorgens gäst.
Fastän haglet dina tegar mördat,
Så välsigna dem din ovän skördat.
Och förlåt hans lycka som hans dygd.
Gråt ock du, när menskligheten blöder:
Hela jorden är din fosterbygd,
Alla som förtryckas, dina bröder.
Glömd af lyckan, denna vällust kän
Att förtjena och ej äga den!

Pryd först taflan af din lefnads stunder
Blott med ett af dessa ädla drag;
Störta sen odödlighetens grunder,
Jäfva sen förnuftets stränga lag.
Se dig kring, och dubbelt skön är jorden,
Dubbelt majestätlig himlen vorden,
Och dess stjernor vinka äfven dig
Till en verld, der du skall finna åter
Detta Eden, som blott viste sig
För din barndom, och som du begråter;

Der från region till region
Du skall nalkas Helighetens thron.

Ja, hur långt din dygd dig ock må lyfta,
Målet dock på evigt afstånd står:
Örnen fritt åt ljusets rymd må syfta,
Solens thron han likväl aldrig når.
Eh vad godt och ädelt som du gjorde,
Fins dock mera som du göra borde:
Långt står Nero från Trajani krets
Men Trajani dygd bör ock förstoras,
Sjelfva Titus nå en högre spets,
Ingen dag begråtas och förloras.
Så tycks Atlas's krona hinna skyn,
Men den gäcker blott din svaga syn.

Men han kan ditt hjerta alldrig gäcka,
Han, den vise verldarnes regent,
Och för nöjet, att den plötsligt fläcka,
Dygdens himlalåga han ej tändt.
Icke sådan han sig uppenbarat,
Icke så sin vilja dig förklarar,
Ordningens och helighetens Gud.
Du skall ej ditt ändamål förfela!
Var och blir i evighet hans bud
Så för grandet, som det stora hela.
I hans rike är allt plan och skick
För den godes och den vises blick.

Icke tändes blott för sorgens dagar
Ditt begär till ett oändligt godt,
Icke skrefvos helighetens lagar
För ett svagt och sinligt hjerta blott.
Men ock här hans spira måste hyllas,
Och hans stadgar vördas, om ej fyllas;
Klar och hög som solen står hans lag;
Och den lyser så för dig som alla,
Och han skall ur grafvens djup en dag,
Alla slägter för sin domstol kalla,
Och dem fråga: hvilken vinst han bar,
Denna skatt, som anförtrodd dem var.

Säg ej här, att jorden alldrig hyste
Någon enda dygd, som varit ren,
Att de gerningar som stundom lyste,
Voro bångar med ett lånadt sken.
Gå ej feg att dygdens borg förråda:
Nej tag in Historiens högd, och skåda
Ofver rymden af förslutna år,
Öfver alla jordens skilda bygder:
Hvilket fält för dina ögon står!
Hvilka stora värf och höga bygder,
Ån på afstånd såsom Lapplands fjell,
Ån som tempeltorn bland bygdens tjell!

Ja, de funnos dessa höga sinnen,
Som försakat allt för pliktens skull,
Häfderna förvara deras minnen,
Jorden är af deras ära full:
Sköna, vördnadsvärda, som vid polen
Forskarns öga skådar midnattssolen,
Lysa än i natten deras namn.
Der syns Regulus, den stund han sliter
Sig till döden, från sin makas famn,
Der Sokrater, Epikteter, Titer,
Der den gamle, blinde Belis är,

Der Rousseau, förlåtande Voltaire!

Och hur mången dygd står ej oss nära
Men vårt hjerta oförändradt än,
Ser med afund andras vundna ära,
Är för fegt att sjelft förvärfva den.
Mången man, som tadlets vrånghet dömmar;
Äger likväl dygd, men henne gömmer,
Såsom klippan guldet i sin famn.
Mången fann förtjenst af läsord såras,
Och för med sig i sin graf sitt namn.
Ljusets Änglar se det dock och tåras,
Och med tjusning säga de hvarann:
Ock i stoftet dygden mogna kan!

Ja, hon finnes, och du skall besanna;
Med din lefnad hennes ägta glans,
Ädla Ungdom! kring hvars glada panna
Snillet fäst i dag sin friska krans.
Om din Konung lade bort Sin spira,
Att med dig din första högtid fira,
Att med dig besöka Pindens topp,
För att der på fosterlandets vägnar
Sprida fruktsam glans omkring dess hopp
Så förgät ej hvad ditt hjerta ägnar,
Så lägg handen på ditt bröst, och svär
Att förgås, om du ej dygdig är.

O min Konung! Du som ädelt hägnar
Denna Ungdoms lifligaste fröjd;
Skåda ock på fosterlandets vägnar
Trohetståren i dess öga röjd
Ja, med heligt alfvar vill den svära
evig tro åt mensklighetens ära,
Och åt Fosterlandet och åt Dig.
Dygden bäfvar ej att nalkas Thronen,
Hennes glans med Kronans blandar sig,
Och hon känner liksom Religionen,
Att en hemlig kraft dess hjerta rör,
Då hon Gustaf Adolph nämnas hör.

Hvilken ny och oförmodad dager,
Alldrig sedd i denna glömda trakt,
Glada Ungdom! sprides kring Din lager
Med en nyfödd stjernas fulla prakt.
Ack! Hon kom ock att försköna dagen,
Sveriges Drottning! skickad af behagen
Och begår åt dem Din hyllningsed.
O! må Hon vår dyrkan återbära,
Säga dem, hvad fröjd Dess ankomst spred,
Och att minnet af vår njutna ära
Skall förvaras i ett tacksamt bröst,
Varmt för deras, som för dygdens röst.

5. SÄLLHETEN.

Skaldebref.

Jag vill bli lycklig — hvilken magisk röst,
Som ropar högt ifrån hvart dödligt bröst,
På tusen sätt uti sin utflygt bruten,
Den samma dock, ännu i dödsminuten.
Det är din suck, du! som i öknens sand
Tar tunga fjät, och stöds af ingen hand,
Och önskar blott en droppe ur den källa,

Af hvilkens bölja andras ådror svälla.
Det är en lösen vid hvar konglig borg,
Ett gångbart mynt vid alla samhällstorg;
Det är ert pris, J rike, och J store:
Och man har trott, att det de visas vore.

Du vill bli lycklig, menniska: välan!
Försmå då ej hvad jorden bjuda kan!
År hennes rymd för trång att innesluta
Hvad du behöfver för att se, och njuta?
Såg icke mer, att Himlahvalfvets Drott
Går opp att lysa för ditt öga blott;
Och Skaparns verk för den belkyllning skona;
Som skulle det behöfva dig till krona!
Stäm ner din ton, blif anspråkslös och vis!
Ditt lif, mins det, är ej ett paradys,
Det är ett fält, som lånadt åt din möda;
Ger ej en rik, men en tillräcklig gröda,
Ån fulla kärfvar, och än toma strån —
Tag dock ej harmsen handen derifrån!
Der många klyftor än mot skyn sig höja
Sen fädrens tid, dem du bör undanröja,
Och der din hand skall lemna många kvar
Att röjas bort, i andra slägters dar,
Men hvilket du, att fädrens mödor löna,
Åt dina barn bör vidga och försköna.

Naturens lag, är äfven lag för dig:
År han dig känd, så vörda den, och tig!
Hvar enda tafla i dess sköna Tempel,
Har ljus och skugga, (hvilket stort exempel!)
Den glada våren mången vådlig dag,
Och sommarn åskor, icke blott behag,
Och hösten stormar, icke endast skördar,
Och drifvan glans, att hölja hvad den mördar.
Din barndom har sin oskuld, och sin gråt,
Din ungdom sina nöjen och försåt.
Bekymret mognar jemte mannens lycka.
Och gubben har sin stillhet och sin krycka;
Den vise sjelf sin svaghet och sin nyck,
Hvar stor försjenst sitt kors, sin galladryck,
Och kronan törnen, hvilka undangömdes,
Men hittas nog af dem, som dertill dömdes,
Den ädle tårar åt en villad verld,
Åt andras nöd, och åt sin egen flärd.
Hvar jäfvas domen, som oss alla fällde?
Hvem sätter grans för vansklighetens välde?
Dess thron har stått, och den skall stå ännu,
Hvem störtar den? kan hända år det du!
Nej! äfven du dess offer måste falla,
Och samma öde väntar mig, och alla.
Tro likväl trygg, att Skaparns plan är hel,
Och att ej den, men blott din syn har fel.
Hvad som för dig tycks sinsemellan strida,
År blott fullkomlighetens andra sida.
Äg denna vishet, som i allt hvad sker,
I plågan sjelf, en hemlig vinning ser.
Kanske den kalk, som du förtviflad tömmer,
En okänd skatt uti sin botten gömmer,
Kanske i skuggan, dit du tröstlös går,
Din lyckas blomma i full fägring står,
Och att den boja, väldet åt dig smider,
Till en trofé förbyts i andra tider.
Blef du ej sjelf i sorgens skola klok?
Har du ej läst erfarenhetens bok?

För mycket blomster stör ock själens helsa,
Och lyckan störtas för att dygden frelsa.
Fördrag då tyst, men icke blott fördrag,
Vålsigna ock den goda Skaparns lag!
Gif åt hans hand att alla verldar styra:
Styr du dig sjelf, när dina anspråk yra!
Räck glad din hand mot ymnighetens horn,
Räck den ock glad att taga mot ett korn.
Ett blygsamt hopp är mera tryggadt äfven.
När eken ramlar, skonas likväl säfven.
Lycksaligheten, religionen lik,
Sig vänder bort från hvarje anspråksrik,
Men möter honom uppå halfva vägen
Hvars lön är blygsam, stilla och förlägen,
Och fattar sjelf hans hand, och honom ger,
Allt hvad hans hjerta önskar, och än mer.

En fremling du, så väl som alla andra,
Ett okänt land är dömd att genomvandra.
Om utaf honom, som dess lagar skref,
Ditt visa råd, din smak ej frågad blef:
Så knota ej, och för din ringa nytta
Begär ej att dess stadgar bli förbytta.
Hvar helst en vacker utsigt möter — dröj!
Och själens öga med dess prakt förnöj!
Hvar helst du framfar, må du äfven lemna
Ett redligt namn, som blifvit kärt att nämna,
Och sist vid gränsen en tacksägelse
Åt den Regent, som alldrig du fick se,
Men af hvars omsorg, och hvars visa lagar,
Du njutit hägn för dina korta dagar;
Nämn än en gång med tacksamhet hans namn,
Och se'n vänd om till moderjordens famn.
Se der för dig lycksalighetens lära:
Ack är den väl fiendtlig mot din ära?

Nej, du är sjelf din lyckas baneman,
Och ingen jordisk magt den frelsa kan.
Likt vilden, som förtviflad bojan bryter,
Till dess att blodet kring hans händer flyter,
Du rusar fram, af harm och högmod full,
Beredd att störta ödets järnmur kull;
Men faller sjelf, och ligger der i sanden
Och vinkar: hjälp! med den förblödda handen.
Du ler föraktligt åt all vishetsnorm.
Natt är din tanke, och din känsla storm.
Ditt eget hugskott måste allt regera,
Och ingen Gud behöfs för verlden mera.
Behöfs han icke? Ack! jag fruktar blott,
Att du för tidigt hans beskydd försmått.
Tag honom bort, och hvad blir sedan jorden?
I slumpens hand, en flyktig kastboll vorden,
Ett evigt chaos, lika rysligt än,
Om ej Guds anda sväfvar öfver den.
Sublima sanning! helig för mitt slägte!
Att det var Gud, som oss ur natten väckte,
Att det är han, som vårdar våra dar,
Och skiftar rättvist lotter åt en hvar;
Som från den högd, der han sig evigt döljer,
Hvar dödligs gång med vaksamt öga följer;
Att jordens öden mötas i en plan,
Liksom dess vatten i en ocean:
I sorgens stund, du våra hjertan lugnar,
Och uti glädjens, dubbelt lifligt hugnar.

Lägg denna grundsten för ditt glada hopp,
Och sen res tryggt din lyckas byggnad opp.
Men nyttja dervid helst den egna handen,
Lit ej på gunsten, bygg ej uppå sanden.
Ett hälleberg jag uti nejden vet:
Det heter, mins det väl, sjelfständighet.
Tag der det ämne, som du skall behofva,
Och trotsa stormen att dess fasthet pröfva.
När allt förloras, äg dig öfrig sjelf,
Och lyckans hjul med flitens händer hvälf:
Och dela så åt sysslor dagens stunder,
Att du åt ledsnan äger blott sekunder.
Förtjenst och framgång lätt du skilja kan,
Men knappt en verksam från en lycklig man.
Var derfor mån att ingen dag förspilla.
Ryck undan stöden för en åldrig villa.
Hvad mera! om du krossas i dess fall:
Ditt namn ur gruset örnlikt svinga skall.
Gif mera ljus åt någon nyttig lära,
Gif mera glans åt Religionens åra,
Gör dygden älskad, lasten dubbelt skydd,
Och samfundslagen bättre känd och lydd.
Glömsk af dig sjelf, för andra slägter vaka,
Och stundens fröjd för seklers lugn försaka.
Drag opp en borg kring dina likars rätt,
Och slipa varsamt deras tänkesätt.
Var verksam med ett ord: och du skall finna,
Att af de många dar, du sett försvinna,
Var ingens afton mera ljuf och skön,
Än den, som räckt dig arbetsmödans lön,
Och att bland nöjen, var den fyllda pligten,
Det första, så till glansen, som till vigten.

Blif sedan ej den barnslige, som tror,
Att sällheten af lyckans nyck beror.
Hon är ej blind, att gynna och förskjuta
Hon äges af hvart hjerta, som kan njuta.
Se! med hvad längtan ifrån thronen, högd
Monarken stiger ner till hyddans fröjd,
Och huru lätt han finner sig belåten,
Att vara lika säll med undersåten.
Se, hur de höge ledsna mången gång,
Vid lyckans nycker, och vid flärdens tvång,
Förbyta purpurn i en landtlig slöja,
Och menniskan förutan omsvep röja.
Se, hur de rike fly från stadens fest,
Att söka lugnet, bygdens hvardagsgäst.
Se, hur den vise barnens lekar delar,
Och sina sår med deras löjen helar,
Blir sjelf ett barn, och blidkad af sin lott
Förlåter jorden hennes qual och brott:
Se detta allt, och fast den icke lyser,
Behåll den malm, som sina guldstreck hyser.
Äg blott den konst att alltid vara nöjd,
Och tacksamt njut den minsta lyckas fröjd.
En gyldne ram din sällhetstafla pryder,
För hvarje gång du detta budet lyder.
Men lyds det icke, då blir glädjen kort,
Och taflan mörk, och guld det faller bort.
Nej! fåfängt visheten sin varning gifver:
Hon nu, som förr, berömd, och olydd blifver.
Der ut i hafvet, ibland klippors mängd
Hörs en siren: och glömsk af vågens längd,
Af böljans fradga, af den svaga handen,
Och af det sälla lugnet uppå stranden,

Du måfte ut och pröfva lyckans haf,
Blott för en mera djup och rymlig graf.
Ack! detta bröd, beredt af egna sårar;
Och fuktadt blott med tacksamhetens tårar;
Och denna hydda, ner i dalens skygd
Af egen hand så ritad såsom byggd;
Och denna vän, den enda vän, du äger,
Som gör, som tänker mera än han säger,
Som lägger rågan till ditt glädjemått,
Som utaf sorgens, lemnar hälften blott;
Och dessa länkar i det ömma bandet,
Som håller kvar ditt namn vid fosterlandet;
Och detta hopp, hvar morgon åter födt,
Af mången lycklig aning understödt;
Och detta minne af förflutna tider,
Kring hvilket ångren ingen molnfläck sprider;
Och glädjen af hvart nytt och viktigt rön,
Och middagsklockan, flitens hvardagslön,
Och hvilansstund, och stunden, då du vaknar,
Och intet annat än din trötthet saknar:
Är denna sällhet icke nog för dig,
Så vexla den, förblindade, åt mig.
Ack! barnet kastar brödet utur handen
Blott för ett korn, som skimrar uti sanden.
Dock hvem är lycklig, som ej gjorde godt?
Välän! du kan det med en mindre lott.
Allenast lär dig känna öfverflödet
Uti det ringa, men gladt brutna brödet;
Och kom ihåg, att enkans skärf är mer,
Än tempelskruden, hvilken skrytet ger.
På vänskapen, som löften icke bryter,
Som blott ett undangömdt betryck förtryter,
Som lockar fram ur ögat hvart behof,
Och döljer endast egna godhetsprof;
På redligheten, som med öppet sköte
Och öppet hjerta går en vän till möte;
På godheten, som af en hyfsad verld
Blott lånar känslans uttryck, ej dess flärd,
Som utan konst och anspråk att behaga,
Förstår magnetiskt hjertan till sig draga:
På denna fägnad tryggt du bjuda kan
Loths goda Englar, och hvar redlig man;
Och har din hand ej något bröd att dela,
Så kan en tår ditt öga icke fela.
Ett redligt handslag, och ett vänligt ord,
Är ofta mer än yppighetens bord,
En vattendryck åt slafven som förblöder,
Mer än den drufva, i kristallen glöder.

Men, tala du, som hederskronan bär,
Som tänker dö och likväl lycklig är;
"Min sol från gränsen af sin återskridning
Bär mig en säker, men ej fruktad tidning,
Och fast hon trängt sig genom molnen fram,
Jag knotar ej, jag är ej otacksam.
Hur mången fröjd har himlen mig ej unnat,
Hur många fler mitt hjerta njuta kunnat,
Dem andra sparsamt, eller alldrig rönt,
Men mera rättvist hade dem belönt,
Jag var ej rik, men lyckan hos de rika,
Mig lärde med min egen mig förlika.
Hur mången, flyttad opp till deras krets,
Blef icke hög och kall likt Alpens spets,
Och njöt ej glädjen, som jag ofta kände
Att i mitt hela slägte se en frände,

Den fina välluft, känd af ädla bröst
Att tröstlös sjelf åt andra gifva tröst.
Jag var ej hög; men hvilken vådlig ära
Att andras lycka vid sin egen bära!
Från bergets spets jag hörde stormens hot,
Och sönk med glädje till dess lugna fot,
Nöjd, att ej jag bland klyftor dömts att halka,
Vålsignande min stillhet och min svalka.
Jag var ej dyrkad; men har Leopold
För hvarje dag sin sällhet i sitt våld?
Att den är ljuf, den lager för dig grönskar,
En sanning är, en sanning som du önskar,
Att afunden förbittras år från år,
En sanning, som likt blixten ögat slår.
Jag var ej lärd, men Platos bok ej säger
Mer än hvad hjertat redan afgjordt äger;
Och sjelfva Newtons öga sökte opp
Den samma stjerna, som har lyst mitt lopp,
Dess namn är Religion: den skall mig leda
Till grafven, som från sorgen mig skall freda,
Och för hvars prydnad jag blott önska vill
Att någon vän, när jag ej mer är till,
Må en gång låna dessa visa orden
Utaf en stor och manlig skald i norden,
Och tekna dem som inskrift på dess håll:
Att vara nöjd, det är att vara säll."

6. DEN DYGDIGES HOPP.

Ja, helig är den rätt, som dygdens älskling har,
Att vinna lugnets skatt, att räkna sälla dar;
Men njuter han den här? o vänta ej, att finna
Fullkomlighetens bild, bland skuggor, som försvinna!
"Den dygdige är säll, hans himmel är hans bröst:"
Jag vördar denna tro, välsignar denna tröst.
Men är han också säll, när samma åska mördar
Hans barn vid makans bröst, hans maka, och hans skördar;
Och när i nattens stund, han mörk och hämsk, som den,
Begär af dödens hand, en röfvad skatt igen?
Se honom i den stund, då han i bojan sluten
Är stängd ifrån en fröjd, af sjelfva tigren njuten,
Och tömmer i sin barm med sorgens tåreflod
Sitt hjertas enda tröst, och dygdens sista mod.
Se honom i den stund, då, hädisk mot naturen,
Han svär en brottslig ed, af ingen lycklig svuren;
Och säg: om denna sats, att ej den ädle kan
Beröfvas sinnets lugn, är mera skön än sann?
Dock, om han lyckans slag, för egen del, förlåter,
Hur skall han vara glad när halfva jorden gråter?
Hur kan han vara lugn, när, hvart hans öga når,
Af mödans spänning trött, och skumt af sorgens tår,
Han brott och villor ser, med dragna svärd förbida
Den stund, som kallar dem att jordens lugn bestrida,
Han ser dem rasa fram med åskans djerfva fjät;
Att störta sanningens och dygdens majestät.
Ju klarare han ser, ju ädlare han tänker,
Ju redligare gård han åt sitt slägte skänker,
Dess djupare hans sår, dess grymmare hans fall,
Vid dygdens nederlag, vid lastens segerskall.

Men helig är hans rätt, och när han dygden öfvat
Och skördat onskans hat, och lyckans vrånghet pröfvat;
Så kan han lyfta glad, sin tårbestänkta syn,
Och fordra ut sin lön, af domarn ofvan skyn,
Och fråga, i den stund, han under bördan dignar:
Är det på detta sätt, hans godhet oss välsignar?
Är detta då den lott, som ämnas våra dar,
Af helighetens Gud, barmhertighetens far?
Är denna rätt en dröm? är dygdens strid förgäfves?
Och gäldas ej den suck, som under tårar qväfves?
Och släcks dess ädla hopp, som stjernan störtar ner
Och slocknar i sitt fall, och tändes aldrig mer:
Släcks det i dödens stund, när ömmast det bör hyllas,
Af honom, som det tändt, när säkrast det bör fyllas?
Ve mig, olycklige! ve lifvets sista dag!
Min börda är för tung; min skuldra är för svag.
Hvart skall mitt hjerta fly, ur denna djupa öken,
Så mörk af sorgens natt, så hemsk af tviflets spöken!
Jag känner icke mer den skapare igen,
Som bod mig öfva dygd, som lofvat hägna den.
Naturen är då grym! grym, likt den mor, som släcker
Det späda barnets lif, som sina armar sträcker
Med tårar kring dess hals, och tyckes fråga ömt:
Är detta då det arf, din kärlek åt mig gömt?
Nej, nej! det fins en Gud, som den förtryckta hämnar,
Som ingen enda dygd i evig glömska lemnar,
Som skall en lycklig dag, uti välsignadt mått,
Betala den som led, som led, och gjorde godt,
Skall hjertats qväfda suck med dygdens lag försona,
Och byta tistelns krans i palmens glädjekrona,
Skall draga lasten fram i allmänt skådadtt ljus,
Ur mörkrets djupa natt, ur glömskans tjocka grus.
Nej, nej! han är ej grym, han, som naturen gläder,
Han, som i festlig skrud den minsta blomma kläder.
Visst gifves det en verld, långt öfver molnens rymd,
Af dygdens öga sedd, för lastens öga skymd.
Lyft ögat mot den högd, der aftonstjernan blinkar,
Der med odödlig glans fullkomligheten vinkar,
Och gläds! hon vinkar dig till en oändlig verld,
Till sällhet utan svek, till dygder utan flärd.
Ljuf för en tröttad slaf är drycken utaf rankan,
Är skuggans svala flägt; men ljufvare den tankan
För hvarje dygdens vän i sorgens mörka dar:
Jag har min fulla lön i Skaparens förvar!
Men den är mer än ljuf, och den gör mer än gläder:
I himmelskt majestät din varelse hon kläder.
Du är ej mer ett stoft, som faller innan kort,
Som föres likt ett löf för dödens anda bort;
Du är en hög Monark, hvars krona icke krossas,
Om himlar störta ner, om jordens grundval lossas!
Den tjuste seglarn lik, som med förtviflan såg
Sin död i hvarje blix, sin graf i hvarje våg,
Och visste icke hvar, och när han måste hinna
En klippa, för att der förkrossas och försvinna;
Då frälst, han hänryckt ser, hur solen dubbelt glad
Förgyller tornets spets uti hans födslostad;
Så skall i dödens natt, den stund, ditt öga slocknar,
Den stund, ett evigt moln omkring din panna tjocknar,
Du se en lycklig vink, från evighetens strand,
Af jordens goda Far, och lönen i hans hand.

Välan! stig fram barbar, att skymma denna lära,
Att störta jordens lugn, att trampa hennes ära!
Tänd, tänd en afgrundseld i ditt, och andras bröst;
Lef utan dygdens hopp, dö utan dygdens tröst,

Förbannad på din mull af vilseförda bröder!
Men fruktlöst är det nit, som i ditt hjerta glöder.
Så länge denna jord af menniskor bebos,
Skall denna lära der rättfärdigas och tros?
De vise skola dö, och deras skådtorn ramla,
Och dessas stolta namn i glömskans midnatt famla,
Men i systemers grus blir denna lära qvar,
Likt guldet, stämpladt om till vinst för andra dar.

7. DEN STILLA DYGDEN.

Stilla dygd jag sjunger till din ära
Du är misskänd af en ovis tid;
Men jag går, att mina likar lära
Bittert känna sin förlust dervid.
Stilla dygd! bland dina vänner hylla
Skuggans skald, från alla anspråk skild;
Och kom sjelf, att med din glans förgylla
Taflan der han tecknade din bild.

Hvem har mod, att offra åt sitt slägte
Sitt exempel, följdt men oberömdt?
Unge man! ditt hjerta frågan väckte:
Blifve svaret i dit hjerta gömdt.
Men du vise! bort med dina frågor:
Hvarför menniskan i alla dar,
Liksom barnet, hvarken sina plågor,
Eller deras läkedom fördrar.

Ack! så länge dagens rika flamma
Blickar ner, välsignande vår jord,
Finner hon oss menniskor de samma,
I begrepp blott visa och i ord;
Sysselsatte att hvarandra plundra,
Eller att bereda eget ve,
Häftiga att lifvets glans beundra,
Tröga att dess inre värde se.

Gäck då, hjelte! sväng en blodig glafven,
Strid och segra, blända och förskräck;
Höj din arm med stolthet öfver hafven,
Och aflägsna verldars häpnad väck.
Bjud din dolk sin heta blodtörst släcka
Uti barmen af en thronrival.
Gå att mensklighetens böner gäcka
Och förläng ett sekel hennes qval.

Men i dödens natt, när smickret tiger,
Som ditt blinda högmod underhöll;
När en vålnad opp ur grafven stiger
Af det offer, för din grymhet föll;
När han tränger till din bädd, och talar
Hämdens språk om oförsonadt blod:
Vittna sjelf, om du ej dyrt betalar
Dina segrar och ditt öfvermod.

Att välsignas, är det ingen ära?
Att förbannas, är det ingen blygd?
Bland de lagrar jorden tvangs att bära
Fans då ingen för en verklig dygd?
Är det ingen tackvärd lott, att ärfva

Efterdömet af en vis och god?
Det vill mod att ryktets gunst förvärfva
Att försaka den, vill mera mod!

Åt hvem tron J då att fosterbygden
Hembär tacken för sitt sanna flor?
Åt den verksamma, men tysta dygden?
Åt den fåfången att synas stor?
Eller hvad begär er sammanlefnad,
Ej till en och annan högtids glans,
Men till friden, till sin hvardagstrefnad,
Hvad begär hon? Tjusning eller sans?

Du, som går att lyckans stoj försaka
Och att gagna i en bortgömd krets:
O! hvi skådar du likväl tillbaka
Åt det stolta tornets gyllne spets?
Vacklar du i det beslut du fattat,
Att bli glömd men god och vörnadsvärd?
Ångrar du, att du för litet skattat
Åt ett stolt förderf, en präktig flärd?

Alla taflor af din bildningsgåfva
Vecklas hop af ödets kalla hand.
Dina stolta drömmar evigt sofva,
Sträckta längs med glömskeflodens strand.
Blott en enda bild är öfrig vorden
Af din ungdoms härjade förråd:
Tron på dygden, möjlig uppå jorden,
Detta ädla själars öfverdåd.

Nå, välan! du all slags flärd har pröfvat,
Endast dygdens flärd dig återstår.
Ingen hjeltomodig bragd du öfvat;
Gråtit ingen ädelmodig tår.
Skynda då att denna vällust njuta,
Denna enda som är öfrig än:
Skilj dig ifrån verlden, för att sluta
Spelet med en rol af menskovän.

Nej, med bäfvan hör den inre rösten
Af en Lag, hvars fordran aldrig svek.
Fåfångt söker veklingen den trösten
Att hans lif är blott en flygtig lek,
Fåfångt vill en lättsint verld förvandla
Pligt och dygd, och allt till tidsfördrif:
Nej för himlen måste menskan handla,
För en evighet är hennes lif.

Men förgäfves i den vises tafla
Lyser dygdens rena ideal,
Om hon endast högmod mägtar afla,
Eller vanmaktskänslans bittra qval.
Fåfångt menniskan sig hänförd drömmer
Opp till högre andars rena sfär,
Om hon i sin ljufva dvala glömmar
Hvad hon har att först fullborda här.
Trädet blomstrar af des gömda safter,
Deras minskning följs af dess förderf.
Ingen dygd förutan inre krafter,
Inre krafter föda yttre värf!
Stilla dygd! du är ej sorglös dvala
Nej, ditt verktyg är en driftig hand,
År en röst, som höjer sig att tala
Så för mensklighet, som fosterland.

Verka då, så länge dagen räcker,
För ditt kall, med varmt och värdigt nit:
Natten kommer, och för evigt stäcker
Dina framtids planer och din flit.
Är det fält som mättes åt din möda
Mindre vidsträckt: sköt det dubbelt väl;
Öka för en eftertid dess gröda,
Nyttans vän, men alldrig vinstens träl.

För din lycka är ditt nöjda sinne,
För din ära blir din vandel nog.
Guldets välde, efterverldens minne
Med ett flyktigt skimmer dig bedrog.
Hvad! blott mörker du i skuggan finner?
Hvad! dess lugn förgäter du min vän?
Ser blott högdens pragt, dit du ej hinner,
Ej den storm, som hviner öfver den?
O! hur djupt i dalen du må flytta,
uppgår likväl samma klara ljus
Öfver dig, till glädje och till nytta;
Och du bor i samma faders hus.
O! hvar helst din hydda är belägen,
Uppå hvilken bortgömd öde strand;
Löper han dock dit, den stora vägen,
Hvilken leder till ett bättre land.

Nöjd att dina dagar ej förnöta
Utan syftning till ett värdigt gagn:
Sök ej värf, dem du ej mägtar sköta;
Nej, låt Phbus köra sjelf sin vagn.
Låt den vise vid sin lampa vaka
För en efterverld, som sofver än;
Och gåck du att hvilans stund försaka
För en lidande och bortgömd vän.

Blif ej låg att bland de höga nämnas,
Sälj ej samvetsfriden bort för guld.
Tålmod min vän! — de skola jemnas,
Allas lotter, uti samma mull.
Var ej främmande med likars öden:
Blif den trycktas värn, den svagas stöd;
Öppna för den sysslolösa nöden
Flitens väg till redlighet och bröd.

Styr den trotsige med ditt exempel,
Led den vilseförda med ditt ljus,
Efterdömlig i den högstes tempel,
Efterdömlig i ditt eget hus.
Alltid färdig att dig evigt skilja
Ifrån pröfningens och sorgens land,
Säg med lugn: ske skapare din vilja!
Jag förtror mitt öde åt din hand.

Om jag utan buller njutit lifvet,
Byggt min lycka på en rättvis grund:
O! så låt det lugn, min dag blef gifvet,
Icke vägras åt min aftonstund.
Dygdens frö jag sökte odla troget;
O! men straffa ej min svaga hand,
Att det här i stoftet ej blef moget:
Låt det mogna i ett bättre land.

Nej! det är ändtlig tid att bindeln sönderrifva!
Se upp o menniska! och läs vid dagens ljus:
Af jord du kommen är, till jord du måste blifva;
Det är din dom, bestyrkt af sexti seklers grus.

Förmår du jäfva den? hvar äro dina fäder?
De drömde liksom du, och du skall dö som de.
Du intog deras rum, du deras stoft beträder,
Snart skall du öka det, och rum åt andra ge.

Så tag då ut den lott, som dig är ämnad vorden;
Bjud åren i sin flygt att bära dig sin skatt,
Och gif, när himlen vill, ditt stoft igen åt jorden,
Din hela varelse åt Evighetens natt.

Din hela varelse! du bleknar och förskräckes;
Du ser i detta råd en plundrande barbar,
Hvars arm i nattens stund emot ditt hjerta sträckes;
Och hänförd famlar du din kraft till ditt försvar.

Du hatar denna tro, du alldrig den förlåter:
Det är din fiende för livvets hela tid;
Du samlar från ditt fall din spridda styrka åter;
Och går, att våga än en lika blodig strid,

Du bryter våldsamt in i hjertat af det rike,
Der verldarnas Regent en rättvis spira för,
Gör Gud till en Tyrann och dig till djurets like:
Nej, djuret lyckligt är, det utan ånger dör.

Hvi vill du då, Sofist, i ångest sänka folken
Med villan af din tro, med sveket af din röst?
Nej, kasta från din barm den lönligt burna dolken,
Och rys att den en dag vänds mot ditt eget bröst.

Se dessa kämpars lott, som liksom du bestredo
Odödlighetens tro på lika gilltig grund;
De fästen, dem de byggt, från sina hällar skredo
Och föllo öfver dem, i dödens mörka stund.

Systemet, det är sannt, som tryggade en lära
För jorden mera huld, föll äfven ofta nog;
Men sanningen steg fram, och hämnade sin ära,
Och denna helga tro ur gruset återtog.

Hvad har bevarat den i trots af alla skiften?
Hvem tände detta hopp? men sjelft det tände sig.
Står icke än i dag den dygdige vid griften,
Och ropar öfverljudd: o död! jag trotsar dig!

Ack! borttag detta hopp: och hvad är sedan lifvet?
Ett blandadt skådespel för löje och för qual;
Ett lån, som ej begärtd, blott som en skänk dig gifvet,
Dock fordras skall igen med dubbelt kapital.

Hvad är den vishets lön? för hvilken du ej tvekar
Att offra nattens sömn, och dagens tidsfördrif,
Hon från din barndom stal dess glädje och dess lekar,
Och lär dig bättre se det usla af ditt lif.

Tag an den lugna blick som själens styrka ljuger,
Döm sjelf att du är stark, och frukta inga jäf;
Gif namn af tålmod åt igeln som dig suger,
Och tag i farans stund din tillflykt till en säf.

Skrif huru skönt du vill till ålderdomens ära:
Den är med lugn och allt, en kall, en stelnad älf;
Du kan ej börda fly, du mägtar den ej bära,

Af alla andra glömd, och sviken af dig sjelf.

Gå, odla dessa fält, dem andra skola skörda,
Var billig och var god, var öm och känslfull,
Qväf hoppets tysta suck, och hjertats känsla mörda,
Och tag emot din lön — i trenne skoflar mull.

O! nej en högre lön åt dig förvarad blifver.
En stormig aftonstund utaf en mulen dag
Är ej den sista gräns, dig skaparn föreskrifver,
Och budet: du skall dö! är ej den högsta lag.

Ej att ett stolt begär ditt hjerta skulle ägga!
Nej, regeln för din plikt, han i din tro dig ger;
Din suck är dess bevis, vill du det vederlägga?
Slit hjertat ur ditt bröst, och var ej menska mer!

Du ser en plan i allt, en afsigt i det hela,
Och dalens minsta ört är ej förgäfves till:
Skall endast människan sitt ändamål förfela,
Och är det henne blott, som ödet gäcka vill?

Oändlig i begär, och gränslös uti pligter,
Med all sin svaghet stolt, med all sin ringhet stor,
Hon fordrar redlighet i lyckans dolda vigter,
Och åt en rättvis hand sitt öde anförtror.

Hon fordrar, att den lön, för hvilken hon försmäktar,
Skall en gång falla ut vid arbetsklockans slag,
Och hoppas, att den lag, hon här blott frukta mäktar,
Skall bli ett värdigt värf för evighetens dag.

Hvad skulle denna lag, och dessa stadgar båta,
Om yrkade så strängt, de alldrig fylldes opp?
Nej lösas måste dock den slutna lifvets gåta
Och fyllas måste det, odödlighetens hopp.

Och frihet, sällhet, dygd, de oskattbara orden,
Dem ingen mista vill, dem ingen tyda vet,
De höra till ett språk, som talas svagt på jorden,
Som bättre talas skall uti en evighet.

Vid forskningarnas gräns en järnmur tanken möter.
Hit kan du, längre ej: så ljuder ödets röst,
Förgäfves deremot sitt hufvud tänkarn stöter,
Han dignar sanslös ner förutan mod och tröst.

Men nyckeln till dess port bärs troget utaf döden,
Och han skall leda dig inom den helga rymd,
Der sammanhanget röjs af lifvets mörka öden,
Der Skaparns stora plan ej längre blifver skymd.

Förbida denna tid, välsigna denna lära,
Och samla de bevis, du för dess visshet fann,
Strid ej mot jordens lugn, förneka ej dess ära
Och är ditt hopp dig kärt, blif ej dess baneman.

Men detta ljufva hopp, om slutligt det bedrager?
Om aftonstjernan släcks, och tändes alldrig mer?
Och alldrig någon skymt utaf en morgondager,
Från glädjens högre rymd, emot ditt öga ler?

Om allt hvad hjertat tror, allt hvad förnuftet bjuder
Är blott en präktig bild, är blott ett nyttigt svek?
Om helgedomens hvalf af falska lärör ljuder,
Och evighetens natt gör slut på lifvets lek?

Och om förskrifningen på evigt sälla öden;

Som, tusen gånger kysst, du vid ditt hjerta bär;
På sin förfalldag, rifs midt i tu af döden,
öch kastas på din graf att multna med dig der.

Och om den högre hand, hvars aftryck du der söker,
Och hvars signet derpå du trodde vara satt,
Med ett förfalskningsbrott ditt skuldregister öker,
Och straffar dig därför med undergång och natt?

Nej — dödlige hör opp att mot din sällhet kriga,
Och gå till grafvarne, att öfvertyga dig:
De kunna gifva dig en lärdom, ty de tiga;
Äg mod att likna dem: slut ögat till och tig!

Lid, hoppas, och gör godt, hvad öden du ock pröfvar,
Och alldrig mer mot skyn förgråtna ögon hvälf.
Nej, lönar ingen ann den redlighet du öfvar,
Så skall i dödens stund, din dygd sig löna sjelf!

Dock nej du lönar den, du höga Himlafader!
Jag hoppas på din nåd, jag rodnar för mitt knot
Och plånar ut med gråt de otacksamma rader,
Dem hjertats ångest skref; och faller till din fot.

Du gäckar ej de barn, dem du till lydnad kallar,
Ett heligt allvare din dolda thron omger.
Så tydligt som det ljus, från österns rymder svallar,
Så tydligt jag din lag, och mina pligter ser.

Hvart helst i tankens rymd vi våra steg må rikta,
Så komma vi dock sist till dig, o Gud! igen.
Förnuftet trött att se, och konsten trött att dikta
Fly till sin gamla tro, och hvila sig på den.

Dess första grund är dold; jag sörjer ej deröfver:
Den lades af en hand som säkert kände sig;
Jag äger för min dygd mer ljus, än jag behöfver,
Och för min sällhet nog, i tanken uppå dig!

Jag vet ej, hvem du är, ej hur du uppenbaras,
Ej hvilken väg till mig din dolda anda sänks:
Det är en hemlighet, hvars upptäckt kanske sparas
Åt våra barnabarn, och deras dygder skänks.

Nej, alldrig du åt oss dess kunskap velat ärna:
Om i en gränslös följd af dagar och af år
Du flyttade min själ från stjerna och till stjerna
Hon dock i evighet din dolda thron ej når.

Men hvad jag veta bör, har du ej velat dölja:
Du lefver i min själ, du verkar der, och vill
Att mina gerningar i evighet mig följa;
Ditt väsen är så visst, som att jag sjelf är till.

Är vissare ännu; och vore jag en bubbla,
Af ödets halmstrå blåst att glindra en minut:
Så skulle jag dock, trött att forska och att grubbla,
Uti min sista suck bevittna dig till slut.

Men ingen löser opp det samband, som är knutit
Emellan mig och dig, för tid och evighet.
Du är min domare, och när din lag jag brutit,
Då vet jag, du är till, med ryslig säkerhet.

O! följde jag min plikt med redlighet och varma,
Och vore hvad jag bör, och icke hvad jag är:
Du skulle som en far dig till mitt hjerta närma;
Jag skulle finna dig uti din himmel der!

Snart, snart, o store Gud! skall tidens förlåt remna,
Och evighetens hvalf skall öppnas för min själ,
Och jag skall se, att du ej velat öfverlemna
Åt ödets fala gunst, mitt slägte och dess väl.

Ack! jag skall tacka dig, hvars omsorg har bevarat
Den tro, jag af din hand tog, såsom barn, emot;
Som åt min aftonstund den sällhet åt mig sparat,
Hvars rätt jag mången gång förverkat med mitt knot.

9. OSKULDENS HÄMD.

Nej, nej, han lefver än, som oskulden försvarar,
Än lefver han, de öfvergifnas vän
I åskans blixtnad han hämnas än,
I solens ljus sin nåd förklarar.

Hvem är, som suckar der, i dystra bojor slagen;
I trasor klädd och öfverhöljd med grus?
Det är en vis, som spridde ljus,
Och som ej sjelf får skåda dagen.

Men månne han då är för evigt stängd från ljuset?
Nej, hämdens arm hans fjettrar splittra skall,
Och skynda dessa murars fall,
Men han stå upprätt uti gruset.

Och hvilken ser du der förnöjd mot bålet vandra,
Och kyssa glad sin grymma bödels hand?
Det hjelten är, som frälst sitt land,
Som mördas sjelf, och räddat andra.

Men detta ädla blod skall det ohämnadt flöda?
Nej, hämdens Gud skall också hämna det:
Förtviflan, i tyrannens fjät,
Skall snart uti dess hjerta glöda.

Hvem är som vaknar der, och vågar helsa dagen
Med hämdens rop från ett förtvifladt bröst?
En skönhet född till andras tröst,
Men af en nedrig bof bedragen.

Men skulle hennes tår, ohämnad kunna strömma?
Nej, fatta mod, betryckte dygdens vän;
Ett öga fins som märker den,
En själ som mins när andra glömma.

Så lefver Han då än, som oskuld skall försvara
Och ljunga hämd emot förtryckarns bröst:
Det ena blifva skall min tröst,
Det andra skall min varning vara.

10. ÅSKAN.

Han kommer: han kommer, att straffa en brottslig värld:
Jag hörde hans röst der uppe i molnena skalla,
Jag såg en skymt af straffets glänsande svärd;
Han kommer, hämnarens tolk, att oss till räkenskap kalla.

Himmelen klär sig i sorg, Jorden suckar betryckt,
Hafvet hejdar sitt lopp, stannar förvirradt, och undrar:
Men häftigt, med våg på våg, i brådstörtad flykt,
Rusar det undan den röst, som i skyarna dundrar.

Bleknad är Ängens prakt, Åkrarne störta sig ner,
Grafvens rysliga natt tungt öfver lunderne hvilar,
Foglargarnes stämma är tyst, vallhornet lockar ej mer,
Och till herdens tjell hjorden flämtande ilar.

Nu med darrande fjät, nu med svidande bröst,
Skyndar en rik tyrann, att sina jerndörrar stänga,
Men innom murarnas hvalf dundrar hämnarens röst,
Och genom reglade lås de krossande viggarne tränga.

Rysliga Engel! säg, o säg: hvem skall du i dag,
Ner ifrån slottets värld, för den Evige Domaren kalla?
Är det den brottsliges själ? må hända, det är jag
Som i min ålders vår för viggern skall suckande falla.

O! skona, skona blott den fattiges halmtäckta tjell,
O! skona, skona blott, hans täppas blomstrande gröda!
Sen från sin Herres fält han pustande staplat i qväll,
Låt honom somna i ro, och glömma sin tryckande möda.

O! skona denna far till dessa oskyldiga små,
Som tårögde se på sin mor, för att lyftas i famnen;
O! hvad brott kunna väl de renaste hjertan begå?
De känna ju blott de första heliga namnen.

O! skona flickans behag, ryck icke blomman bort,
Innan hon njutit till slut den sköna tjusande dagen:
Ack! denna tjusande dag, den är ju så flyktig och kort:
Än några stunder blott, och vissnade falla behagen.

O! skona mig också: ryck ej telningen opp,
Må hända i mognare år, i mera lyckliga tider,
Glänsar der någon skörd, som fyller ett glädjande hopp;
Må hända dock, dess löf skugga åt vandraren sprider.

O! låt mig fylla den ed, jag svor en döende far,
Att offra en manlig gård åt fosterlandet och dygden,
Låt mig bli lycklig sjelf, och trösta olyckligas dar,
Och göra mig värd en suck, af något hjerta i bygden.

O! låt mig gläda än välgörarens hjerta, och sen
Låt mig dö uti frid, och mina gerningar glömmas,
Och i den åldriga jord, som gömt mina fäders ben,
Låt mitt bräckliga stoft, och känslans irringar gömmas.

11. TILL MINA BARNDOMSVÄNNER.

Är han glömd, er trogna barndoms vän?
Gode gossar! denna handen fatten:

Lika redlig, räcket hon er än,
Lika redlig, i den sista natten!

Detta hjerta mäftar än att slå
Lika ömt: af tusen hårda skiften
Mer betryckt, men lika varmt ändå,
Tills det gömmas i den kalla griften.

Redan ägen J en makas famn,
Redan edert knä en ättling vaggar:
Och hvad äger jag? ett sjukligt namn,
Kännande, som svärd de minsta taggar?

Brandförsäkrad ren er hydda står;
Och hvar är min hydda? hårda öden!
Dock hvad klagan? efter några år,
Skall hon byggas af en vän, — af döden.

Byten edra yrkens lugn och tröst,
Mot en aldrig hvilad känslas spänning;
Byten barnet vid en makas bröst,
Emot hoppet om en skådepenning.

Kastad länge på ett okänt haf,
O! hur gerna vinkar jag med handen,
Åt den lugna hamn, jag öfvergaf,
Åt de ömma vännerne på stranden!

Minnens J den glada julen än,
Och vår hvita drägt, vår klara stjerna,
Då vi gingo kring som vise män,
Sjöngo illa, men dock hördes gerna.

Vise hette, vise voro vi,
Räknade så väl den korta tiden,
Sålde ej för stundens svärmeri,
Årets skörd, den glada samvetsfriden.

Minnens J den glada sommarns fest,
Hur vi sprungo kapp till blomsterstången;
Och vår stolthet, när vår goda prest
Log åt dansen och åt segersången?

O! den första, som till målet hann,
Utan ondska blef af oss betraktad,
Och den sista, ej, som nu, försvann
Ur vår cirkel, skymfad och föraktad.

Minnens J? — jag har dock minnet kvar
Och den skatten skall jag ömt bevaka,
Ömt, som Sorgen uti fordna dar
Gömde askan af en vän, en maka.

Store Gud! din godhet evig är,
Och de stunder äro dock så korta,
Som till glädjens njutning du beskär:
Knappt vi se dem, och de äro borta!

Men en gång, när tidens strömmar flytt
Bort till de oändeliga hafven,
Och ditt varde kallar oss på nytt
Till ett lif, utur den mörka grafven:

Skola då, på evighetens strand,
Barndoms vänner återse hvarandra,
Och med ädla steg, och hand i hand,
Till det alldrig nådda målet vandra?

Skall då jag återse den dal,
Der jag lekte bort den glada våren?
O skall jag se den utan hjertats qual,
Och med ögat, icke skymdt af tåren?

Enda vän på jorden, glada hopp,
Du de sorgsnas alldrig släckta stjerna!
Tindra klar mot öknen af mitt lopp,
Tjus mitt hjerta, och bedrag det gerna!

12. EN TANKE PÅ MIN EGEN GRAF.

Hvar är min graf, hvar är det mörka tjellet,
Der jag skall ensam bo?
Månn någon gång jag skådat detta stället,
Och trampat det i ro?

Ack nej! Kanske min trånga stig skall ledas
Till någon okänd strand,
Och der min bädd, min sista bädd tillredas
af någon okänd hand;

Der ingen vän skall stanna vid min sida,
Och lindra ångrens sår,
Och under bön det sista slag förbida,
Som detta hjerta slår.

Och skingra ömt det tvifvelsmål, som skymmer
En lyckligare verld;
Och ta emot mitt ömmaste bekymmer,
Min sista afskedsgärd.

Till Er, hvars hand min första vandring stödde
På dygdens svåra stig,
Till er, hvars själ vid mina afsteg blödde,
Otackad utaf mig.

Dock lika godt! hvar himlen helst må ärna
Min ringa hyddas fall:
Jag vet dock visst att hoppets milda stjerna
Der äfven lysa skall.

Jag vet dock visst, att jag är lika nära
Dig, mensklighetens Far,
Och att du skall en stilla fred beskära
Åt mina sista dar.

En minnesvård! den sörjer jag ej öfver,
Den må förtjensten få!
Till grafvens lugn jag ingen värd behöfver,
Och multnar nog ändå.

Men fins blott en af mina många vänner,
Hvars ömhet jag var värd,
Som sett mitt fall, och mina strider känner
Se der min efterverld!

Om någon dag den lycka han begråter,
Som kanske var för hård,
Om någon dag mitt namn han kallar åter:
Då har jag minnesvård!

Så tag då, Jord, tag hulda Mor tillbaka,
Och göm uti din famn
Den ädla skatt, du gaf mig att bevaka:
Min aska och mitt namn.

Förvara dem, till dess hon hörs, den rollen
Som döda väcka kan:
Ljuf är den tron: förträfflig är den trösten,
Och därför är hon sann.

13. DET ÅLDRIGA TEMPLET.

Se! hur det stolt sin åldriga krona bär,
Och sin resliga kropp långt öfver hyddorna höjer!
Likt i sitt harnesk klädd den hotande Jätten der,
I barnens glädtiga ring, dem han skrämt och förnöjer.

Och med samma högtidliga ståt, som i dag
Det för tusende år, spiran mot molnena sträckte,
Hejdade vandrarens gång med samma dystra behag,
Och i Bardernas bröst heliga rörelser väckte.

Men visa fram någon arm, men kalla fram något namn
Af dem, som ur klippans sköt brutit dess eviga grunder:
O! de hvila tyst i den långsamma nattens famn,
Sen de släpat bort den flyktiga dagens stunder!

Jordens vördade kung, Menniska! yfs icke mer
Af din styrka och rang, då du Templet betraktar,
Mera flyktig än sand, mera förgänglig än ler,
Och det är du likväl, som grafvens konung föraktar.

Hvarpå grundas ditt hopp att i en sällare verld
Din ädla varelse skall i evigt stigande grader,
Njuta den glädje och frid, dig här ej blifvit beskärd,
Nalkas i renad dygd de heliga englarnas fader?

Jo, på fastare grund, än templets resliga kropp,
Icke rubbad ännu af stormande seklers öden,
Ja, på fastare grund hvilar ditt tjusande hopp:
Ty Gud är evig, och icke döden!

Så, för tusende år, skallade Lärarens röst,
Så, än i dag från hans mun hon bland grafvarna skallar
Och bjuder glädje och lugn, i de dödligas bröst,
Och dem från stoftets verld till himlarna kallar.

Hvilken träder ej rörd inom Templets heliga rymd?
Ack! dessa mörka hvalf, dessa hotande fästen,
Af dessa är fördomen stödd, af dem är sanningen skymd,
Och dessa mörka chor äro villornas åldriga nästen.

Brottsligt är detta tal: Yngling! säg icke så!
Här bor en Gud som hör din hviskande tunga,
Nej, denna tanke är grym: Yngling! tänk icke så,
Hämnarens ögnakast genom själarna ljunga.

Hör ifrån Lärarens mun det högsta väsendets röst,
Hans, som från söderns fält ger genljud mot fjelliga norden
"Jag bor öfver stjernors rymd, jag bor i den dygdiges bröst:
Jag äger himlen till Thron, till fotapall jorden.

"Den, hvars väldiga hand utströr millioner behag,
Åt solen sin stolta gång, åt marken rörelse gifver,
Åt människan, sällhet och dygd: — det är jag,
Jag som varit, som är, som i evighet blifver.

"Och detta rysliga moln, som höljer sommarens dag
Som blix, och knall på knall, kring rymderna skickar,
Och andas fador och död: också detta är jag,
Mitt vredgade hjertas röst, mitt mulnade ögas blickar.

"O! du som sökte opp den lidandes bortgömda stig:
Hvarje tröstande skärf, hvarje läskande bågare vatten,
Alt det goda du gjort, det har du gjort mig,
O! kom i min öppnade famn, och mottag den himmelska skatten.

"Men du, som för uslingens nöd tillslöt din isiga hand,
Slöt din nedriga själ som bergets rysliga klyfta,
Som gaf ej den hungrige mat, ej släckte den törstande brand
Och hörde med innerlig ro de värnlösa Enkorne snyfta.

"Gå, gå, förlorade, bort! gå bort ifrån mig
Till ångrens eviga eld, som bränner och aldrig föröder.
Du kände ej dygdens bud: och sällheten känner ej dig;
Du kände ej världens Gud, och ej dina lidande bröder".

Och nu denna mäktiga röst genombröt dessa hvalf,
Och fåfängt lastens slaf sitt brottsliga öra slängde.
Hon for med stormarnas kraft: hans brottsliga hjerta skalf;
Men likt en sommarfläkt hon sig till den dygdige trängde.

Då gick den girige bort, och svor i sin upprörda själ,
Att icke samla på sig den Eviges hämnande domar,
Att icke sälja bort sitt hjertas eviga väl
För ett glittrande stoft, för vanskliga rikedomar.

Då fann högmodets träl, att värdiga tänkesätt
Och ingen stjernas glans blef ärans sannskyldiga stempel,
Att det är lågt och grymt att trampa människors rätt,
Och fordra därför till lön offer, rökverk och tempel.

Då såg glad mot skyn den tryckte oskuldens vän,
Han, hvars klagande röst, så ofta af tårar förqväfves:
Rättfärdige, nådige Gud! du lefver, du lefver då än,
Och denna tår, han rinner icke förgäfves.

Se der detta heliga rum, där Christnas andäktiga bröst
Högtidligt skatta en gård åt sin stiftares älskade minne!
I frid hämte dygden kraft, i frid hämte sorgen tröst,
Och hämdens rysliga moln i varma tårar förrinne:

Se, hur de gå derifrån, hvar en till sitt trefliga bo
Och minnas de löften, de fått, och minnas de eder, de svurit,
Och hjertat könslofullt, och tjust af sin lefvande tro,
Välsignar det qual, det led, välsignar de bördor det burit.

O! en gång också jag, öppnad såg himmelen,
Och fick vid altarets fot, dess eviga sällheter smaka.
Heliga dyrbara stund, kommer du aldrig igen?
O! kom en gång till mig vid dödens läger tillbaka!

Ja, dessa grafvars prakt, den säger också till mig;
Se här de rikas ståt, se här de mäktigas ära!
Vinn ett ädelt namn, trampa förtjenstens stig
Och din graf skall en gång, prunkande prydnader bära.

Nej, åt mig säger den: vanskligt är lifvets lopp:
Men skulle ock stormen i dag Templets grundavalar lossa,
Och föll dess massa på mig: den skulle ej krossa mitt hopp,

Den skulle ej den Högstes försäkringar krossa!

Ja, heligt är detta rum: skone åskan dess spets,
Förgylle domdagens sol dess åldriga vördiga spira!
Och måtte mitt slägte der med sina villor tillfreds
Till åldrarnas senaste qväll heliga högtider fira!

O! J som födens i kommande seklers famn:
Månne J der med en lika innerlig tjusning
Väckens till dyrkan af samma heliga namn
Vid de höga orgors högtidliga susning!

Eller skåden J tillbaka åt åldrarnas natt,
Med väpnad blick af det renade ljuset,
Och len åt oss, som för sanningens enkla skatt
Dyrkat så ömt det präktigt glittrande gruset?

O! försmäden ej var ömma oskyldiga tro:
Veten, den födde i hjertat glädjen och dygden.
Låten vårt multnade stoft få hvila i ostörd ro,
Och detta Tempel stå till evig prydnad för bygden.

O! då höljes vår kropp af jordens tårande mull,
Och vårt namn af tusende seklers nätter,
De högans anor och de rikas guld,
De förtrycktas gråt och de mäktigas oförrätter.

O! mina Fäders Gud! O mina fäders Gud!
Är du ej jordens Gud och Gud för tusende verldar?
Hvad jag i Templet hört, är det ej dina bud?
Och hör ej du den suck, mitt tacksamma hjerta gårdar?

Eller är dygden en dröm? och Religionen ett svek?
Och detta tempel byggt af våra Fäder förgäfves
Och vår tro en zirat? och vår Gudstjenst en lek?
O! mitt öga gråter, min svaga stämman förqväfves,

14. EN SUCK FRÅN ALTARET.

Du! hvars blod för menskligheten runnit,
Se dess tårar rinnande för dig.
Du! som millioners dyrkan vunnit,
O! försmå dock ej en suck af mig.

Också jag har offrat åt ditt minne
Känslans förstling i min ålders vår;
Också jag när vintrens dag är inne
Skall dig offra mången känslig tår.

Dock, du fordrar icke lof och tårar,
Nej, du äskar våra dygder blott:
Ack! de gråta, svärmeriets dårar,
Som förneka dig med sina brott!

Du! som gaf förlåtelse åt alla,
Bad för dina bödlars samvetsro,
O förlåt de staplande som falla;
O förlåt en ynglings svaga tro.

O förlåt mig tviflets mörka stunder,
O förlåt en flyktig ungdomstid,
Då jag sökte Religionens grunder

Och förgät att vara klok dervid.

Men förgat jag hennes helga lagar;
Blef jag döf för deras ömma röst:
Hölje åskmoln mina sommar dagar,
Härje stormen skörden af min höst.

Dig den störste Man, som jorden burit,
Dig vid Altaret jag svär igen
Samma ed, mitt hjerta fordom svurit;
O! men låt mig bättre hålla den.

Låt mig alldrig utan känsla läsa
Hvad du lidit, lidit ock för mig:
Låt min harm för dina bödlar gäsa,
Och min kärlek låga upp för dig.

Och låt den mitt hjerta ömt beveka
Att bli evigt trogen ditt befäl,
Att ej brottsligt med en sanning leka,
Som är helig för mitt slägtes väl.

Sköna fackla, tänd af himlaljuset,
Ädla, dyrkansvärda Religion!
Lyst af dig, den dygdige från gruset
Skådar hänryckt opp till Skaparns thron.

Lys mig, lys mig genom lifvets öcken,
Till odödlighetens ljusa strand.
Vis en skymt, i sista nattens töcken,
Utaf himladagens morgonrand.

BLANDADE STYCKEN.

De flesta författade af tillfällig anledning.

15. BLYGSAMHETEN.

Stor är floden, der han dånar,
Och förkunnar, hvem han är.
Det är sant, att han förvånar;
Men jag trifies icke der:
Jag den lugna backen söker,
Som i tysthet far förbi,
Och sin gång i öknen kröker,
För att glömd och omärkt bli.

Yngling! ibland vettenskaper
Pryde äfven den vår själ,
Att besitta egenskaper,
Och att tålas likaväl:
Blomman vissnar, lagren bleknar,
Men det törne, hatet får,
Detta törne icke veknar,

Utan smärtor, utan sår.

Slå ner ögat, blygsamt blicka,
Stjernan blickar såsom du;
Rodna, rodna, sköna flicka,
Sjelfva himlen rodnar ju.
Låt de andra vara granna,
Låt dem tömma konstens glans
Du! blott fläta kring din panna
Blygsamhetens enkla krans.

Jordens ädle, jordens vise,
J som tänkt, och verkat stort,
Vi beundre, vi beprise
Allt hvad edra snillen gjort;
Men ett pris af högre värde
Dig, Sokrat, vi ville ge,
Du som oss den vishet lärde,
Att vår egen blindhet se.

Hvem är född att vinna ära,
Hvem är värd att vinna den,
Om ej han, som den kan bära,
Om ej blygsamhetens vän:
Som ju högre han är vorden,
Vet sig sänka desto mer:
Såsom fästet under jorden,
Under böljan sjunker ner.

Intet offer honom dårar,
Intet offer han försmår,
Men då smickrarn honom sårar.
Vet han gömma sina sår.
Alldrig, der han blomman röjer,
Går han känslolös förbi.
Nej! han tjuses, och han dröjer,
Men dock alldrig som ett bi.

Lärd af egna hårda öden
Att behjerta andras nöd,
Smyger han förtjust åt nöden
Mången gång sitt enda bröd:
Likt den sky, som sjelf försvinner
För att främja andras skörd,
Och i nattens stund förrinner
Alldrig sedd, och alldrig hörd.

Om han några dygder öfvat,
Han ej heller glömma skall
Alla frestelser han pröfvat,
Alla vådeliga fall:
Kallande i minnet åter
Hvad han tänkt, och hvad han gjort,
Han med blygsam sorg begråter
Allt hvad smickrarn kallat stort.

O! hvad har jag gjort i verlden,
Som förtjenar Skaparns nåd?
Är en känsla född af flärden,
Är ett lyckligt klokhetsråd,
Är det dygd, som skulle gillas
Inför helighetens Gud?
Kan hans öga då förvillas?
Får jag skämta med hans bud?

Om det första ax af våren,
I en följd af glada år,

Alltid synes på den såren,
Som hans egen hand besår,
Vittnar han: de växte alla
Genom Skaparns milda hägn,
Sjelf förmådde jag ej kalla
Ifrån skyn en droppe regn.

Om ifrån den glada kulle,
Dit han vågat klifva opp,
Han till öknen jagas skulle,
Gråtande ett älskadt hopp;
Låter han ej klyftan veta
Kanske väl förtjenta qval,
Låter han blott vänner leta
Törnens gångstig till hans dal.

Och om skymten af en lager,
Äfven åt hans hjessa räckt,
Allt för snart det hopp bedrager,
Som blef lika flyktigt väckt,
Slår han ej i fåvisk yra
Bitterhetens hesa larm,
Gömmer han sin ringa lyra,
Väl med sorg, men utan harm.

Vishetens förnämsta lära,
Vettets heligaste bud,
Sanna snillens första ära,
Ädla hjertans högtidsskrud:
Kärnan af den sanna styrkan,
Svaghetens förnämsta tröst:
Tag emot mitt slägtes dyrkan,
Äg ett tempel i hvart bröst!

Alla dygders ädla krona,
Dyrkansvärda blygsamhet!
Lär en yngling, att försona
Fordna känslors brottslighet.
Gif ditt alfvar åt hans ånger,
Gör hans glädje mera vis
Blif behaget i hans sånger,
Deras mål, och deras pris.

16. MINNET och HOPPET.

Lifvets vissa mål är döden:
Vägen genom öknar bär,
Men miljoner likar der
Dela med oss samma öden;
Och i skuggan af oliver
Tvenne källor runnit opp,
Forntids minne, framtids hopp,
Hvilkas bölja styrka gifver.

Minnet skänker oskuld åter
Åt den rörda ynglingen
Paradiset öppnas än,
Ingen bitter tår han gråter.
Hoppet låter honom smaka
Lyckan af en stundad tid:
Stadgad dygd, och samvets frid,
Egen hydda, och en maka.

Minnet lifvar mannens nöjen:

Han blir yngling än en gång,
Delar glädjens fria sång,
Delar skämtets yra löjen.
Hoppet låter honom skörda
Frukten uti lifvets höst,
Skörda ära, skörda tröst
Af de barn, som honom vörda.

Minnet af förflutna tider
Tröstar gubbens gamla år,
Skuggar än hans silfverhår,
Rodnad än på kinden sprider.
Hoppet vid hans dödsbädd vakar,
Öppnar dagens förlåt än,
Öppnar sjelfva himmelen,
Då han bojan från sig skakar.

Bröder! kommen att mig följa
Till de glada källors rand:
Ösom blott med varsam hand
Grumlom icke deras bölja.
Måtte minnet återgifva
Endast fordna dygders lott;
Till att göra mera godt
Hoppet våra krafter lifva.

17. ENKANS VISA.

Ensam i min låga koja
Lefver jag förnöjd ändå;
Fast omkring min spinnrock stoja
Många faderlösa små:
Rundt omkring min spinnrock stoja,
Är mitt hjerta lugnt ändå.

Han, som vakar för oss alla,
Han, de faderlösas Far,
Änglaskaran skall befalla
Att beskydda deras dar:
Att beskydda deras dar
Skall han Englarne befalla,
Han, de faderlösas Far!

Denna ljufva tanken tröstar:
Också jag har varit säll!
Hon bekymret öfverröstar
Mången ledsam vinterqväll:
Mången ledsam vinterqväll,
Denna ljufva tanken tröstar:
Också jag har varit säll!

Och vi råke än hvarandra
I ett sällt och okänt land;
Der de ömma makar vandra
Oupplösligt, hand i hand:
Oupplösligt hand i hand
Skola ömma makar vandra
På odödlighetens strand.

18. DEN HÖGTIDLIGA FÖRLOFNINGEN.

Nattens stjernor uppå fästet glimma,
Månen lyser skön och känslfull.
Emma går att helga denna timma
Åt en evigt saknad faders mull.

Unga Selim delar hennes öden:
Också han i sina unga dar
Såg den grymma, känslolösa döden
Rycka bort en öm och älskad far.

Också han besökte kyrkogården,
Vägrande åt ögat mången blund,
För att der, på dystra minnesvården
Skänka hjertat mången dyrbar stund.

Länge närde han en ädel låga,
Tänd af Emma, i ett känsligt bröst,
Men han yppar ej sin tysta plåga,
Rädd att mista hoppets enda tröst.

Dock hvad dröjer du att dig förklara?
Sammandrag ej molnet, ömma vän:
Skynda att ditt hjerta uppenbara,
Medan hennes hjerta brinner än.

Selim skyndar till den sköna Emma,
Fattar hennes tårbestänkta hand,
Tolkar med en svag och bruten flamma
Känslans utsläckeliga brand.

Emma! Emma! du en far begråter,
O! begråt ock snart ett annat namn,
Som, kanske, du ville kalla åter,
Någon aftonstund ur grafvens famn.

Emma! Emma! ögat föll i talet,
Och det har så vackra uttryck, det:
Känslans låga — och det ömma qvalet.
Ögat, ögat kan beskrifva det.

Är då döden blott den lön, han söker?
Frågar Emma, fattande hans hand:
O! så vet, att han mitt hopp föröker
Att vi råkas i ett annat land.

O förstår jag dig, min ömma Emma?
Frågade den rörde ynglingen.
O förstår jag dig, min ömma Emma?
Frågar han förvirrad om igen.

"Du förstår mig" — och den öma handen
Tydde hennes tänkesätt så vål:
"Du förstår mig" — och den öma branden
Flög elektriskt uti gossens själ

Nå! så vittna, höge Himlafader
Och du Fader, som i stoftet göms,
Vittnen, vittnen Himlens myriader!
Om i verlden denna stunden glöms.

Och de svuro trohet åt hvarandra
Der vid grafvens nattbetäckta rand:
Och de gingo sen, att tjuste vandra
Genom lifvets bana, hand i hand.

Ofta, ofta från det lugna tjelet
De till kyrkogården skynda sig.
Emma! Emma! mins du detta stället?
O min Selim! kan jag glömma dig?

— — —

Han som teknar dessa matta dragen,
Söker liksom Selim någon vän;
Gäckad nog i verlden och bedragen,
Han bland grafvar gått att söka den.

O! min Emma! knytom våra öden!
Jag besvär dig vid din faders mull!
Och jag svär att älska dig i döden,
O! jag svär det: vid min faders mull.

19. VID LILLA LUDVIGS GRAF.

"Lilla älskling! hos en mor och far,
Lemna jorden, plågans mörka boning;
Vi ha sett din framtids sorgedar,
Och hos Gud utverkat din förskoning".

Så till Ludvig lydde englars Chor,
Och han räckte sina späda händer,
Gick ifrån en tröstlös far och mor,
Och for bort till lyckligare länder.

"Goda Mamma!" sade han, och log,
"Tack för vården i ditt hulda sköte,
En gång skall ditt lilla barn, som dog,
Som en engel, flyga till ditt möte.

"Det skall börja himlen i din själ,
Det skall tacksamt, det skall evigt gälda
Dina vakor för dess framtids väl,
Dina tårar, på dess aska fällda".

Han är borta, han är redan der
Hos de englar, som de små bevara;
Han är frälst; han god och lycklig är,
Och i evighet skall han det vara.

20. ORD TILL EN FINSK MELODI.

Ensam går jag törnens stig,
Glömd af alla vänner,
Glädjen var ej gjord för mig,
Sorgen blott mig känner.
Stjernan log
En flyktig timma,
Men hon dog
I nattens dimma:
Glädjen var ej gjord för mig,
Sorgen blott mig känner.

Allmagt! du ju lofvat har
Skydd åt dem, dig dyrka;
Gif en värnlös dygd försvar,
Gif den svaga styrka:
Gif mig mod,
Den stund jag strider,
Tålamod,
Den stund jag lider
Allmagt! du ju lofvat har,
Att ge dygden styrka.

Vänskap! kom att ur mitt bröst
Utan grymhet rycka
Taflan af min lefnads tröst,
Taflan af dess lycka!
Läk det sår,
Din klokhet rifver,
Med den tår,
Din ömhet gifver:
Vänskap! du är sorgens tröst,
Du är glädjens lycka!

21. IDYLL.

Herden.

Skogsgud! unna mig, att finna
Någon ömmare herdinna,
Som ej flyr mig, när jag nalkas,
Att i samma skugga svalkas,
Som sin hjord ej från mig lockar,
När jag löf åt henne plockar,
Som sin hand ej från mig rycker
När min ömhet henne trycker.

Herdinnan.

Skogsgud! unna en herdinna,
Att en trogen herde finna!
Som ej glad på fältet spritter,
När hon tårögd hemma sitter,
Som ej tjust sig kransar knyter
Af de blommor, hon ej bryter,
Som ej hänryckt flöjten spelar,
Fastän hennes samljud felar.

Skogsguden.

O! hvi flyn J så hvarandra,
Födde att tillsamman vandra?
Delen ömt hvarandras öden,
Delen troget sjelfva döden:
Dygden skall er glädje skydda,
Glädjen edra rätter krydda;
Sorgen skall ej hitta stället,
Der er ömhet reste tjellet.

22. SOMMARNATTEN.

Nattliga stunden
Sänkes mot lunden,
Blomman är redan af daggerlan kysst;
Aspen och linden
Sofva med vinden
Allt är så lent och så ljuft och så tyst.

Ädle! som vakar,
Och som försakar
Hvilan för andra, kom skåda din lön;
Dagen var mulen,
Stormig och kulen,
Midnattens timma ar härlig och skön.

Lyckliga stunder!
Njutna i lunder,
Hvilka den ensamma midnatten prydt:
Muntre ert minne
Ofta mitt sinne;
Till dess en sommar mig gläder på nytt.

23. AFSKED af RUNSALA.

Farväl du ängd: jag önskat tusen gånger
Att lefva i ditt lugn, att i din skugga dö,
Förutan namn, men också utan ånger,
Begråten blott af någon landtlig mö.

O! när jag trött, vid stadens kärfva lekar
Med yra språng besteg din lugna strand:
O hur förtjust! jag såg de stolta ekar!
Hvart för man mig? Ack! till de sällas land.

Jag trodde förr: bekymret skall mig följa,
Likt bojans tyngd den usle slafvens fjät;
Men pris ske dig, du Auras goda bölja,
Som fört mig hit och som fördränkte det.

O! när jag såg den milda solens tärnor
På böljans sal i oupphörlig dans,
Med blicken glad, som den hos nattens stjernor,
Och hyn så hvit, som deras drottningens glans;

O! när jag såg de stolta slupar kalla
Hvaran till strids, vid flöjters glada klang
Hvars återljud från lunden hördes skalla:
O! hur förtjust jag ner till stranden sprang.

O! när jag såg den dystra midnattsstunden,
Som tårögd sönk ifrån den mörka skyn,
Och spridde sorg omkring den tysta lunden;
O! hvad jag njöt vid denna ömma syn!

O! huru skönt, att glädjas med naturen,
Att utan afund vara verkligt säll!
Och skönt också, vid stilla aftonskuren,
Att gråta ömt i fönstret af sitt tjell —!

Ja det är sant, mitt hjerta kan ej skrymta:
Visst satt jag der bekymrad mången gång;
Jag såg ändå det mörka Tornet skymta,

Jag hörde ju de dystra klockors s ng.

Hvar fins den gräns, dit qvalet icke hinner?
F r molnen fri, s g du en sommardag?
Men! o hur skönt det varma regnet rinner
Och molnet har sitt rysliga behag!

Hvi fanns ej h r en usling, hvilken stödde
Mot kryckans knopp en svag och darrig arm
En skön Sophi hvars ömma hjerta blödde,
Hvars  ga gret emot en vågig barm.

Hvi fick jag ej beklaga hennes öden?
Hvi fick jag ej begr ta hennes qval?
O! då hon suckat: döden! endast döden!
Hvi blef jag ej hans lycklige rival?

Men klockan slår: snart  r den stunden inne
Som kallar mig från dina nöjen bort.
Farväl! men vet: jag har ett tacksamt minne,
Och det  r ej, som glädjens stunder, kort.

Du milda sol, som omfar jorderingen
Från Nubiens fält till Lapplands kulna fjell,
Likt landets far! du gömmer dig f r ingen.
O helsa mig från Runsala hvar qväll.

24. GUBBEN till UNGDOMEN.

N ! nå! unga Flicka! det stundar en dag,
Den stundar f r dig som f r alla,
Då h rjaren skonar blott själens behag,
Då blommorna vissna och falla,
Då desse som räknat kvadrillernas tal,
Och skådat så snedt på hvar lycklig rival.
Och brunnit af ömhet, och smultit i qval,
Bli snögubbar, bleka och kalla.

Så flygen d , ynglingar, flygen omkring,
Och dyrken hvar leende t rna,
Och sluten kring henne en lysande ring,
En ring som kan anstå en stjerna.
Men himmelen mörknar och stjernen går ner,
Och tändes ej åter: hvad tröstar då mer
För alla de vakor, hon kostade er,
Och J henne skänkte så gerna.

Vårt lif  r en lek, och den leken ej lång:
Så jolras af n jenas dårar;
Men narri blir alfvare af mången gång,
Och rosen, man leker med, — sårar.
Ve! honom som vishetens r d har försmått,
Och offrat sin ungdom åt nöjena blott,
Ej tänkt något ädelt, ej gjort något godt:
Han slutar visst leken med tårar.

25. MITT TYCKE.

Hvem skulle för en framtid sörja,
Hvars förlåt han ej öppna för?

Tids nog! att med vår klagan börja
När ödet slår.
Så länge kölden ej gör skada,
Och medan molnet har fördrag,
Bör man församla i sin lada:
Så tycker jag.

Jag håller för, att man är pliktig,
Att i det längsta vara ung;
Ty icke är man alltid viktig,
Fast man är tung.
Om du är varsam att besluta,
Om du är man Guds långa dag,
Kan du, som barn, din afton njuta:
Så tycker jag.

Sokrat drack gift, men dessförinnan
Drack han sitt vin, så väl som vi;
Och se'n han läst, gick han till qvinnan,
Till *Aspasi*.
Föraktlig är den vishetslära,
Som blott gör fula anletsdrag,
Nej glädjen är den vises ära:
Så tycker jag.

26. BARNSLIGHETEN.

Lilla Clara, förebrå ej mig,
Att jag är så barnslig, Lilla Clara!
Är jag barn, så liknar jag ju dig:
Bör jag blygas då att barnslig vara?

Huru böd han, mensklighetens vän?
Aldrig går hans lärdom ur mitt minne.
Såsom barn kom du i himmelen,
Eller var du aldrig än derinne.

Lilla engel, räck din hand åt mig,
Led mig in i barnens himmel åter:
Då dess portar låtas upp för dig,
Glöm ej den, som utanföre gråter.

Gif mig åter min försvunna vår,
Och dess blommor, och dess lekar, Clara!
Unna mig att vara tretton år,
Unna mig som du att lycklig vara.

Dansa glad emot din sommardag!
Tag mig med dig, Clara, in i ringen,
Goda, lilla, bland de små mig tag,
Eller också dansar jag med ingen.

Göm ock denna lilla barnslighet!
Må vi glädjas, må vi leka, Clara.
Jag skall låtsas vara din poet,
Och du skall min sånggudinna vara.

27. TRÖSTEN.

Hvi sörjer jag? hans blickar falla
Också till min bortgömda stig.
Om han med godhet vårdar alla,
Visst vårdar han då äfven mig.

Den suck, mitt bröst mot himlen sänder,
I molnets bäddar icke dör,
Från Skaparns thron den återvänder,
Och glädjen till mitt hjerta för.

Hvi har jag glömt den sista rösten
Utaf en far, som ej är mer:
Den säkraste den bästa trösten
Är den, som du åt andra ger.

28. OSKULDEN.

Ack! du vet ej, goda Flicka,
Huru afundsvärd du är:
Englar på din oskuld blicka
Speglande sin egen der.
Lika lugn, som svanen simmar
Från strand till strand i sitt sund,
Du lemnar de flyende timmar,
Och möter hvar kommande stund.

Ja, tag ut din rätt af tiden,
Eljest stjäls han undan den;
Snart är blommans stund förliden,
Och blott törnet står igen.
Snart hon bryts, den långa keden
Af vänner utan all flärd;
Snart skils du från barndommens Eden,
Och träder i mödornas verld.

Räds dock ej, att himlen nekar
Sällheten åt dina dar:
Sen du lemnat vårens lekar,
Är din glada sommar kvar;
Och fast denne snart förflyter,
Blir ej din oskuld förstörd:
Hon blott sina blommor förbyter
I dygdernas mognade skörd.

29. EN BLICK mot FRAMTIDEN.

Hvart steg, min Nanny, som vi tage,
Oss närmare till grafven för;
Men tung blir vägen, om vi klage;
Nöjdt sinne honom treflig gör.

Låt oss med glada blickar stanna
Mot rymden af försvunna år;
Låt oss med styrka oss bemanna,
Att gå den väg oss återstår.

Låt oss med lifligt minne dröja
Vid hvarje utsigt som var skön;
Och tacksamt våra hjertan höja
Till den, som hörde deras bön.

Låt oss med lättadt sinne glömma

Hvart intryck af de mörka dar,
Och för vår framtid endast gömma
Den lärdom, som oss nyttig var.

De lärde oss att varsamt vandra
Den väg, som vi ej pröfvat än,
Att räcka handen åt hvarandra,
Och dubbelt troget hålla den.

Om solskensdar vår framtid hugna,
Så glädjoms utan öfvermod!
Men bli de mulna, varom lugna;
Och sök om vännen — Tålmod!

Att går dock väl, blott vi förvara
Den ljufva samvetsfridens tröst,
Och lefva så, att vi bespara
Också en glädje åt vår höst.

30. BORTRESAN.

Om jag far bort, så gråter du,
Och Gud din ömhet vedergäller;
Men jag är kvar hos dig ännu,
Och tacksamhetens tårar faller.

Om jag far bort en färd så lång;
Så lång, att jag ej kommer åter:
Så vet jag visst att mången gång
Du saknar mig och mig begråter.

Så vet jag, att du unnar mig
Den ljufva tröst, den himlahugnad,
Att stundom blicka ner på dig,
Och åter se dig glad och lugnad.

Om du far bort, så gråter jag;
Men många stunder jag ej gråter;
Jag reser efter, samma dag,
Och hinner dig, och glades åter.

31. DEN FÖRSTA MAJ.

Till Sophi.

Välkommen, glada vår! vi redan ledsna blefvo,
Och trodde, att du glömt, hur god du alltid var:
Vi skrefvo bref på bref, vi bara ömhet skrefvo,
Och fingo snö till svar.

Men ändtlig är du här. Din andedrägt jag känner:
Den smyger ljuf och tyst med helsan till min barm,
Med glädjen till min själ: för dubbelt glada vänner
Du gör mig dubbelt varm.

Snart blomman höja skall en länge tynad stängel;
Snart går en söt Sophi till någon klarnad elf,
Och i dess spegelglas ser himlen, och en engel,
Just då hon ser sig sjelf.

32. EN MUNTER GUBBES DRYCKESSÅNG.

Mitt tidglas skyndar sig och rinner:
Välan! förrän det tömt sin sand,
Så vill jag tömma, om jag hinner,
Det glas, jag lyfter i min hand.

Välan! J fångslade buteljer!
J skolen fritt få andas ut,
Jag några glada vänner väljer,
Som göra på er trældom slut.

Jag går ej ensam uppå stranden,
Och tårögd ser mot hafvets rymd;
Jag vinkar ej försagd med handen
Åt andra kusten, som är skymd.

Jag vandrar tyst min jemna bana,
Och i ett lugnt och fredligt tjell
Jag följer tryggt min gamla vana
Att le med vänner hvarje qväll.

Men kommer den obudna gästen,
Så tar jag höfligt honom mot,
Och säger: det är slut på festen,
Och följer honom utan knot.

Och då först vinkar jag med handen,
Tills jag förs bort med väldig fart,
Åt vännerna som stå på stranden:
Farväl, farväl, vi råkas snart!

33. FÖRVANDLINGEN.

Första gången
Af någon småtäck, brunögd Corinna:
Är hon en engel, nej, en Gudinna.
Tiden lider,
Hvad den skrider:
Tills vår Gudinna i sidhvita kjolen
Sjelf ligger knäböjd vid kullriga stolen.

Hon blir Mamma
I detsamma:
Och då förvandlas älskarens Gudinna
Till mannens gumma, barnens tjenarinna.
Unga flicka!
Sucka, blicka:
Skönhetens krona af blomster är knuten,
Skönhetens dyrkan är barn af minuten.

34. LILLA CALLE.

Stackars liten,
Hur du jemrar dig!

Stoppa genast sockerbiten
I din mun och tig!

Lilla mamma
Ber dig vara snäll:
Lilla pappa gör det samma
Morgon, middag, qväll.

Hvad betyda
Deras smek och bön?
Skulle mammas gosse lyda
För så ringa lön?
Du har sinne,
Lilla pojke, ren.
Du är envis som en Finne
Ja, väl mer än en.

På det viset
Hjelper socker ej:
Junkern måste smaka riset;
Aj! det svider. — Nej.

Nej, det händer
Aldrig, bästa vän!
Ropar mamma, och sig vänder
Till sitt skrin igen.

Låt det hända:
Riset genast tag;
Eller hasar han, törhända,
Mamma sjelf en dag.

35. VISITEN.

Nej, alldrig i min lefnad
Jag haft så kär visit:
Min kammare fick trefnad,
Sen du, Sophi, kom dit.
Den sol på fönsterrutan
Hvar morgon helsar mig,
Den är jag gerna utan,
Om blott jag äger dig.

Här sitter jag och skrifver,
Den stund jag dig ej ser:
Koncepter du mig gifver,
Men stjal dock undan fler.
I denna låda gömmes
Hvad du förtrott åt mig;
Och der! — och der! — det drömmes
Hvar enda natt om dig.

Få böcker utaf värde
Du här får bläddra i:
Sophi mig mera lärde
Än all Filosofi.
Det goda, sköna, sanna
I denna boken fins:
Och du skall sjelf besanna
Att jag den alltid mins.

Välkommen! o välkommen!

Stor tack för din visit,
Kom ofta och gör om'en,
Kom! narra glädjen hit:
Hon jemnt sin oro röjer
I detta gömda bo;
Men om Sophi blott dröjer,
Så ger ock hon sig ro.

36. Till MIN SJUTTONÅRIGA KUSIN.

Det femtonde året har rymt sina färde,
Och rymmaren är redan i Norrge, min vän!
Det sextonde for, och ditt lof ej begärde;
Det sjuttonde troget uppvaktar dig än.
Men snart skall det flykta och flyende snatta,
Fast du det ej märker, en ros eller två:
Dock lappri! du kan deråt skämta och skratta,
Du har så tillräckligt, och mer kan du få.

Än, bästa kusin, är den tiden ej inne
Då året, som flyktar, tar rosen med sig,
Och lemnar, der hon har florerat, en sinne,
Som envis och trogen skiljs alldrig från dig.
Men snart den förfärliga tiden infaller:
Det språksamma ögat blir tankfullt och tyst;
Och staden ej hedrar dig mer med sitt sqvaller,
Och handen blir sällan besvärad och kysst.

Dock gerna de flyende åren må plundra,
Blott icke de kommande tomhända bli;
Ty sedan man tröttnat att skalet beundra,
Så söker man kärnan som göms deruti.
När skönheten vissnar, så vårdas talangen;
Talangen blir trött, och man skaffar sig dygd.
När sprätten blir ledsen, och kall komplimangen,
Så gör man sig kär för en vän och sin bygd.

37. SÅNG Till en ung Flicka vid hennes Mors död.

Ömma barn! den sorg är stor,
Som ditt unga hjerta sårar:
Jag har också mist en mor,
Låt mig dela dina tårar.

När från fosterbygdens strand
Mig ett okänt öde ryckte,
Tog hon gråtande min hand,
Och intill sitt hjerta tryckte.

Sade med en bruten röst:
Glöm ej, glöm ej dygdens lagar,
Unna denna sista tröst
Åt din moders sista dagar!

Aldrig såg jag henne mer,
Aldrig kyste jag dess händer;
Men jag vet at hon mig ser
Från odödlighetens stränder.

Ser med himmelskt välbehag
Om jag dygden trogen blifver,

Ser med sorgens anletsdrag
Om jag henne öfvergifver.

Jag är säker att hon än
På min framtids lycka tänker,
Och jag tror at himmelen
Den för hennes skull mig skänker.

Gråt, du ömma oskulds vän:
Kalla ömt din mor tillbaka,
Men hon kommer ej igen
Att för dina öden vaka.

Gråt, men det är icke nog:
Ofta dina tårar rinne,
Men din ömma mor, som dog,
Fordrar dock ett högre minne.

Mins då hennes lefnadslopp
Älskadt uti våra bygder,
Mins dess qväll så skön af hopp.
Som dess dag var skön af dygder.

Mins hvad hennes afsked böd:
"Tjust utaf din egen lycka
Glöm ej fattigdomens bröd,
Glöm ej uselhetens krycka.

"Den betryckte, du gör säll,
Som går tacksam bort och gråter,
Kommer till ditt glömda tjell
Vid din lefnads afton åter.

"Kommer med en dyrbar skatt
Och ditt ädelmod betalar,
Kommer uti dödens natt
Söm en Engel och hugsvalar.

"Och när sjelfva vänskapen
Under sömnens börda dignar,
Står han, midnatstimman än,
Vid din sång och dig välsignar.

"Ber han för din samvets frid,
Ber att qvalet dig må skona,
Lindrar han din sista strid
För odödlighetens krona".

Mins, hur rörande hon var
Då hon slutligt öfverlåter
Vården öfver dina dar
Åt den far, som med dig gråter.

Åt den Far som alldrig dör,
Som din oskuld skall försvara
I en verld, der nöjet strör
Blommor öfver lastens snara.

När du fyllt din ålders vår
Och din verknings tid är inne,
Offra än en helig tår
Åt din moders ömma minne.

Glöm ej denna Kyrkogård,
Som dess ben i mullen gömmer;
Men dess rätta minnesvård
Är att du dess dygd ej glömmor.

38. EN HELSNING ifrån JOCKIS.

Min Orestes, du befarar,
Att jag all min sällhet glömt
På den ö min sång berömt;
Och mit lugna hjerta svarar:
Sällheten på Solens char
Hela jorden öfverfar.

Också hit dess öga sänder
Mången präktig stråle ner,
Och med himmelsk glädje ler
Då han allas hjertan tänder:
Kojan sjelf af skogen skymd
Gläder han från ljusets rymd.

Följ mig genom Trågårdsparker,
Dem till trots af hindrens magt
Smaken prydt med Engelsk prakt
Midt bland vilda ödemarker,
Till det tjell på holmen der!
Hvarest glädjen bofast är.

Der på hårda bänkar glömmes
Lyckans nyck och flärdens tvång,
Der, vid lekar skämt och sång,
Denna fyllda träskåll tömmes,
Der på landets goda sätt
Helsan kryddar hvarje rätt.

Hör jag forsen myndigt dåna;
Då med blomman i min hand
Glad jag går på elfvens strand,
Tänker jag: du må förvåna!
Bullra, bullra, störta dig:
Lugna ån behagar mig.

Tyst, som den min lefnad flyter,
Lungt som den mitt hjerta är:
Intet stormande begär
Dygdens fästen nederbryter;
Stora verldens brott och då
Hör jag endast långt ifrån.

När den klara källan skänkte
Drycken ur sitt rika sköt,
Och min tunga svalkan njöt,
Hjertat ömt och tacksamt tänkte:
Ack! från brända öknen der
Vore dock en broder här!

När jag såg, hur landtman sträckte
Denna hand som han höll,
Och den mogna skörden föll,
Bad jag, bad jag för mitt slägte:
Gud låt icke denna dag
Skåda andra nederlag!

När hvar dag mig öfverhopar
Med välgerningarnes skörd,
Ser hvar dag mig lifligt rörd
Af den röst, i hjertat ropar:
Dina syskon gråta der,
Och du lefver lycklig här.

Lycklig lefver jag, Orestes,

Fast ej något myrtenband,
Knutet af en skönhets hand,
Kring min låga panna fästes:
Blommor växa i hvar dæld,
Jag med dem är tillfredsställd.

Skulle dödens molnvägg gömma
Ach! min middagssols behag,
Och på jorden samma dag
Sjelfva vänskapen mig glömma:
Skall ändå jag dö i frid,
Jag var säll min korta tid.

39. SÅNG, författad på ett Åkerfält.

O! jord, du allas hulda mor,
Hur är din godhet icke stor
Mot mig och millioner bröder!
Jag sträckte aldrig ut min arm,
Att välta klippan från din barm;
Men dock, hur rundligt du mig föder!

Träd, bonde, ur din mörka vrå,
Att jag de händer trycka må,
Att jag de skuldror må välsigna,
Som ofta svettas för mitt bröd,
Som ofta för mitt öfverflöd
Af trötthet ner i stoftet digna.

Kom med ditt barn, som modren bär,
Och frukta ej, att mötas här
Af stränga ord och höga blickar.
Se, hvilken lön dig Himlen ger,
Se, huru vanligt blomman ler,
Se, huru gifmildt axet nickar.

Dröj, våldsman, i ditt höga slott
Se solen, vred på dina brott,
Med moln sitt anlete betäcker.
För detta fält du tyngre är,
Än mossbeväxta klippan der,
Som hjessan emot molnen sträcker.

Dock, store Gud, hvem är väl jag
Att efter hämndens stränga lag
Jag skulle mina bröder dömma?
Alsmägtige! du låter ju
På sjelfva klippans spets ännu
Välsignelserna nederströmma.

Men på den jord, mitt öga ser,
Som äfven åt förtryckarn ger
En tusenfaldig vinst att skörda,
Må icke till mitt slägtes skam
Mot Skaparns mildhet otacksam,
Jag blifva jordens tyngsta börda.

Blott andras fält jag trampar här:
Mig hösten inga skördar bär,
Att i ett rymligt visthus tömma.
Af all den omkrets, jorden har,
Mig till besittning ämnad var
Blott grafven, som mitt stoft skall gömma.

Tung är den känsla, svår den lott
Att aldrig sjelf få göra godt,
Att alltid andras tegar skörda;
Men är ett tacksamt tänkesätt,
Ej mera ljuft, ej mera lätt,
Än nödens oförtjenta börda?

O! främst min suck skall kalla ner
Välsignelserna öfver Er,
Som mildrat mina hårda öden;
Och om hon lyckas att bli hörd,
Skall edra dygders ädla skörd
Stå blomstrande i sjelfva döden.

Om något ax af redbar dygd
Jag skattar åt min fosterbygd
Uti en framtids glada stunder:
Förlåten ynglingen hans brott,
Om han för länge hänryckt stått,
Bland blommorna i snillets lunder.

40. EDERNA.

Jag svär att aldrig älska mer,
Så har jag svurit hundra gånger;
Men min Sophi, när dig jag ser,
Så svär jag om, väl tusen gånger.

Jag svor, att intet ögonpar,
Fast syskon till en morgonstjerna,
Förvirra skulle mina dar;
Men ach! nu svär jag om så gerna.

Jag svor att fly hvar vacker hand:
Den skulle möta min förgäfves
Förutan kramning, utan brand;
Men ach! men ach! jag svor förgäfves.

Jag svor, att aldrig svära mer,
Och svor igen, att aldrig hålla:
Men, min Sophi, när jag dig ser,
Jag svär, att svära och att hålla.

Hvad straff, hvad straff förväntar mig
För alla mina falska eder?
Sophi! att glömmas utaf dig!
Ack! i hvad afgrund brottet leder!

Men, om ännu jag heligt svär,
Att evigt, evigt trogen blifva,
Och om jag evigt trogen är:
Hvem skall mig då belöning gifva?

Sophi! du måste gifva den,
Om jag den ej skall evigt sakna,
Och åter svära falskt igen,
Och qvalet i mitt hjerta vakna.

Men ach! men ach! jag sorgen ser
Jag är ej värdig att den njuta.
Du läser dessa ord — och ler,
Och jag går bort att tårar gjuta.

Jag svär, att jag ej mera svär
Uppå det ena eller andra,
Och vill med plågan, som mig tär,
Helt tyst min korta bana vandra.

41. YNGLINGEN.

Slipprig och svår är ynglingens bana,
Villorna ställa försåt för hans stig,
Dygden förgäfves får ropa och mana:
"Sällheten, yngling! den följer blott mig."
Han hör hennes röst, och gråtande stannar,
Och svär evig dyrkan åt dess majestät.
Han hör hennes röst, och lasten förbannar;
Men nöjet kommer: — han följer dess fjät.

Glad till dess strand han låter sig föras,
Tjust åt dess haf sin kosa han flyr.
Oskulden ropar, men kan icke höras:
Den skummiga böljan brusar och flyr.
Kastad af den, o hvart skall han landa!
Mot klippan, mot klippan han störtar sig snart.
Yngling! o yngling! hvar ärnar du stranda,
Om ej förnuftet får styra din fart.

Gudomliga dygd! hur får jag ej känna,
Att ohämnadt såras ej löften och tro,
När ångrens tårar kinderna bränna,
När hjertat svider, och får ingen ro.
Ach svår, ach! svår är ynglingens bana:
Villorna ställa försåt för hans stig:
Men låt Sophi till din dyrkan mig mana:
Jag svär att i döden dyrka blott dig!

42. Till den Sjuke Mæcenus.

Efter Horatii 17:de Ode i Andra Boken

O! din klagan sondersliter mig!
Nej, det är ej min, ej himlens vilja,
Att du dör förut. Ach! nej från dig
Skall ej sjelfva dödens hand mig skilja,
Du mitt ädla stöd, min ljufva tröst!
Skulle ödet för min böneröst
Döft sig sluta, och mitt väsen stycka,
Och mitt hjertas hälft ifrån mig rycka:
Hvad skall se'n den andra hälften här?
Ensam, öfvergifven, hopplös lida,
Och förblödd med döden stundligt strida!
Nej, din dödsdag skall bli min: jag svär.

Svär jag skrytsamt? nej, jag följer, följer,
Om det ock på stunden för oss bär
Till den mörka strand, Cocytus sköljer:
Redan står din Flaccus resklädd här.
Från ditt, vida afgrunds svalj, Chimæra,
Kasta flamma uppå flamma du!
Hundra armar lyft och sväng ännu,

Stolte Gyas: hvad är detta mera?
Jag dock följer: så vill hjertats bud,
Så vill ödets och naturens Gud.

Hvilken stjärna, Vågen, Skorpionen,
Eller Capricorn, du hafstyrann,
Vid min födslotimma mäktig brann:
Samma magt ifrån himla-regionen,
Samma stjärna vakar, underbar,
Öfver begges våra lefnadsdar.
Från Saturni våld, som re'n sin lia
Öfver dig med hastad vinge bar,
Hvilken hand förmådde dig befria?
Sjelfva Jupiters den handen var.
Rom det såg, och ifrån glada händer
Hördes trefallt genljud på dess stränder.
Och med krossadt hufvud låge jag,
Träffad af det fallna trädets slag,
Om ej Faunus, skyddsgud för de vittra,
Sträckt sin hand, och stött dess fall från mig
Att jag än min murgrönskrönta cittra
Skulle stämma till en sång åt dig.

Frälsta begge, må vi ej förhala,
Att vår skuld åt Gudarna betala.
Du! befall ett tempel träda fram
Jag till offer bär ett ringa lam.

43. DEN BOTFÄRDIGE.

Efter Horatii 34:de Ode i Första Boken.

Galenskap var visheten, jag öfvat;
Glömdt var templet, glömdt hvart heligt namn
Från ett strandlöst haf, med irring prøfvadt,
Söker jag den fordna trygga hamn.

Fåfångt, Evige! du kallar åter
Till din dyrkan en förvillad verld,
Fåfångt du från molnens fästen låter
Glänsa mot dess öga straffets svärd.

Men i dag du thordönsvagnen körde
Ofver himlens spegelklara hvalf,
Jorden skalf, då hon ditt under hörde,
Och Tenarens mörka afgrund skalf;

Floderna från sina utlopp vände,
Stygens tröga bölja kosan vred;
Sjelfva Atlas darrade, och kände
Längst vid verldens gräns, att du var vred.

Gränslöst, som ditt väsen, är ditt välde,
Allt förvandlar du, och lagar ger;
Gömda dygder du på högden ställde,
Stolta pannor flyttade du ner.

Lyckan lydig, när din vink befaller,
Sträcker ut sin arm kring jordens krets:
Der! ett tempel dånar högt och faller,
Der! ett annat lyfter stolt sin spets.

44. Till Leuconoe.

Horatii 11 Ode i Första Boken.

Hvad slut åt mig, åt dig den Evige må ärna:
Det är en hemlighet; begär ej veta den.
Ej spådom eller dröm, ej siffra eller stjerna,
Ej hela Babylon kan ge oss ljus, min vän.

Lid hellre, hvad som helst dig ödet föreskrifver,
Om flera vintrar än du lyckligt tälja får,
Om denna höst kanske den sista för dig blifver,
Som nu mot klippans vägg Tyrrens bölja slår.

Tag visligt ditt parti, den varma bågarn svala,
Gör ej en evighet af dessa korta dar!
Se, tiden afundsam flyr under det vi tala,
Sörj ingen morgondag, njut dagen, som du har.

45. TILL EN MODERS SKUGGA.

Af hennes sons handledare.

Du! som åt denna bygd en liflig trefnad gaf,
Och helgade ditt tjell åt dygderna till tempel:
Välsigna dina barn, som gråta på din graf;
Och lifva deras mod, att följa ditt exempel.

Du dog för andras skuld: det är den ädles död:
Du skänkte, döende, en ättling åt din maka,
Och i din sista suck med ömhet honom bød:
Gif äfven detta barn åt himmelen tillbaka.

Du dog från dina barn, du lemnade dem kvar;
Åt tidevarfvets flärd, åt lyckans vrånga nycker;
Men din välsignelse beskyddar deras dar,
Och vandrar framför dem, och tornet undanrycker.

Välsignelsen ej dör, hon följer ätt från ätt,
Som solen år från år naturens fröjd bereder,
Hon andas i hvar dygd, och i hvart tänkesätt,
Som främjar bygdens vinst och mensklighetens heder.

Och sänktes ej till mig i nattens stund din röst,
Att helgden af mitt kall, och dess belöning yrka.
Att ge min sorgsna själ en ofta saknad tröst,
Att ge mitt svaga nit en ofta saknad atyrka?

Välsignad, sade hon, välsignad är den hand,
Som utsår dygdens frön, dem vårdar, och förskönar.
Det är dock en förtjenst: och glömmes hon ibland,
Så ges det dock en magt, som glömda dygder lönar.

Så hörde jag din röst i mången ensam natt,
Då de betrycktas vän ej trufdes i mitt läger,
Och då, med lampan släckt, jag i mitt fönster satt,
Och tänkte på den lott, som fattigdomen äger.

O! jag behöfde ej, till lön för hvad jag gjort,
En helsning utaf dig från evighetens stränder,
Men jag beböfde den att minnas hvad jag bort,

Att värda dygdens frön med redligare händer.

Rörd kysser jag din son, rörd sänks jag i hans famn,
Och fordrar, att han mins sin mor, och hennes dygder,
Och fordrar, att han ger, i andra dar, ett namn,
Välsignadt såsom ditt, åt sina födslobygder!

Och lägger jag en skärf till summan af det arf.
Som icke föres bort af vansklighetens ilar:
Så söke han mitt tjell i andra tidehvarf;
Så söke han den graf, der jag förgäten hvilat:

Så äge jag det hopp, att en gång finna dig,
Att en gång tacka dig, lycksaliggjorda anda,
Som ädelmodigt sönk ifrån din högd till mig,
För att i sorgens kalk en droppe glädje blanda.

46. DE TRE ÅLDRARNE.

Till Fru Generalskan RUDBECK.

Barndomen.

Det är så vackert, när man ser,
En glädttig ålderdom,
Liksom när aftonsolen ler
Ifrån en helgedom.
Då kommer barndomen så glad,
Och räcker fram sitt friska blad,
Och sjunger ut sin lilla sång,
Och staplar ingen enda gång.

Ungdomen.

Den ädlaste blomman oss fagnar,
Den ger jag, på ungdomens vägnar,
Den ädlaste människovän;
Du inga nöjen oss nekar
Du skådar ungdomens lekar,
Och mins att du varit som den.

Mannåldern.

Hvarje ålder åt dig gifver
Allt det goda som den kan,
Mannaåldrens offer blifver,
Första mogna frukt, den fann.
Ren din aftonstund är inne;
Men hur skön den lysas opp
Utaf fordna dygders minne,
Och odödlighetens hopp!

Chor.

Snart vår aftonstund är inne:
Må den äfven lysas opp,
Utaf fordna dygders minne
Och odödlighetens hopp.

Förrådiskt var mitt lugn, förfärlig var min fröjd:
Mitt hjerta, icke skämdt af njutningarnas vana,
Njöt dem med liflighet: jag hade dock bordt ana,
Att glädjen, solen lik, ej stannar på sin högd.
Hvar blick, jag sände ut att Skaparen beundra,
Kom åter från sin flykt kring jord och haf och sky,
Och förde till min själ en vällust, alltid ny:
Då plötsligt det blef natt, och åskan hördes dundra,
Och viggen genom skyn i röda vågor for:
Jag såg mig om, och fann ej mer min mor.

Min mor! min andra mor! Försvinn, bedragna hopp!
Och veckla stum ihop den tafla, du mig räckte,
Den tafla, hvilkens rand en himmelsk glans betäckte:
O! veckla den ej mer för detta öga opp!
Der stod jag, gråtande, vid denna moders aska,
Hvars ömhet räckte mig ett snart förfallit lån,
Ett kort och plågsamt lif: med tårar derifrån
Jag öfver hafvet flög, att än få öfverraska,
Att än få tacka dig, som mer än lifvet gaf:
Jag tackar dig också — men vid din graf.

Välan! jag tackar dig här uppå grafvens rand.
Här vill jag lägga ner den gård, du ej förskutit
I mina barndoms dar: de tårar, som jag gjutit,
Men gjuter aldrig mer uppå din varma hand.
Svagt vedergälla de, hvad himlen blott kan gälda,
Hvad mer än lifvet är. Du gaf min oskuld skygd;
Du gaf mitt hjerta hopp, och ville ge det dygd;
Och om jag älskar den, om några böner, fällda
Af någon tröstad bror, välsigna äfven mig:
Hvem tackar jag därför, om icke dig?

O evigt kära dag, den käraste som flytt,
Den käraste af dem, som än dig skola följa!
Ditt minne stige fram ur evighetens bölja
Med solen, hvarje gång hon gläder oss på nytt!
Begråtande en far, jag flydde öfver hafven,
Och bar en helsning fram ifrån hans sista bädd,
Och ställdes fram för dig, i sorg och vörndnad klädd,
För dig, hvars själ i dag är dyster såsom grafven:
Stort var ditt ädelmod, du kände ej mitt namn,
Du såg min nöd, och öppnad var din famn.

Det var en faders famn, du åt en främling böd
Som åt ett trolöst haf såg bäfvande tillbaka;
Ja, han skall bli vårt barn; du sade åt din maka,
Som räckte mig sin hand, och blef min ungdoms stöd.
Hvad skördar af dess vett, så mogna och så rika,
Hvad skördar, rikare utaf dess hjertelag,
Hon ämnade åt mig att berga in en dag!
Hur glad, och huru vis, hur sträng, och god tillika!
Ja! äfven denna röst, så darrande och svag,
Har hon ej hört med köld, forrän i dag.

Är man ej lycklig sjelf, då man gör andra godt?
Kan ej välsignelsen i alla plågor trösta?
Och tacksamhetens suck bekymrets öfverrösta?
Var du ej fri för sorg, och delte andras blott?
Inom den stilla krets, der du var innesluten,
Var du ej också stängd från afund och förtal?
Och skyggde för din dygd ej alla tysta qval?
Kom glädjen ej till dig, att bli beständigt njuten?
Var ej din sällhet jemn, och som på klippan bygd?
Nej! dertill ägde du för mycken dygd.

Om äfven mina fel, (en yngling felar lätt),
Dig smärtat någon gång, ack! kanske flera gånger:
Så falle Skaparns blick med tillgift på min ånger,
Med bifall på det nit, hvarmed jag gjort dig rätt!
Men, glömde jag de råd, din visa godhet yrkat,
Till ordning och till dygd; men var jag otaksam:
Då! stige jag en gång med blygd inför dig fram,
Med skräck inför hans thron, som jag ej redligt dyrkat.
Dock nej! min tacksamhet är varm som hvarje tår,
Som sorgen gjuter öfver denna bår.

Hur rättvis, och hur god är ej naturens far!
Du ser med några moln din himmel öfverdragen,
Och sänker ner din blick, och tror din dygd bedragen,
Då han dess fulla lön till aftontimman spar.
Det blef din lott, min Mor! De många du hugsvalat,
De faderlösa barn, som funno hos dig skygd,
En skola i ditt vett, ett tempel i din dygd,
Och hvilka kanske ej förut sin skuld betalat,
Visst stego de nu fram att mildra dödens slag:
Men ack bland dem, hvi saknades då jag?

Ack! ifrån grafven vänd, hvad möter här min blick?
Beklagansvärde man! ja, ödet kunnat skona
En hjessa, redan tyngd, för denna törnekrona;
Men din förtjenst för långt från dina likars gick,
Och lyckan tröttnade att henne längre följa.
Den hand, som ädelt räckt i mina barnsdoms dar,
Ur skuggan drog mig fram, räck mig den än, min Far,
Att den må leda mig der farorna sig dölja:
Och skänka mig den konst, som himmelen dig gaf:
Att gråta värdigt på en älskad graf.

48. TILL Fru Grefvinnan CRONSTEDT, Född ALSTRÖMER,
den 20 Juli 1804.

Goda, vörnadsvärda Qvinna,
Hofvets prydnad, bygdens fröjd!
Inga höga titlar hinna
Dina egenskapers högd.
Dygden vandrar vid din sida,
Och går aldrig från din stig.
De som glädjas, de som lida,
Söka lika gerna dig.

Chor.

Måtte glädjens strålar sprida
Dubbel klarhet omkring den,
Som är mensklighetens vän,
Och har dygden vid sin sida.

— — —

Rätt till lyckans högsta häfvor,
Ingen blindhet af dess nåd,
Ringa anspråk, stora gåfvor,
Stränga seder, lena råd.

Samma själ i alla skiften,
Alltid klok, och alltid god,
Och vid brädden utaf griften
Stilla hopp, och värdigt mod.

Chor:

Du har pröfvat många skiften:
Må blott glada återstå,
Tills du slutligt skall i griften
Menskovännens tårar få.

49. Skaldebref Till Professoren, nu mera
Biskopen i Åbo, Doctor TENGSTRÖM.

Jag är ej sänd från snillet's Gud,
Att tacka dig för alla gånger,
Du dygden klädt i känslans sånger,
Och sanningen i smakens skrud:

Han känner ej min stilla lycka,
Han känner ej mitt ringa namn,
Som glömskan snart ur ryktets famn,
Likt ett förvissnadt strå, skall rycka.

Jag kommer ej, från magtens hof,
Der Landets fader ifrån thronen,
Öm för sitt folk och religionen,
Sett din förtjenst, och sagt ditt lof.

Jag kommer ej att minnet föda
Af statens fest, der du gaf lif
Åt Patriotens ädla möda,
Åt vännens muntra tidsfördrif.

Jag vet, att öfver hafvets bölja
En här af minnen vågat sig,
Som än likt englar följa dig,
Som dig i grafven skola följa.

Jag kommer från min egen däld,
Der jag min sommardag förnöter,
Och af min skugga tillfredsstäld
Det glada hoppets telning sköter.

Och der till tidsfördrif ibland
Jag vågat några taflor rita
Åt dem, som grymt ej förevita
Mitt hjerta felen af min hand.

Jag kommer att din hjälp begära,
Då jag en tafla teckna bör,
Som lyckligt tecknad, säkert gör
Min högsta vinst, min enda ära.

Det är en far, som kommer rörd
Från bullret till sitt lugn tillbaka.
Till goda barn, en trogen maka,
Och hyddans ro, och tegens skörd.

Med solen i sitt tjell han träder,
Och sprider dubbel tjusning der,
Och aldräförst den siskan gläder
Som ännu ensam vaken är.

Med kyssar han sin maka väcker,
Som nu som bäst i drömmen ser,
Hur hennes man om räddning ber,
Och handen utur djupet sträcker.

Med fasa hon ur drömmen väcks,
Och lemnar lägret med förvirring,
Och märker ej sin sköna irring,
Och för sin makas blick förskräcks.

Men slutligt vaknad ur sin dvala,
Hon ser med häpnad honom an,
Och hennes tunga kan ej tala,
Och ögat icke gråta kan.

Men fåfängt vill hon honom trycka
Med tjusning till sin ömma barm;
De glada barnen, arm vid arm,
Ur hennes famntag honom rycka:

Och under gråt och under skratt
De ropa på den Stockholmsgåfva,
Som söta mor dem nödgats lofva,
Och som de drömt om hvarje natt.

Men fadren uti ringen dröjer,
Af hvilken ljuft han fångslad är,
Sitt ena barn kring halsen bär,
Och på sitt knä det andra höjer.

Och frågar hänryckt utaf dem,
Hvad söta mor har kunnat lofva,
Om ej den bästa Stockholmsgåfva
Är pappa sjelf, som kommit hem?

Och då det ena barnet leker
Med lockarne uti hans hår,
Och då det andra kinden smeker,
Det tredje torkar bort hans tår.

Och då de äldste glättigt skratta
Åt nöjena på Pappas färd:
Går modren att åt himlen skatta
Den qväfda tacksamhetens gärd.

"Du skänker mig en maka åter,
Allgode Gud! min klagan glöm!
En mor är svag, en mor är öm;
Men hon är lycklig, då hon gråter".

Se der en tafla, hvars behag
Sjelf mästarns pensel skulle tåla;
Men, hvilken pensel har väl jag,
Att jag dess skönhet skulle måla?

Hur skulle då ej granskaren
Glad stiga fram, för att mig gäcka;
Se! äfven denne lärlingen
Af ägta färg har fått sin snäcka!

Men du! som, skänkt åt Pindens topp
Och huslighetens däld tillbaka,
Kom, för att fylla begges hopp,
Kom, för att begges sällhet smaka:

Du, som är lycklig man och far,
Och som i egen hydda njutit
Den högsta fröjd, från himlen flutit,
Den bästa sällhet, jorden har.

Du! låna mig utaf ditt snille,
Och af din känsla några drag;
Och handen teckna skall en dag,

Hvad dig mitt hjerta säga ville.

50. AF en Mor till hennes Dotter
på dess 17 Födelsedag den 12 Maj.

Enda tröst, som står mig åter,
Och förljufvar mina dar,
Jag din framtid öfverlåter
Åt de faderlösas far.

Med hvart ögnablick du träder
Närmare en farlig verld:
Må, så visst som du mig gläder,
Sjelf du blifva glädjen värd.

Dock, hon styrs af högre lagar;
Lyckan ej af oss beror;
Många, många mörka dagar
Förespås dig af din mor.

Möt dem lugn, och fäll ej modet,
Fyll din pligt, gör godt, och tig:
Hoppet eller tålamodet
Skola jemna mödans stig.

Må Försynen gerna spara
Oskuldens och dygdens lön!
Maj må kall och stormig vara:
Så blir Juni dubbelt skön.

51. EVA LOFFMAN.

Död i Åbo den 16 Juni 1802.

Härjaren kom: och sträckte sin hand.
Se, hvar hon ligger sköflad och slagen,
Ädlaste blomman, som prydde vår strand,
Under en vård af de högre Behagen.

Sårar berömmet din blygsamhet än,
Ädlaste skugga? nej! låt mig dock tala:
Aldrig förböd du en sörjande vän,
Söka en väg, att sitt hjerta hugsvala.

Teckna då, Sanning! dess skuggade drag,
Hur hon var menniska, värd att förlåtas;
Visa ock du hennes renaste dag,
Hur hon var menniska, värd att begråtas.

Öppne det ljusblåa ögat sig än!
Vis, hur det hvälfves, och mörknas, och tåras,
Då hon blott nämner en bortgången vän,
Då hon är misskänd, och ofortjent såras;

Blott att hon ser något ädelt och skönt,
Huru likt daggperlor tårarne skina,
Huru de glänsa på lagren, som krönt
Stenhammars Laura, Kellgrens Christina.

Gif hennes smak, hennes umgångessätt
Gracerne åter, att troget förvaras;
Gör hennes hjerta allenast den rätt,
Att det förtjenade mer, än försvaras.

Men dessa skona och tjusande drag,
Dem tadlet ej tror, dem ryktet ej känner,
Låt dem först synas en ljusare dag,
Eller ock dö med dess trognaste vänner.

Ack! i den krets, der din morgon försvann,
Der du helst valde att gläda och lefva,
Skall man dig sakna och säga hvarann:
Ja hon är borta, vår älskade Eva.

Ja: du är borta, du lär oss ej mer
Gömma till vintren sommarens stunder,
Ja, aldrig mera ur fönstret du ser
Höstliga månen i Runsalas lunder.

Gubben på Jockis bortgömmar sin bok,
Sedan han läsit det sista, du skrivit;
Sveper sin harpa i saknadens dok,
Sedan åt dig han sin minnessång gifvit.

52. Vid Baron LAVE BECKFRIIS'S Graf.

Skall hans snara fall ej öfverraska
Med förvirring någon redlig man?
Falla inga tårar på hans aska?
O! han har förtjent dem, äfven han!
Menniskan, som ser sig dömd att lida,
Och till rof åt dödens hand beskärd
Medborgsmannen, vid sin Konungs sida,
Offra der en lika dyrbar gård.
Och en mor, som njutit, och än hoppats
Fridsam skugga af den Ek som knoppats,
Och som redan sköt sin krona fram,
Ligger sanslös vid dess brutna stam,
Slagen af den storm, som härjat lunden
Och till natt förvandlat middagsstunden.

Än hans vänner? ja, han vänner ägt,
Troгна som de målas uti dikten,
Hvilkas fordran likväl mindre vägt
Än den alltid redligt fyllda pligten;
Vänner af ett högt och sällsynt slag,
Hvilkas öga, då hans egit släcktes,
Af ett dystert midnattsmoln betäcktes,
Som förrinne vid hans graf i dag!

J! som äfven edra tegar skördat
Af de fält, som lyckan honom gaf,
Har ert hjerta fruktat eller vördat?
Med hvad känsla skåden J hans graf?
Stigen fram i dag, och öfverlåten
Åt den stränga sanningen ert svar.
Men J svären ej — J endaft gråten,
Gråten alla en gemensam far!

Var han sådan, fruktansvärd i striden,
Älskvärd under fredens sälla dar,
Ägde vänner, och dem värdig var;
Har han offrat af den korta tiden

Äfven åt sin pligt en rättvis del,
Prydt och gagnat sina födslobygder:
Då belöne himmelen hans dygder,
Då förlåte himmelen hans fel!
Då må villigt åt hans aska unnas
Denna enda blommas ringa gård,
Och i dag uppå hans graf förkunnas:
Han var fosterbygdens saknad värd!

Ädle stridsmän! fosterlandets söner!
Om hans lager eder hjessa kröner,
Om hans dygder pryda eder själ;
Då skall edert hjerta finna skäl
Till den högtid, han på grafven njutit,
Han, som bittert vid sin död förtrutit,
Att han icke dog för Sverges väl.

53. VID EN GRAF.

En vördnadsvärd Menniska gömmes
Nu åter i Allmodrens famn:
Och än några dagar — så glömmes,
Kan hända, för evigt dess namn.

Den lotten förbidar oss alla:
Vårt lif och vårt minne är kort,
Och slaget, för hvilket vi falla
Det jagar ock vännerna bort.

Må hända att någon dock finnes,
Som dröjer ännu i vårt fall;
Som äger ett hjerta, och minnes
Den re dliga vänskapens kall.

Som sörjande vandrar till griften,
Och tack ar för lyckliga dar,
Och tackar för delade skiften
Med uttryck, dem ögat blott har.

Njut, Ädla, som slutat din bana,
De n heder som unnas åt få,
Att segra på människors vana,
Att dö, och att nämnas ändå.

Ditt minne skall troget förvaras
I tacksamma människors bröst;
Den lön du ej njutit, skall sparas,
Det barn, som du lemnat, till tröst.

En dag skall för henne fördubbla
Den sorg som hon än ej förstår,
Sen barnfröjdens leende bubbla
Bortsmultit i saknadens tår.

Då först skall en röst henne säga,
Att hennes förlust varit stor,
Och att det är lyckligt att äga,
Och gläda en vördnadsvärd mor.

Dock är väl ditt barn öfvergifvet?
O nej! du det vårdar ännu:
O måtte det älskas i lifvet,

I döden begråtas som du!

54. KRIGSFÖRKLARING Mot Herr Grefve C.
Af Fruntimren i ett Sällskap på Landet.

Vi kunne icke neka att Ert uppförande väckt vår förundran. Ni har varit med på de högtidligheter, som blifvit af välviljan och artigheten anställda för att roa oss; men de hafva mindre roat Er.

Ni stod och rynkte ögonranden,
Ni då och då på munnen drog,
Och några steg kring golfvet slog;
Ja, för att vara Pedagog,
Ni blott behöft ett ris i handen.

Orsaken, min Grefve, hafva vi försökt gissa; men vi hafva icke lyckats att finna någon gällande. Låt vara, att Ni kan hända saknade någon som var borta.

Men, fanns här icke en Jaquette,
Så smidig, svingande och lätt,
Att hon en Solo-dans kan göra
Tvers öfver Grefvens åkerfält,
Och med sin skospets endast röra
De ax som haglet icke fält;
Så skön, att Venus henne toge
Att en af sina dufvor bli,
Och sjelf ibland för ros skull droge,
Och lät Jaquette få sitta i;
Så god att intet mera felas
Att henne bland Guds englar se,
Än att hon uti alla delar
Sig också klädde såsom de?
Och Fröken Hedda, skön som dagen,
Då dagen aldravackrast är,
Kan göra hvem som helst betagen,
Som ej ett grästens hjerta bär:
Den ensam likväl undantagen,
Som förr i System blifvit kär.
Fanns här ej sen en Fröken Ebba,
Så värd det sköna namn, hon fick,
För rimmets skuld en liten näbba,
Men eljest alltför söt och qvick?
Och kan Ni väl Ert bifall neka
Åt mången annan Grekisk Grace,
Inom hvars tunna lätta gas
De yra Kärleksgudar leka
Och hålla dagliga kalas.
Dessutom funnos här ju flera,
Som med talanger och behag
Vål kunnat Grefven animera
Och öka pulsen några slag.

Det är ledsamt min Grefve, att Ni sett mindre glad ut än de andra, då det likväl var på Er som vi alltid räknat, och alldrig blifvit bedragna. Allt har eljest förenat sig ill att göra detta möte lika angenämt som lysande.

Han sitter i vår cirkel än,
Han, Konungens och Folkets vän,
Som Gustaf Adolfs barndom ledde
Och efterverldens skörd beredde;
Hvars lof vid Mälarns strand är hördt,

Och af ett tacksamt eko fördt
Från alla Finlands skär och backar;
Hvars glans ej tiden skymma kan,
Hvars godhet mången enskilt man
För sina glada stunder tackar.

Vi göra Er icke den orättvisan, min Grefve, att tro Er hafva varit, känslolös för den ära, oss är vederfaren. Men det är brott nog, att ej hafva varit intagen. Ni har förolämpat Könet, det vill säga halfva menskligheten. Vi kunna ej förlåta Er. Tiden skyndar, jag hoppas Ni förstår oss utan vidare förklaring; men om Ni änteligen så vill:

Så kan den fås utaf vår klinga.
Man vet, Ni strider som en man,
Och att er fot ej springa kan;
Men edert hufvud torde springa.
Vår mening slutligen förnim!
De råkas, våra Bataljoner:
Här gälla inga andra rim,
Här måste rimmas med kanoner.

55. BREF Till FRU V.

Jag får der äran att till Hennes Nåd sända dessa verser, som ännu borde öfverses, och nödtorsteligen förbättras. Hennes Nåd torde undra, huru jag nu på en gång kunnat bli så beskedlig, (om jag eljest är det), och verkställa hvad jag längesedan både bort och lätteligen kunnat åstadkomma. Dertill har sannerligen fordrats underverk, och ett sådant har verkligen inträffat med mig.

Bäst jag gick i trädgårdsparken,
Och med sorgsna blickar såg,
Huru sommarn låg på marken,
Vissnad, gul och trampad låg,
Gick en engel vid min sida:
Hvarifrån, och när den kom,
Vet jag ej det minsta om;
Säkert såg hon någon lida
Och sjönk ner från himmelen,
För att vänligt trösta den.

Det är så mycket mindre antagligt, att jag drömt, som det var ljusa dagen, det inträffade, och som jag till den minfta omständighet kan berätta hela förloppet. Engeln hade lånat gestalten af en Qvinna: Englar göra det gerna. Jag mins tydligt huru den var klädd; huru den såg ut.

Hatten, en ibland de gröna,
Som nu pryda Stockholms sköna,
På ett rundadt hufvud satt;
Brun kapott med sammetsränder
Dolde afundsam hvar skatt,
Utom tvenne lena händer.
Liljan, rosen, sina blad
På dess kinder växlat hade;
Hennes sköna ögon sade:
Hon är god, och hon är glad.
Vågar jag beskrifva växten?
Nej, min penna fsnsa dig:
Går jag vidare i texten,
Blir visst engeln ond på mig.

Huru blef jag icke förvånad! Huru bestört blef jag icke, när den högre varelsen fattade min hand, och sade med en flamma som kunde smälta själen: Gif Fru V. de verser ni skrifvit, hon vill äga dem, glöm det icke!

Alldrig, alldrig glömmet jag,
Gode engel! denna dag,
Alldrig dig, och dina vänner.
Om du menskors hjertan känner:
O! då vet du alltför väl,
Hur du dyrkas i min själ,
Hur den evigt skall dig dyrka,
Och det offer, du begär;
Mera en belöning är.
Fordra prof af sinnesstyrka,
Fordra dygd och tålmod,
Fordra tårar eller blod:
Allt för dig jag kunde våga,
Ingen glädje är så stor,
Att jag den ej straxt försvor,
Och så bitter ingen plåga,
Att jag den ej gladlynt bär,
Då du, engel, det begär.

Så ungefär uttryckte jag min känsla för engeln. Jag tyckte, att den fordrade för litet af mig, och jag ville göra något mer både för dess skuld, och för Hennes Nåds. Men huru stolt är man icke i sin lycka! Jag har ej en gång skrivit rätta rader, och det är likväl det minsta, man kan göra. Förlåt mig det, Ers Nåd! och om engeln träffas, så säg henne att jag lydt dess befallning, så godt jag kunnat. Jag gissar, att hon är mera förtrolig mot Hennes Nåd, än emot mig: Englarne hylla alltid de goda.

56. Sång till Herr Lector MOBERG.
På hans Födelsedag.

Du som ofta med din sång
Roat har de unga,
Unna äfven dem en gång
Till ditt nöje sjunga:

Låt ett tacksamt tänkesätt
Öppet sig förklara
Njut det goda hjertats rätt:
Den att älskad vara.

Du är nöjd, då du gör gagn,
Då din post bevakas,
Springer ej på ryktets vagn
För att ses och skakas.

Ingen titel, intet band
Mödans dag belönar,
Ingen trogen Makas hand
Aftonen förskönar.

Men af mången Mor och Far
Är ditt minne vördadt.
Då du hugnat andras dar,
Sjelf du glädjen skördat.

Glömmet någon yngling sig,
Och hans gård du saknar,
Skall han dubbelt tacka dig,
När hans tanke vaknar.

Ångerfri och samvetsren
Ler du med de unga.
Än vid dagens sista sken
Kan du hjertligt sjunga:

"Tank! hvad fröjd på gamla dar
Gubbens hjerta känner:
Gammalt vin har Gubben kvar
Än åt gamla vänner."

Chor.

Tänk! hvad fröjd på gamla dar
Gubbens hjerta känner:
Samma kärlek Gubben har
Än bland nya vänner.

57. Julklapp till min SOPHI.

Sophi! du skall ej lottlös lemnas,
Då alla andra Julklapp fått:
Du vet ej huru mycket godt
Af denna trogna hand dig ämnas;
Men du skall vänta litet blott!

Ett hjerta gladt, som solens strimma,
Och varmt och ädelt såsom den,
Då hon i sommarns aftontimma
Förgyller lundens ekar än:
Som, fastän sjelf ej tryckt af nöden,
Dock ömmar hvarje uslings nöd,
Ger tårar åt hans grymma öden
Och åt hans hand ett odelt bröd;
Som hvarje gång då det förspörjer
En älskvärd dygd, ett vackert drag,
Med ädelmodets afund sörjer:
Hvi var den lyckliga ej jag?

En liflig känsla för Naturen,
Som tjust dess mästerstycken ser,
Som gråter ömt med sommarskuren
Och glädtigt med hvar blomma ler,
Som vintrens tid, då andra tärnor
Sött drömma äfventyr och dans,
Ser hänryckt opp mot nattens stjernor,
Ser genom tårar deras glans:
Och der! ifrån sitt fönster höjer
En liflig suck till ljusets Far:
"O! äfven mig ditt öga röjer,
Du vårdar också mina dar!
O! fast mitt hjerta ej kan hysa
En dygd så ädel och så ren,
Som denna stjernan synes lysa,
Ifrån din thron ett återsken;
O! låt dock hoppets stjerna tindra
För mig i döden lika klar,
Och intet moln mitt öga hindra
Att se en skynt af dig, min Far!"

Och ändtlig detta längre minne,
Som ej ger löften klockan fem,
Och klockan sex förgäter dem,
När balens sälla stund är inne,
Som ser en gammal barndomsvän
(Från höjden af sin egen lycka)
I dällden stödd mot nödens krycka,
Och känner honom strax igen,
Och ilar tjust emot hans möte,

Och trycker honom till sitt bröst,
Och gjuter suckar i hans sköte,
Och flammar med en bruten röst;
"O! aldrig än du mig förskjutit:
O! kom med mig att vara säll,
Tillsamman vi vår morgon njutit,
O njutom också livvets qväll!"
Som uppå tacksamhetens vingar,
Och med dess gärd uti sin hand,
Långt öfver hafvens afgrund svingar,
Långt bort till evighetens strand.

Sist Blygsamhetens Flor, som döljer
Alla dessa dygders krans,
Såsom silfvermolnet höljer,
Genomskinligt, stjernans glans.

Men ack! hur ödet mig förskjuter
Med samma evigt kalla hand!
Just då i hundra convoluter,
Med hundrade sigill och band,
Jag mina skänker innesluter:
Då öppnar sig min låga dörr:
En Gosse fram till bordet träder,
Klädd uti regnbågsgröna kläder,
Hvars mönster jag ej skådat förr.
Uppå hans läppar glädjen myste,
Uppå hans kind en ros försvann,
En annan opp i spåret rann.
Hur skönt det svarta håret lyste!
Hur ömt det bruna ögat brann!
Ack! min Sophi — mitt hjerta ryste,
Du knappast är så skön som han!

"Hvem skall den afundsvärda blifva,
Som brinnande utaf begär
I afton grymt skall sönderrifva
Det präktiga paketet der?"

Så frågar han, och jag var färdig
Att säga hvad som var deri,
Att säga att det var Sophi,
Som tusen andras offer värdig
Af mitt ej kunde smickrad bli.

"Ack stackars du, som är bedragen!
Sophi har allt det der förut,
Allt från sin födelseminut,
Allt från den slund, hon fick behagen,"

Så smått förarglig sade han,
Och skjuter af sin spända båga,
Och häftigt som dess pil försvann,
Och lemnar mig åt sårets plåga,
Och lemnar mig åt denna låga,
Som ej af tårar släckas kan,
Som suckarna ej yppa våga.

58. PÅ EN TASKBOK.

Tag mot en julklapp, fast ibland de ringa.

Men bättre att ge någon, än ge inga.
Om gåfvans värde döms af hjertat, som den gett,
Då äger denna ett.

Det ges en konst, att få sin taskbok bruka,
Att hon kan likna enkans oljekruka,
Som nyttjades hvar dag, och tömdes ej ändå,
Men hon är känd af så.

Man öppne henne, såsom du, för nöden:
Så skall en gång, den store plundrarn, döden,
Der hitta på ett mynt, som går i grafven än:
Det är välsignelsen!

59. LILLA HEDDA

Till sin Pappa på hans födelsedag.

Små flickor äro rädda,
Och så är äfven jag;
Och aldrig har väl Hedda
Gjort vers, förrän i dag.

Dock huru sade Mamma?
Om känslan blott är sann,
Så är det just det samma,
Om versen ej är grann.

Jag kan ej sjunga, Pappa,
Hur god du är mot mig;
Jag kan blott hjertligt klappa,
Och hjertlig kyssa dig.

Och stundligt nederkalla
Ditt ömma hjertas lön,
Från den, som vårdar alla,
Och hör den lillas bön.

60. SÅNG HOS MIN LYCKLIGE VÄN.

I kretsen utaf glada vänner,
Der ingen afund nöjet stör,
Jag sjunger, hvad mitt hjerta känner,
Hvad deras hjerta gerna hör,
Din husliga, din ljufva lycka
Skall bli mitt ämne denna gång;
Och aldrig ämnar jag förtycka,
Om den är bättre, än min sång.

Du är ej dömd, att ensam vandra
Den långa öknens törnestig;
Nej, lemnas du af alla andra,
Så fins dock en, som följer dig.
Hvad andra sökt och tänkt sig finna,
Men länge nog få söka än,
Det har du funnit — en Gudinna?
Nej, mycket mer — en verklig vän!

Ditt bord är tarfligt, men det dukas
Utaf din maka, och är ditt;

Der aldrig grannfrun förödmjukas,
Men hon är nöjd, liksom vid sitt.
För dig må skeppet gerna stranda,
Som andra verldars häfvor bär:
Ditt vin är glädjens fria anda,
Det goda skämtet din desert.

Du ej din gömda skugga byter
Mot högdens glans och slipprighet.
Du af dess mörker icke skryter,
Men du dess lugn värdera vet.
Bekymret åker stora vägen
Din undangömda port förbi,
Och Fredens boning är belägen
Uppå din tomt: — du bor deri!

Ja, lycklig du, som glädjen njuter
Af ömhetens föreningsband;
Hur ljuft din trogna hand du sluter
Uti en lika trogen hand!
Hur rikt du finner dig belönad
För dagens mödor af din qväll,
Som af din maka blir förskönad,
Af vänner delad i ditt tjäll!

Dig drabbar icke ångrens smärta
Af brottsliga passioners rus;
Nej, du blef herre i ditt hjerta,
Når du blef herre i ditt hus.
Din lefnads ändamål är gifvet:
Du vet dess värde och dess vigt.
Med sans du vet att njuta lifvet,
Och glad, du fyller opp din pligt.

Du skall ej någon oro känna
För minnet af ett blygsamt namn:
Du har en efterverld, och denna
Är barnet i din makas famn.
Det är din enda ärelystnad,
Att i din dygd få lefva qvar;
Att, när du gått till evig tystnad,
En vän må säga, hvad du var.

Må himlen edra dagar skona
För stora sorger, ej för små,
Att ålderdomens hederskrona
Må bäras lätt af begge två;
Att när en gång de blifva ljumma
De känslor, hvilka brinna nu,
Hon blir en glad och treflig
Gumma, Och ej en knarrig Gubbe du!

61. PÅ EN AFLEDEN MAKAS PORTRATT.

Du enda återstod utaf en dyrbar lycka,
Som hoppet sträckte ut till mina sista dar,
Med tårar, till mitt bröst vill jag dig ofta trycka,
Och säga till mig sjelf: Jag mor och maka var,
Jag är det icke mer: jag vandrar här i sanden,
Och ser min middags sol af moln och töcken skymd,
Och väntar blott en vink utaf den trogna handen,

Att kallas härifrån, och till en högre rymd.

62. SKÅL TILL HERR GREFVE C.

À propos af surprenera,
Fins här ingen *Nils* i dag,
Som man kunde gratulera
Efter gamla världens lag?
Jo, vi helsa er, min Grefve,
Er vår vördnads föremål,
Med det enkla ordet: *Lefve!*
Med det glada ordet: *Skål!*

63. Vid ett Besök på en skön Landtgård,

Till Fröken ———

Jag tänkte: än skall himlen gifva
Åt mig en klar och lycklig dag;
Än bygdens tjusande behag
En slocknad känsla skola lifva.

Men ögat, skumt af hjertats qval,
Såg äfven der en ryslig öken;
Naturen har en svår rival
I Er, min nådigaste Fröken.

64. I anledning af en inskrift
på en bild af Fru L——N.

"Fru L——n en ibland de nie!"
Kors! ropte minnets mör och sågo mulna ut:
Vi äro nie ren förut
Väl! sade en till slut
Jag skrifver mig: en af de tie
Förträffligt! ropte alla nie.

65. EN MODERS SÅNG VID SIN SPÅDA DOTTERS GRAF.

[Denna Sång är författad af följande anledning: Fröken *Anna Maria Bruncrona*, dotter af Öfverste-Löjtnanten och Riddaren *Bruncrona*, ett barn af fem års ålder, då hon vid sin dödssäng såg sin moders sorg, sjöng till hennes tröst några ord, dem hon sjelf uttänkt, på en melodi, som hon ofta förr sjungit, och till hvilken äfven dessa verser äro författade.]

Mitt goda barn! du rycktes från mitt sköte;
Men du togs opp utaf en bättre famn.
Der skall en gång jag glädjas af ditt möte:
Här har jag blott din aska och ditt namn.

Rörd sjunger jag den ton, som du mig lärde,
Som du mig bjöd att sjunga till min tröst.

Den är så ljuf, så heligt är des värde;
Ty uti den, jag hör din egen röst.

Tack! goda Barn, för dessa korta åren,
Då, glad och frisk, vår rikedom du var,
Din själ gick bort, en Engel gick i spåren,
Och himlens lån till himlen återbar. —

Tack, goda Barn, du än i dag oss fägnar;
Du lindrar sjelf den sorg, du kostat mig.
Till jordens Far här upp på våra vägnar,
En tacksam suck för hvad han skänkte dig.

Det enda arf, som vi förmått dig gifva,
Välsignelsen, du redan den uppbär.
Djup var vår suck: O! må hon lycklig blifva.
Gud hörde den: du evigt lycklig är.

66. BABELS TORN.

Det är en gammal sinnrik fabel,
Som ofta jag funderat på,
Om det der Tornet uti Babel,
Som sjelfva himlen skulle nå.
Ifrån min barndom den mig brydde;
Men, då jag frågade min far,
Hvad den historien betydde,
Fick jag af honom blott till svar:
Att jag en näsvis pojke var.

Mer ej behöfdes, för att reta
En glad och liflig ynglings håg:
Jag ett schatull i sagan såg,
Och ville ändteligen veta,
Hvad härligt i dess lådor låg.
Omsider är mitt syfte vunnet:
Ett rart och dyrbart monument,
Som ingen härjare förbränt,
Och ingen forskare har känt,
Är nyss i Orienten funnet,
Och hit till Europa sändt.

Det är det stora protokollet,
Som uppå Tornets första dag
I sjelfva Babel blifvit hållet:
Hvaraf se här ett sammandrag.

Så vida det är nog besannadt,
Att all slags kunskap på vår jord
Är och förblifver intet annat,
Än vissa fogningar af ord;
Men orden stundom bry förbannadt:
Så har ett sällskap i vår stad
Sig låtit vara angeläget,
Att nå en högre kunskapsgrad,
Och dristigt, men ej oföväget,
Beslutit, att en himmelsfärd
Väl vore sina vådor värd.

För stoftets ättling, hvilken ära
Att se, att höra sjelfva Gud,

Och att till jorden återbära,
Så om hans väsende som bud
En sann och oförfalskad lära!

Det är så många klagomål
Som dag- och stundligen inlöpa;
Att man hvar sanning måste köpa
Med alltid nya tvifvelsmål.
Det är så mycket, man bör veta,
Det är så litet, som man vet;
Och sanningen oss tyckes reta,
Blott för att göra oss förtret.

Men om vi en gång kunna skryta,
Att hafva talt med sjelfva Gud:
Farväl! med alla toma ljud!
Då fulla skäl oss icke tryta.

Då skola vi med egen syn
Ransaka himmelens planeter,
Och följa alla de kometer
Som promenera omkring skyn.
Då skole vi förutan irring
Och utan svindel och förvirring
Se öfver, i en enda blick,
Naturens djup och kraft och skick,
Och alla andra verldar känna
Med lika säkerhet, som denna.
Då skall det stora tid och rum,
Och vacuum, och spatium,
Och mobile perpetuum,
Och mycket annat stort och viktigt
Förklaras lika snart, som riktigt.
Då skall det icke mer bero
Af någon gissning eller tro,
Om andar sväfvä öfver jorden
Och hvarest de för öfrigt bo,
(Jag trodde alltid här i Norden).
Då skall man ändtlig upplyst bli,
Hvarföre menniskan skall kallas
Och äfven tro sig vara fri,
Dock af den minsta nyck befallas
Att gå i lastens slafveri;
Hvarföre man i alla tider
Predikar dygdens sälla lott,
Och bojer åt dess vänner smider;
Hvarföre lasten sällan lider
De straff, man honom förespått
Då skall man ändteligen veta,
Hvad väg det onda kommit till,
Hvarföre Eva retas vill,
Och hvarför ormen skulle reta.
Då skall vår själs odödlighet
Ej blott bli trodd, men folklart visad.
In summa — vår förtjenst beprisad,
Vår rätt till namn och ryktbarhet
Med alla slags bevis bevisad.

Ren torde läsaren förstå,
Och granskaren benäget finna,
Att ändamålen, man tänkt vinna,
Ej voro barnsliga och små,
Och att man måste himlen hinna,
För att de ändamålen nå.
Jag vill då icke mer citera

Af forskningar en tallös mängd
Ur protokollet, hvilkets längd
Med Tornets höjd tycks accordera,
Men låter Tornet färdigt stå
Så färdigt som det kunde blifva,
Och låter folket klifva, klifva
Och ändteligen spetsen nå.

Nu tror man sig i himmeln vara,
Och intet mera stå igen,
Än blott att öppna ögonen,
Och hela världen öfverfara.

Men huru snöpligt! huru dumt!
Det arma folkets hjerna svindlar
Och ögat blir i hast så skumt,
Som om det hade tio bindlar.
Så mycket såg man dock till slut
Att himlen syntes lika nära
För deras ögon som förut
Och det var mycket, på min ära.

Hvar blifva nu de stora fynd
Som skulle kröna himlafärden
Är det ej skam, är det ej synd
Att spela gäck med hela världen?

Må läsarn gifva sig tillfreds!
Om man ej hann till Zeniths spets
Och öfversåg den vida världen,
Från solens höjd hit ner till vrån;
Om ingen promenad i mån,
Och ingen dans i andeverlden,
Förtjusade den svåra färden;
Om man på själens andlighet
Med händerna ej kunde taga,
Ej insåg tingens verklighet
Skild från de syner, som bedraga;
Så såg man likväl mycket mer,
Ja ganska mycket mer, än andra;
Ty den mot höjden sig beger
Naturligtvis långt mera ser,
Än de som qvar i dällden vandra:
Och tog för öfrigt sitt parti
Det klokaste, som kunde vågas
Att aldrig tyst och svarslös bli
Vid hvad på jorden kunde frågas.

Men var det icke högst fördömdt,
Att hur man opp från jorden sträfvat
Och mellan idel solar sväfvat,
Så hade man det språk förglömt,
Som taltes ner i dödligheten.
Och icke nog, att allmänheten
Ej minsta ord af dem förstod:
De kunde ej förstå hvarandra.
Den ena skrek emot den andra
Med myndig röst och hetsigt blod.
Knappt hann den ena construera,
Förrän den andra sönderref;
Tills ingen trefs i Tornet mera,
Som blott en stolt ruin förblef.

67. EN LITEN LÄXA TILL ASPASI.

Du hör ej loford, Aspasi;
Nej, du är nöjd att dem förtjena;
Och skall du ändtlig smickrad bli,
Är det af spegelns grace allena.

Du mins en dag, då bland attrapper
En ståtlig ode till dig kom;
Men den fick afsked på grått papper,
Och vände ganska snopen om.

Du mins också en elegi,
Så pjunkande och så bedröflig,
Att den bordt röra Aspasi,
Men ach! den fann dig lika höflig.

Skall detta vara modesti?
Kan detta icke stolthet vara?
Ditt samvete, min Aspasi,
På dessa frågor måste svara.

Jag tänkte, jag, att modestin
Stod i en blygsam blick att läsa,
Och ej i denna Spanska min,
Som rynkade din Finska näsa.

Dock, om din blick så viss, som hvass,
På dina nie systrars vägnar,
Gaf tvenne rimmare sitt pass,
Då tror du ej, hur det mig fägnar.

Det borde väl ej fägna mig,
Hvars skinn en dag det torde gälla:
Emedlertid, pris vare dig,
Som slog två flugor med en smälla.

Och när skall smällan riktigt lära
De vittra namnsdagsflugor här,
Som verlden med sitt surr besvära,
Hur pinsamt deras läte är?

Ditt ädla kön blef också dömdt,
Att utaf dessa kräk besökas;
Och när är könet väl förglömdt,
Då tålmodet bör försökas?

Pris vare därför hvar och en,
Som dem på näsan litet knäpper,
Och med en vinge och ett ben
Dem åt sin utflygt återsläpper!

Men om en yngling, öm och kär,
Och blygsamt utur skuggan dragen,
Åt dig ett redligt offer bär,
Och med detsamma åt Behagen.

Om vid den tår, han dig besvär,
Som verkligen hans öga gjuter,
Som icke endast pennans är,
Att hon hans offer ej förskjuter;

Och du ändå är lika qvick,
Att högmod åt den stackarn blicka,
Då är du icke mer den flicka,
Som alla hjertans bifall fick.

Då är du blott en nippertippa,
Som snörper mun, som gör sig till,
Som ber så nödigt att få slippa
Hvad hon så gerna äga vill.

68. ANDRA PRISET.

Det är en hugnad, att gå långt
I allt hvad man sig företager;
Men ärans tempel är så trångt,
Och tusen slitas om en lager.
Dock äfven den värderas ju,
Som, fast han icke spetsen hunnit,
Likväl det andra priset vunnit,
Och är en narr, så pass, som du.

Du nöjs med dina örons längd,
Du bär ej bucklor, som en fröken,
Och öker icke stadens mängd
Af granna karlar eller spöken;
Men själen, du utspökar den,
Du hvarje trampad ros begråter,
Och knapt en slugas mord förlåter:
Du är en narr, du ock, min vän!

Du tror ej, att hvart ögonkast,
Som en Corinna täckes blicka,
Beviser, att hon straxt är fast,
Och fast för evigt, stackars flicka;
Men hennes suck, du tror ju den,
Och hennes gråt, och hennes eder,
Och hennes dygd, och hennes heder
Du är en narr, du ock, min vän!

Du vandrar icke torgen kring,
För att din vackra själ så visa
Åt hvem som helst för ingen ting,
Och för att bli en allmän visa;
Men inom hus du blottar den:
Du låter dina vänner skåda,
Och nagelfara hvarje låda:
Du är en narr, du ock, min vän!

Du bär ej i ditt öppna krås
En gyldne Zittra, som ett minne
Af sånggudinnan, det förstås,
Som herskar ännu längre inne;
Men du, din lyra stämmer än,
Och tror ej folk ha annat göra,
Ån att dess rara visdom höra:
Du är en narr, som jag, min vän!

69. Man försägar sig lätt I hettan.

En Jungfru, näbbig, skön och grann,
Och icke obelevad heller,
Sig par bricol i lek befann
Bland idel Fröknar och Mamseller,

Och sprang så väl som någon ann.

Det blef ett väsen, kan ni tänka:
"Nej! detta är den sidsta qväll,
Som jag för min del springer Enka":
Så svor hvar Fröken och Mamsell.

Men en var bittrast bland dem alla:
Hon gick till flickan, der hon satt,
Och fast hon såg dess tårar falla,
Så sporde hon med bittert skratt:
"Hvad har Prinsessan att befalla?"

Nu kunde Jungfruns kavaljer
Ej svälja harmens galla mer:
"Min nådiga! tänk på att bruka
En verksam kur för afundsjuka;

"Tänk, om den Jungfrun skulle bli
En vacker dag Mamsell, som Ni!"
"Men jag försäkrar Er min Herre,
Föll Damen in med raseri,
Att jag kan aldrig *Jungfru* bli":
Han sade blott: "så mycket värre!"

70. ROSEN, FJÄRILN och BIET.

En rosenbuske skön och purpurklädd
Sig speglar tätt vid bäckens klara brädd,
Kring blomstrens kalk väl tusen fjärlar kryssa,
Och sänka sig, och smeka dem, och kyssa,
Och flyga bort igen.

En fjäril dock bland tusen trogen är
Den täcka ros han evig trohet svär,
Och som hans suck kan blifva himlens vilja,
Skall ingen dödlig hand dem skilja,
Nej icke döden sjelf.

Hur skönt, hur ömt är detta skådespel!
Huru nära tager hjertat deri del!
Men ach! då fjäriln, lilla fjäriln njuter
Då står jag här, och mina tårar gjuter,
Och saknar, saknar blott.

Och ännu mer, ett djerft och girigt bi
Blir tjust i blomman, blott af industrie;
Det är så snält och nitiskt att förvärfva,
Och blomman får så mycken honung ärfva
Och kupan är ej full.

Ett dödligt styng blir lilla fjärilns lott
Och biet suger blomman, suger blott,
Och när det plundrat så sin ömma maka,
Det flyger bort och kommer ej tillbaka,
Och blomman dör af sorg.

71. STICKELBÄRSBUSKEN.

Emma gick i trädgårdsparken,
För att plocka stickelbär;
Och att lindra sitt besvär
Föll hon uppå knä till marken:
Ach! hur skön hon ligger der!

Men hon räckte knappast handen,
Förrän taggen kinden stack,
Och hon ropade ett ach!
Men vid spegeln, hvilka ach!
När hon såg den fula randen,
Himmel! himmel! hvilka ach!

Dock! det är att sorgen lätta,
Om för någon trogen vän
Man blott får berätta den:
Emma visste också detta,
Fast att säga sanningen,
Hon ej haft så mycket än
Att i detta fall berätta.

Också kom det för Pylad
Samma afton, som det hände;
Ryktet sina vingar spände,
Flög som squalret i vår stad:
Hu! jag ryser, hvilken rad!

När Pylad får Emma råka,
Emma, som hans hjerta tändt,
Kan ni tänka, hur de språka
Om det fåniga som händt.
Gossens öga, på den sköna,
Fästadt, ömsom gret och brann:
"O min Emma ingen ann,
Så kan blott tyrannen löna
Alla knäfall, dem han vann."
"Hå! det händer mången ann,
Att belöna såsom han,"
Föll hon genast in, den sköna.

Gossen, vaknad ur sin dröm,
Svarar med en bruten stämman,
Men en stämman, redligt öm:
"Ja, min dyrkansvärda Emma!
Ja, det händer mången ann,
Att belöna såsom han.
Med min hela känslas styrka
Svor jag, att dig redligt dyrka,
Har jag redligt dyrkat dig:
Huru har du lönat mig?
Kinden bleknad, ögat tåradt,
Tanken mörknad, hjertat såradt,
Fråga än en gång af dig:
Huru har du lönat mig?"

72. BLOMMOR TILL DE SKÖNA.

En Blåklint till Stifts-Fröken E.

Min aldranådigaste Fröken,
Var nådig mot de små försöken,

Och tag den blomma, hjertat ger:
Hon liknar himmelen och er.

— — —

En Tusenskön till Glycèr.

Hon skön, som tusen blommor, är,
Men ej så skön, som en Glycèr.

— — —

Smultronblommor till Eva.

Jag vet ej, om jag är bedragen,
Men det är visst, att helst åt er
Jag dessa täcka bilder ger
Utaf de nyttiga behagen.

— — —

En hvit Tornros åt Charlott.

En ädel oskuld utan flärd,
Är lika sällsynt i vår verld,
Som denna blomma var för mig:
Jag fann blott en, den ger jag dig.

— — —

En Leukoj åt Rosali.

Så ädel blomma sällan gifves,
Som denna är, min Rosali:
Hon liknar dig, ock deruti,
Att hon i fönster gerna trifves.

— — —

En Nattviol till Iris.

Den blomma, jag åt dig förär,
I nattens timma skönast är.

— — —

En Kattfot till Stina.

Du, som så mycket har att göra
Med nästans aldraminsta fel,
Får denna Kattfot på din del
Att egna brister varsamt röra.

— — —

En Prestkrage åt Agneta.

Den, om på mången syndig bal
Har hållit andeliga tal
Mot denna snöda verldens flärd.
Är säkert denna blomma värd.

— — —

En Sammets-ros till Carolina.

Men hvilken satts af dessa tvenne
Är sannast? Har jag tänkt ibland.
Klär blomman Carolinas hand,
Klär icke handen mera Henne?

— — —
En Klocka till Malin.

Kors! ej så snedt ditt öga hvälf,
Jag blott en Klocka djerfs förära;
Men det beror utaf dig sjelf,
Hvar du behagar henne bära.

— — —
En Lilja till Aspasi.

Hon måste dö, sen hon är bruten,
Hon måste dö uppå minuten,
Hon måste dö af jalousie
Uti din barm, min Aspasi.

— — —
En Nejlika till Mina.

Kysst af den ena Gracen nyss.
Af Euphrosyn [en Fjäril], hur näns Ni klandra
Dess djerfhet, om en vänlig kyss
Hon äfven hoppas af den andra?

— — —
Till Sophi.

Jag velat dig en blomma spara,
Som lik min ömhet skulle vara;
Men fåfängt, fåfängt hjertat vill;
En evig blomma fins ej till.

73. FASTLAGSRIS.

Till Fredrika.

Jag gick till skogen sjelf, att knyta
Åt dig ett litet fastlagsris:
En särskild qvist för hvar caprice
Jag i min enfald tänkte bryta;
Men — spara dina ögnakast!
Det blef ej ris — det blef en qvast.

— — —
Till Sophie.

En qvist af myrten, som jag sparat
Till minne af en lycklig stund,
En af cypress, som jag förvarat
Till minne af en sorglig stund:
Se der det ris, jag torde våga,
Att lägga ned för min Sophi:
Låt det ett flygtigt minne bli
Utaf min ömhet och min plåga!

— — —
Till Clara.

Som barnet är, så bör ock riset vara:
Och därför blir en blomma ris åt Clara

74. INPROMTUER.

Till Julie.

Lägg bort er parasol: hur kan val solen nännas;
Att se de unga rosor brännas,
Dem hon så gerna ser?
Nej, bär er parasol: och låt dess skugga vara
Ett skydd för mången mot den fara,
Att bli förblindad utaf Er.

— — —

Till Lilli.

Jag sade åt min hand: var god och skrif
En liten vers, och den åt Lilli gif:
Och handen svarade: jag inga verser skrifver;
Men jag mig sjelf i deras ställe gifver.

— — —

Till Clara.

Se här en liten vers, som nog min hjerna brytt;
Om pennan varit snäll, och blott mitt hjerta lydt;
Så skulle denna versen vara
Den skönaste jag gjort, — ja skön, som Clara!

75. FLUGAN och LJUSET.

En fluga ser ett ljus,
Och af sig sjelf förgäten
Och näsvis, som hon är,
Och hetsig och förmäten,
Hon flyger till, vill släcka det, blir vred,
Och dubbelt sina vingar spänner;
Men i det samma hon sig bränner,
Och faller vinglös ned.

Hvartill skall denna Fabel duga?
Jag svarar utan allsköns krus:
Man lär deraf att ej en fluga
Bör släcka ljus.

76. CLARAS KANARIEFÅGEL.

Van att med förtjusadt öra
Franska Näktergalar höra,
Clara! lyssna dock en gång
Till din egen fågels sång.

Glad han hälsar morgonsolen,
Men när Clara far i skolen,
Lutar han sitt hufvud ner,
Mägtar han ej sjunga mer.

Ghäsen uppå gården röres,
Och hans stämma åter höres,
Var välkommen, qvittrar den,
Lilla Clara, hem igen!

Född med hjerta för att ömma,
Kan du väl din fågel glömma?
Vårda detta lilla djur
Och gif trefnad åt dess bur.

Undan med den stygga katten!
Friskt med löf, friskt med vatten,
Och en såckerbit ibland
Utur Claras egen hand!

Minsta fågel tydligt känner
Sina vårdare och vänner;
Tacksamhetens minsta ljud
Ej försmås af sjelfva Gud.

PSALMER

I Gamla Svenska Psalmboken, Omarbetade.

N:o 84.

1.

Hela världen må sig fröjda,
Klädd i glädjens högtidsskrud,
Och med röster, tacksamt höjda,
Sjunga varelsernas Gud!
Samlens folk från stad och land,
Sjungen Skaparns allmaktshand!

2.

Med sitt *varde* Han oss väckte,
Utur intets djupa natt;
Stundligen ett fallet Slägte
Bjuder han en evig skatt,
Renad dygd och renad fröjd
I de ljusa Himlars höjd.

3.

Tacken Honom i hans tempel!
Fäder! Mödrar! skynden dit,
Gifven edra barn exempel

Af ett varmt och värdigt nit!
Sjungnen med förenta ljud
Nådens och Naturens Gud!

N:o 95.

1.

Jag lyfter mina händer
Till Skaparns ljusa borg,
Från den Han hjälpen sänder,
Och lindrar jordens sorg;
Från den Hans Fadersöga
Är lika nådigt sträckt
Till ringa som till höga,
Till Ängel och Insekt.

2.

Om någon gång Du låter
Mig slinta i mitt lopp,
Så lyfter Du mig åter
På hulda armar opp.
Der farorna sig dölja,
Din hand ledsagar mig;
Och Änglarna mig följa,
Då jag går Dygdens stig.

3.

Det onda sjelft Du vänder
Till vinning för min själ,
Och ingen ting mig händer,
Som icke slutas väl.
Min barndomsstig Du jemnat,
Min ungdomsvärn Du var;
Och säkert frid Du ämnat
Åt mina sista dar.

N:o 106.

1.

Ditt namn, o Gud! jag lofva vill
Och utan afbrott prisa:
Forlåna sjelf din nåd dertill
Och bästa sättet visa!
Min Gud, min Konung och min Far!
Jag helgar mina korta dar
Till din förtjenta dyrkan.

2.

Du, Herre! stor och herrlig är,
Och gränslöst är Ditt välde,
Din thron Du öfver molnen der
Långt från vårt öga ställde;
Men i de under kring oss ske,
I Dina verk, Du böd oss se
Ditt evigt dolda Väsen.

3.

Jag tala skall om Dina råd
Och Dina styrsel-grunder:
De kunna döljas, men Din nåd
Jag skönjer alla stunder.
Din godhet skall af våra barn,
Och deras barn och barnabarn,
Beundras och välsignas.

4.

Allt hvad Din visa allmakt gjort,
Allt hvad Du lif täckts unna,
Skall vittna, att Ditt namn är stort,
Din herrlighet förkunna,
Skall vittna, att Du är en Far,
Hvars godhet vårdar allas dar,
Hvars famn för ingen slutes.

5.

Du spisar med ett ymnigt mått,
Och utan någon möda,
Allt hvad som lif och anda fått
Och väntar af Dig föda.
Du öppnar blott Din rika hand,
Och genast öfver stad och land
Välsignelserna strömma.

6.

Af evighet Ditt rike var,
I evighet det blifver.
Den lag, Du gaf i fädrens dar,
Du än i dag oss gifver;
Ännu från samma Sinai,
I samma hjerta höre vi
Din dom och Dina åskor.

7.

Du älskar dem, som älska Dig
Och med sannt alfvar dyrka;
Din nåd i straffet röjer sig,
Ty bördorna ge styrka;
Du lyssnar till den frommas bön.
Och dubbel får han dagens lön,
När aftontimman klämtar.

8.

Du rättvis är, o store Gud!
I allt hvad Du besluter,
Och öfver våra klagoljud
Förlåtelsen Du gjuter:
Ty tag emot en tacksam gård
Af oss och af den efterverld,
Som på vårt stoft framträder.

1.

O, Jesu! tröstrikt är Ditt namn,
I farans stund vår säkra hamn,
Vår bästa tröst i sorgens dar,
Vid Hämnarns domstol vårt försvar.

2.

Guds enda Son, men dock vår Bror!
Hur var Din kärlek icke stor!
För oss, du nöjd gick korset mot,
Och led och dog förutan knot.

3.

Af dig är all vår salighet,
All dygd af din rättfärdighet
Af dig all glädje och all tröst,
Och samvetsfriden i vårt bröst.

4.

Tag, Jesu! tacksamhetens gård
Utaf Din återlösta verld!
Hon glädes, att af dig bero,
Och lofvar dig en evig tro.

N:o 144.

1.

Jesu! du min skatt, min ära,
All min glädje, all min tröst!
Djerfs ett stoft det hoppet nära
Att du höra vill dess röst?
Ja, du svarar i Ditt ord,
Ja, från nådens tröstebord.

2.

Jesu! om jag går att börja
I ditt namn allt hvad jag gör,
Skall jag då ej framgång spörja
Och så sluta som jag bör?
Ja, du svarar i ditt ord,
Ja, från nådens tröstebord.

3.

Om mig hjertats känslor mana
Och jag griper verket an,
Att, med dig, gå dygdens bana,
Är min tro på dig ej sann?
Ja, du svarar i ditt ord,
Ja, från nådens tröstebord.

4.

Om jag lägger mig att sofva
Med en hjertlig suck till Dig,

Kan jag mig ju säkert lofva
Att Din hand skall skydda mig?
Ja, du svarar i ditt ord,
Ja, från nådens tröstebord.

5.

När jag slutar mina dagar,
Hjertligt lutad mot Din hand,
Du min anda ju ledsagar
Till ett lyckligare land?
Ja, du svarar i ditt ord,
Ja, från nådens tröstebord.

N:o 184.

1.

Helge Ande, hjertats nöje;
Bästa skatt och högsta tröst!
Vi i dag med vörndnad höje
Till Ditt lof en tacksam röst.
Uti templet samlas vi,
Och Du skall vårt ämne bli:
Värdes sjelf vår andakt lifva,
Att den Dig må värdig blifva.

2.

Du är den förnämsta gåfva,
Skänkt af jordens bästa vän,
Som han täcktes alla lofva,
Hvilka hjertligt önska den.
Du gör ordet fast och sannt,
Du är nådens dyra pant,
Du ger ljus åt våra tankar,
Hoppet vingar, tron sitt ankar.

3.

Sanningens och dygdens källa!
Sällhetens och glädjens brunn!
Att mitt hjerta tillfredsställa,
Några droppar mig förunn!
Gif min anda vittnesbörd,
Att af Gud jag blifver hörd
Som ett barn, sin faders hugnad,
Så är jag förnöjd och lugnad.

4.

Du är ned af himlen gjuten,
Likt det ljufva sommar-regn;
Frid och tröst är med mig sluten,
Skaparns mildhet, nåd och hägn.
Värdes friska opp min själ,
Värma den för andras väl,
Ädla känslor deri lifva
Och till mogna dygder drifva.

5.

Icke vågar jag utgrunda
Skaparns dolda styrselsätt:
Nej! de tidevarf som stunda
Skola göra honom rätt.
Nog af kunskap äger jag,
Då jag vet Guds stränga lag.
Värdes Du mig styrka unna,
Att den redligt fylla kunna.

6.

Du är helig och misshagas
Utaf allt hvad syndigt är;
Du ur hjertat plötsligt jagas
Af hvart enda stormbegär.
O! men hör min böneröst,
Äg Ditt tempel i mitt bröst,
Kufva småningom begären
Och ryck från dem mordgevären!

7.

Du är blygsam, lik en Dufva,
Hatar stoj och öfvermod,
Vill den bittras själ förljufva
Och den starke göra god.
Lär, o! lär mig samma dygd!
Låt mig fredas i dess skygd
För det tadel, som mig sårar,
För det smicker, som mig dårar!

8.

Hjelp, att jag mot synden sträfvar,
När jag stapplar var min staf,
Gif mig mod den stund, jag bäfvar!
Slut mitt öga och min graf!
När den öppnas skall en dag,
Gif då nåd att äfven jag,
På Försonarns högra sida
Glad mitt domslut må förbida!

N:o 229.

1.

Ack blif hos oss, o Jesu Christ!
Han stundar snart, han stundar visst
Den afton vi oss förespått
Som straff för våra många brott.

2.

Nu är Din Kyrkas sorgetid,
Kring hennes murar spörjes strid,
Allt andas split och öfvermod
Och intet saknas, utom blod.

3.

Vid Korsets fot står Sanningen

Och ser med tårar på sin vän,
Hon mins att Du i fordna dar
Bland bödlar hennes fackla bar.

4.

Hon mins, att Friden var ditt bud,
Att du var sänd af Fridens Gud
Och att ett allmänt brödraband
Kring jorden sästes af Din hand.

5.

Man verkar mot ditt ändamål:
Den ena med sitt känslorål,
Den andra med sitt kalla blod,
Sin skrytsamhet, sitt öfvermod.

6.

Du dyrkas dock som Vis ännu,
Men man är visare än Du.
Förnuftet söker mästra Gud
Och skapa om Hans gamla bud.

7.

Din sak, o Jesu! lägges ner,
Din ära skymmes mer och mer:
Du har dock här och der en vän.
Välsigna, trösta, bistå den!

8.

Ditt ord var under seklers lopp
Vår sakra borg, vårt enda hopp.
Låt oss behålla uti ro
Vårt sinneslugn, vår enkla tro!

9.

Gif att ditt ord oss lyser så,
Att vi bland villor icke gå,
Men uppå Dygdens jemna stig
Må nalkas Himmelen och Dig!

N:o 231.

1.

O Gud! det är vårt hjertas tröst
Att i Ditt tempel dröja,
Att lyssna till Din viljas röst
Och böner till Dig höja! —
Hur ljus är helgedomens prakt!
Hur herrlig är Din nåd och makt!
Hur innerlig vår vördnad!

2.

En enda stund, som njutes här,
Mig större hugnad skänker,
Ån allt hvad verlden mig beskär,
Ån allt hvad hoppet tänker.
Fullkomlig ingen glädje är,
Men om hon fins, så bor hon här
Der Du dig uppenbarar.

3.

Ty bedje vi med samfäld röst,
Att Du oss framgent unnar
Den nåd att hämta mod och tröst,
Der man Ditt ord förkunnar.
Låt här Din ära stråla fram!
Och ingen, låg och otacksam,
Skall neka Dig sin dyrkan.

4.

Sänk ned till oss, o store Gud,
En flägt utaf din Anda,
Då våra svaga offerljud
Med verldens lof vi blanda:
Att vi ditt ord må rätt förstå,
Och utur helgedomen gå
Förbättrade och goda!

5.

O Fader! vi välsigne Dig
För skänken af en Lära,
Som banat oss en säker stig
Till sällhet och till ära,
Som alla dårars löjen tål,
Och alla svagas tvifvelsmål,
Och alla visas granskning.

N:o 241.

1.

Väl mig i evighet! nu känner jag först trösten,
Nu först jag värdet ser utaf den inre rösten;
Mitt samvete är rent, min framtids rymd är klar,
Jag lyfter lugn min blick till mensklighetens Far.

2.

Bort hän, bort hän från mig, du vrånghet, som fördömmar,
Som granskar andras fel och egna brister glömmar!
Du må beröfva mig det goda namnets tröst,
Jag vädjar ifrån dig till domarn i mitt bröst.

3.

Han är det, som mig lär att lifvets tyngder bära,
Som plågan gör till vinst och smädelsen till ära,
Som hungrar tviflets moln, som stadgar dygdens lag,
Och låter hoppet se en vedergällningsdag.

4.

O! att jag kunde få min korta bana vandra,
Att Gud mig bifall gaf, när jag fördöms af andra,
Så skulle visst den frid, som gör min lefnad nöjd,
Begynda i min själ odödlighetens fröjd.

N:o 245.

1.

Jesus är min vän, den bäste,
Som har öppnat mig sin famn:
Skall jag då, liksom de fleste,
Glömma känslolöst hans namn?
Ingen skall mig kunna skilja
Ifrån den som frälst min själ;
En skall vara begges vilja,
Och han vill ju blott mitt väl!

2.

Han har druckit dödens galla,
Att åt mig förljufva den;
Han har bedit för oss alla,
Och Han beder för oss än —
Hvilken skulle mig anklaga?
Jesus för mig talat har;
Hvilken skulle från mig taga
Kronan, ställd i hans förvar?

3.

Jag är viss och derpå liter,
Att hon icke finns den makt,
Som ur Jesu famn mig sliter
Och som ändrar hvad han sagt,
Throner, skatter, prakt och ära
Gjorde aldrig själen nöjd:
Blott, min Frälsare, din Lära
Bjuder mig en evig fröjd.

N:o 255.

1.

Ach Jesu Christ, min högsta tröst,
All nåds och godhets källa!
Förskjut ej den betrycktas röst,
Den bön han vågar fälla!
Stort är af lindring hans behof,
Ty han har blifvit syndens rof,
Som honom grymt förföljer.

2.

Hon trycker mig i stoftet ned,
Som en odräglig börda.
Dess arm är sträckt, dess uppsyn vred
Och hotar mig att mörda;
Hon syftar säkert, blodigt slår,
Och vrider om i djupa sår

Den dolk, hvarmed hon stungit.

3.

Om icke Du förbarmar Dig,
Skall jag förlorad falla.
Du bad på korset ock för mig;
Du bad ju der för alla?
"Förlåt dem Fader!" sade du
O! framträd till hans thron ännu
Med samma bön för jorden.

4.

När jag med alfvar tänker på
Hvad jag har gjort i verlden,
Och hur de stunder äro så,
Dem jag ej skänkt åt flärden:
Då faller klippan på mitt bröst,
Mörkt blir mitt öga, stum min röst
Och mina ben försmäkta.

5.

Men såsom en förtvinad hjord
Af källans bölja friskas,
Så lifvas jag utaf de ord,
Som till mitt hjerta hviskas:
Den evige är huld och god
Mot alla, som med krossadt mod,
I tro till honom komma.

6.

Ty kommer jag betryckte fram
Med ett förkrossadt hjerta,
Med rodnad för min syndaskam,
Med svedan af min smärta,
Och ville gerna gråta blod
Om det i min förmåga stod,
Och kunde dig försona.

7.

Men ach! min gråt och all min blod
Kan ej en synd försona!
Blott Jesu! för ditt ädelmod
Vill domaren mig skona.
Blott din förtjenst, din stränga dygd
Utgör i dag det säkra skygd,
Der lugnad jag kan hvila.

8.

Förlåt fördenskull, milde Gud!
För Jesu blod som flutit,
Att jag förgätit dina bud
Och mina löften brutit.
Jag ansåg lifvet som en lek,
Jag ansåg korset som ett svek:
Men jag är straffad vorden.

9.

Om David nåd i Himlen vann,
Om Du Manasse skonat,
Om Petri gråt, som bittert rann,
Hans trolöshet försonat,
Och om i dödens ögnablick
En brottsling Dina löften fick,
Hvi skulle jag förloras?

10.

Styrk mig allenast i den tro,
Att Du för mig led döden,
Så återfår jag samvetsro,
Så klarna mina öden!
Din Ande hvile öfver mig,
Att jag vid stridens slut af Dig.
Med segrens palm må krönas.

N:o 263.

1.

Haf tålamod,
Var vis och god,
Och lyd den Högstes lagar!
Lid och var tyst! —
Må hon bli kysst
Den Fadershand som agar!
Bryt i din nöd
Det sista bröd,
Som åt ditt barn du sparar —
Var lugn, min vän!
Han lefver än,
Som oskulden försvarar
Och hennes rätt bevarar.

2.

Om någon gång Din natt är lång,
Din sällhet är försvunnen,
Och ingen tröst
Är för ditt bröst
Kring hela jorden funnen:
Så lyft mot skyn
Er tårfull syn —
Och vänta morgondagen!
Han skyndar sig
Och finner Dig
Af ingen ånger slagen,
På intet hopp bedragen.

3.

Fördolda Makt!
Hvars hand har lagt
På en och hvar sin börda,
Jag är af blod
Och har ej mod
Att hjertats känsla mörda, —
Visst är hon skön
Den Himlalön,
För hvilken jag bör verka:

Men om ej du,
Som förr, ännu
Mitt svaga mod vill stärka,
Kan jag min rätt förverka.

N:o 264.

1.

Som Dig, Gud! tackes, gör med mig
I lifvet och i döden!
Allgode Gud! allena Dig
Förtror jag mina öden.
När tröttad jag till hvila går,
När arbetsklockan åter slår,
Min suck till Dig jag sänder.

2.

Jag kallar godt allt hvad Du gör —
Och aldrig mig bedrager;
Ej någon sorg så ömt mig rör,
Att jag den ej fördrager, —
Helst jag så ofta redan sport,
Att hvad som först min vända gjort,
Har sedan gjort min glädje.

3.

Gif blott, Barmhertighetens Gud!
Att jag med ökad ifver
Uppfyller dina helga bud
Och god och nyttig blifver!
Gif att jag måtte närma mig
Med hvarje dag ett steg till Dig
Från verlden och dess villor!

4.

Och sedan — när Du helst beslöt
Att mig från verlden kalla,
Jag i ditt faderliga sköt
Vill lugn och tröstad falla, —
Förvissad, att i Himlens höjd
Få dela, äfven jag, den fröjd,
Som Jesus oss förvärfvat.

N:o 274.

1.

Jesus allt mitt goda är,
Han har dött för menskligheten:
Bör den lydnad, han begär,
Vara svår för tacksamheten?
Kan ditt hjerta vara kallt,
Då för dig han gjorde allt.

2.

Trakta icke efter gull!
Sök ej bland de höga nämnas!
Ack! i trenne skoflar mull
Allas lotter slutligt jemnas.
Sök en oförgänglig lott —
Och den fins hos Jesum blott.

3.

Han är min förnöjelse,
Och min glädje, och min längtan!
Han ger tillfredsställelse
Åt ett dygdigt hjertas trängtan.
Rådwill står hvar jordisk vis;
Jesus ger ett fast bevis.

4.

Bort, o verld! med all din ståt!
Bort med all din visdoms ära!
Af din glädje födes gråt,
Endast tvifvel af din lära;
Aldrig gör du mig förnöjd!
Jesus är och blir min fröjd.

N:o 288.

1.

Nej, svaga hjerta! låt Gud råda;
Och hoppas du. Mer kan du ej.
Förmår en dödlig ofverskåda
Det helas styrelse? o nej!
Förtro dig då i Herrans hand,
Och du har icke byggt på sand.

2.

Hvad hjälper oss att bittert sörja?
Hvad gagnar oss vårt tysta knot?
Att morgonen med oro börja,
Med skräck gå aftonen emot?
Ju mer vi sörje för vår lott,
Dess mera fylls vårt olycksmått.

3.

Nej! vis är den, som lärt sig lida,
I hoppet och sin dygd förnöjd;
Som icke tröttnar att förbida
En bättre framtid, fastän dröjd;
Som tror med stilla tålmod,
Att varelsernas Far är god.

4.

Han utser tiden att hugsvala,
Han känner aldrabäst vårt väl,
Hvad tungan icke dristar tala,
Det låter Han uti vår själ,
Och vårdar, när vi minst det tro,

Vår lycka och vår samvetsro.

5.

Tänk ej uti din motgångstimma,
Att du af Gud förgäten är!
Snart sänker sig en morgondimma,
Och nyttan hon i skötet bär.
Allt lyder vansklighetens lag,
Och plågan sjelf hör opp en dag.

6.

Beklaga ej din ringa lycka:
Du kanske illa bar en stor.
Var ädel nog att ej förtrycka
Ett företräde hos din bror.
Om du har dygd och lugn och bröd,
Du skatter har i ofverflöd.

7.

Fyll glad din plikt, ditt kall bevaka,
Och gör det goda du förmår.
Så kan du skåda lugn tillbaka
Åt banan af försvunna år,
Och hoppas för din framtids dar
En lika vård af samma Far.

N;o 291.

1.

Herre! Du som sänder trösten
Till den själ som tröslös är,
Stäng ej himlen för den rösten,
Som i dag din nåd begär?
Synden trycker mig till jorden,
Men jag mins dock väl de orden,
Som Du, Jesu! sade mig,
Att mitt hjerta tillhör Dig.

2.

Tunga bördor sinnet trycka,
Bördor utaf tusen slag;
Vanskelig är all jordisk lycka,
Hastigt flyktar glädjens dag:
Men jag knotar ej deröfver,
Ty jag vet att jag behöfver
Något som påminner mig,
Att mitt hjerta tillhör Dig.

3.

När mig brottet vill bestrida
Rättighet att kallas Din,
Ställ Dig, Jesu! vid min sida,
Så blir segren säkert min;
När förförarn lägger snaror,
När begäret för i faror,

Värdes Jesu! varna mig,
Att mitt hjerta tillhör Dig.

4.

Trägna suckar vill jag sända
Mot odödlighetens högd,
Och min håg från jorden vända
Till en värdigare fröjd.
Ofta vill jag eftersinna,
Att ditt blod Du låtit rinna.
För att öfvertyga mig.
Att mitt hjerta tillhör Dig.

5.

Sorgligt måste jag bekänna,
Att jag ofta brutit tro;
Ångrens tårar kinden bränna,
Hjertat finner ingen ro:
Och det fel som jag begråter,
Öfvar jag så ofta åter.
Ach! mitt hjerta glömmet sig,
Glömmet att det tillhör Dig.

6.

När, från jordens faror frälsad
i den krets mig är beredd,
Af ditt milda öga helsad,
Af din hand jag blifver ledd,
Då skall hjertat tacksamt vara,
Och hvart ögnablick förklara
Hvad din nåd försäkrat mig,
Att det evigt tillhör Dig.

N:o 299.

1.

Mitt hjerta! fröjda dig, låt dina känslor röras!
Till himlen når din bön, i himlen skall den höras.
Träd fram till Skaparns thron, lägg offret för Dess fot!
Hvad tacksamheten ger, tar godheten emot.

2.

Gläds! Han är ju din Far, som dig till bönen manat;
Hans Son, din bror, har väg för dig till Himlen banat;
Hans Anda säger dig, huru du bedja bör,
Att hjertats tysta suck den Evige ock hör.

3.

Du vet Guds hjertelag: bör det dig ej beveka?
Hvad kan en ömsint Far det goda barnet neka?
Allt är för Honom lätt, hvad dig omöjligt syns,
Och der ditt hopp tar slut, Hans godhet rätt begyns.

4.

Jag kommer då, min Gud! i Jesu namn, och beder,
Och lägger inför Dig mitt hela hjerta neder;
Jag hoppas, tror och vet, att Du är allas Far,
Du vill, Du kan, Du gör allt hvad Du lofvat har.

N:o 316

1.

Gud! förlän oss dagligt bröd,
Och skona oss för hungersnöd!
Försök oss ej med rikedom,
Nedslå oss ej med fattigdom!

2.

Låt opp, o Gud! din milda hand
Och gläd ett älskadt Fosterland;
Låt mogna skördar fylla opp
Den trägna Åkermannens hopp!

3.

Allt hvad Du skapat föder Du,
Din Sol är lika mild ännu, —
Den minsta planta, jorden bär,
Af hennes strålar lifvad är.

4.

Må människan med dubbel fröjd
Din godhet se, och vara nöjd,
Och, under måttliga behof,
Välsigna dina huldhetsprof!

N:o 330.

1.

O Gud, som ej de spädas röst förskjuter,
Ej nådens dörr för någon dödlig sluter!
Du är fördold, men Fader är ditt namn:
Så hör ditt barn, som sjunker i din famn.

2.

Jag var ej till, då Du uppå mig tänkte;
Du gaf mig lif, Du mer än lifvet skänkte,
Gaf mig en själ, att skilja ondt och godt,
Och hoppas mer, än vansklighetens lott.

3.

Gif, att jag så min bana måtte vandra,
Att, lycklig sjelf, jag äfven gläder andra!
Jag är ett barn, som ej sitt väl förstår:
Ty led mig Du, att jag ej vilse går!

4.

Hvad nyttigt är, gif att jag det må lära!
Min ungdoms slit blir mannaåldrens ära.
Må ingen dag förgäfves rinna bort!
Det läras bör är mycket — tiden kort.

5.

Föräldrars lugn beror af barnens dygder:
Gif, att en dag åt mina födslobygder
Jag ger ett namn så kärt, som deras var,
Och skänker tröst åt deras sista dar!

6.

Bevara mig för vådliga exempel!
Min oskuld är den helge Andes tempel:
Blif Du, o Gud, dess vårdare och skygd,
Att den en dag förbyts i manlig dygd!

7.

Styrk Du mitt mod, när sorgerna mig trycka;
Styrk Du min dygd, om jag blir förd till lycka:
Och gif mig blott den vishet, store Gud!
Att tro på dig och öfva dina bud!

8.

Så skall jag lugn min korta vandring sluta,
Och vid dess gräns den tröst, den glädje njuta,
Att intet steg jag återtaga vill —
Och tacka Dig, som gaf mig nåd dertill.

N:o 387.

1.

O Jesu, när jag hädan skall
Och anden återgifva,
För vinning skattar jag mitt fall,
Ty jag hos Dig får blifva.
Det frö, som icke mognat här,
Skall, bättre vårdadt, uppstå der
I härligare skördar.

2.

Jag kläder af förgänglighet,
Blir lös från syndabandet;
Min drägt blir evig salighet
Uti det högre landet;
En himmelsk krona räcket mig,
Som, på min hjessa fäst af Dig,
Skall stråla der för evigt.

3.

Jag kommer af ett stormigt haf
Till eftersökta stranden,
Min aska gömmes i en graf,
Men Gud upptager anden;

Från mörker kommer jag till ljus,
Till skatter från ett vanskligt grus,
Till palmer ifrån strider.

4.

Min sorg i fröjd förvandlad är:
Att öknens vandring lätta,
Ett paradys Gud mig beskär,
Ett evigt lif för detta.
Mitt öga, öppna dig, blif klart!
Gråt blott af glädje: du skall snart
Se andra stranden skymta.

5.

Ty detta lif blef dödens del,
Och bör ej lif så nämnas:
Blott ett bedrägligt sorgespel,
Hvars prakt i grafven lemnas;
Ju längre du här lefva får,
Dess flera saknader och sår —
Men döden ger det sista.

6.

O usla lif! o vansklighet!
Den som dig rätt betraktar,
Ditt gull, ditt stoj, din härlighet
Med bortvänd syn föraktar:
Blott lycklig af hvad godt han gjort,
Han står vid evighetens port
Och klappar på, och hoppas.

7.

O död! du är de fromma god,
De onda du förskräcker;
Du ger åt blygsamheten mod,
Men höga anspråk stäcker;
Du ger den tryckta fattigdom
En oförgänglig rikedom,
Men plundrar girigheten.

8.

Kom, Jesu! Du min Frälserman!
Kom, för mig till det lifvet,
Som Du med dina segrar vann
Och som åt mig blef gifvet!
Låt mig fullborda väl mitt lopp!
När hjertat brister, fyll dess hopp
Och led mig till min Fader!

N:o 396.

1.

Min jämmer snart en ända tar,
Från verlden jag mig vänder:
Min själ, o Fader! nådig var

Och tag i dina händer!
Du har ju henne gifvit mig,
Tag henne åter upp till Dig,
Dit hon med suckar länder!

2.

Förlåt min synd, och gif mig till
Allt hvad mot Dig jag brutit!
Du ingen dödligs ofärd vill,
Du ingen suck förskjutit;
Hvem helst af hjertat ångrat sig
Och flytt med bön och tro till Dig,
Har alltid tillgift njutit.

3.

Till Dig, o Fader! ställs mitt hopp,
Du skall min själ bevara;
Min bön Du, Jesu! tager opp
Och skall mig väl försvara;
I plågans anfall, dödens strid,
Du ger mitt hjerta lugn och frid:
Jag räds då ingen fara.

4.

På korset Du min skuld betalt,
Att mig med Gud försona;
Du mig till arfvinge ock valt
Af härlighetens krona;
Mig, äfven mig, Du inneslöt
Uti den sista bön Du göt:
"O Fader! dem försona!"

5.

Med detta hopp jag väntar tryggt
Den obekanta dagen;
Den som på Gud sitt hopp har byggt
Var aldrig än bedragen;
Den ljufva tron, att, i mitt fall,
Min själ till Gud sig lyfta skall,
Blir aldrig mig betagen.

6.

Nej! det är amen, sant och visst,
Och kan omöjligt fela,
Att i ditt sällskap, Jesu Christ!
Jag Himlens fröjd skall dela, —
Att jag skall se, med klarnad blick,
Hvad här min tanka öfvergick:
Mitt väsen i sitt Hela!

FRAGMENTER OCH OFULLÄNDADE STYCKEN.

STYCKEN af ett TAL, hållet för Kongl. Akademien i Åbo den 29 November 1799.

Du har försonat oss: vi hate dig ej mer.
Sjunk fridsamt, Tidevarf i evigheten ner!
Mörkt, som ett midnattsmoln, du syntes nalkas jorden:
Blod flöt kring söderns fält, blod strömmade i nord.
Från fallna städers mull, från brända tempels grus
Steg röken opp mot skyn, och skymde solens ljus;
Steg mången vålnad opp af slagna barn och makar
Dit! till Hans ljusa Thron, som öfver verlden vakar,
Att der med hämmad gråt, att der med samladt mod
Anklaga den barbar, som gjutit deras blod.
Anklaga denna konst, som född af grymma nycker
Föraktar fredens Gud, och menniskor förtrycker,
Den blodbestänkta konst som far från land till land
Med sveket i sitt bröst och rofvet i sin hand,
Som kanske länge än skall jordens folkslag härja,
Och skördens glada fält med blod och tårar färja.
Så stormigt, tidevarf! din första morgon var;
Din middag stod i moln — Ach, är din afton klar?
Se, hvilket rysligt moln der blixtrar uti söder!
Hör dessa dystra då! — O mine usle bröder!
O enkor, makar, barn! hvem skall försvara er?
Med hvarje ögnablick se döden ljungar ner!
Hvad hyddor falla der! — Ej krigets åska vördar
Den Högstes helgedom, ej fattigdomens skördar.
Hvad grymma skådespel! — Dock är väl denna dag
För sorgens tårar gjord, för lutans dystra slag?

— — — — —
— — — — —

Vid ljudet af den röst, att långt från andra länder
Ett länge väntadt skepp syns nalkas bygdens stränder,
Och vid den första skymt ifrån dess glada topp,
Hur klifver ynglingen i tornets fönster opp!
Och der med ögat, stärkt i en förtrollad spegel,
Han märker skeppets gång, han räknar alla segel,
Han ser en saknad vän, på däcket lyckligt röjd,
Och ropar: det är han! med känslans unga fröjd.
Men då med tysta steg en trogen älskarinna
I hoppet tjust, att der sin älskling återfinna,
Sig smyger oförmärkt på någon enslig vind
Med glädjen i sitt bröst, och lågan på sin kind,
Och sänder blick på blick mot hafvets vilda bölja,
Att i bevingad fart det snabba skeppet följa.
"O stiger han i dag på Fosterbygdens strand
Med lika ädel själ, med lika redlig hand?
O mins han, hvad han svor: 'ja, hafvets grymma vågor
De kunna dränka mig; men dessa ädla lågor,
Som flyta från min själ i hvarje droppa blod,
Var viss, de släcktes ej i sjelfva dödens flod:'
O mins han denna ed? — o kommer han att rycka
Det hjertat ur mitt bröst, som andas för hans lycka,
Hvars första ömma suck för honom dragen var,
Hvars sista ömma suck än är för honom kvar?
Dock jo — han minnes visst, han är ej född att glömma.
O du som hör min suck — må du hans hjerta dömma."
Af lika känslor rörd, och lika ädelt svag,

Min dyra fosterbygd, du firar denna dag!
Med kinden, lutad ömt mot tårbestänkta handen,
Du sitter tankfull der på stenbevuxna stranden,
Med ögat, ömsom vändt mot denna framtids rymd,
Ännu af tusen moln för våra blickar skymd,
Och ömsom lyftadt dit, der dagens stjerna skrider,
Att se en lycklig glimt af obekanta tider.

De vise säga oss: han stundar denna dag,
Då menskan följa skall förnuftets stränga lag,
Då alla jordens folk, i endrägt med hvarandra,
Till dygdens stora mål med tjusning skola vandra,
Och mellan dem uppstå blott denna ädla strid:
Hvem visast nyttja vet den sälla fredens tid.
Från himlens höga rymd, der! öfver molnens byar,
Skall Freden sänkas ner på tunna silfverskyar:
Dess blick är stjernans glans, dess hy är dagens rand;
En blomstrande oliv hon viftar i sin hand.
Vid hennes glada blick, ur jorden sig förbyter!
Ej mer ur klippans barm den usle slafven bryter
Ett skarpt och mörkgrått jern till bojor eller svärd,
Att fjättra eller slå en länge härjad verld.
Det gamla svärdets jern, som man till lia smider,
Ersätter allt det ondt, han gjort i fordna tider.
Det fält, af slagnas rop så högt förbannadt är,
Se blommor rinna opp, se skördar glänsa der;
Ej mer på hafvens rymd de stolta flottor gunga,
Som dödens grymma bud ur mörka skyar ljunga;
Af ingen splittrad köl en blodig bölja plöjs,
Men fridens hvita flagg från alla toppar höjs.
Så lungt, som detta sund, der hvita svanen seglar,
Der himmelen förtjust sitt sköna azur speglar,
Så lugn är verlden då, och ingen statskonst kan
Lik örnen flyga kring och plundra såsom han;
Men lycklig af sin lott hon liknar denna dufva,
Som sitter nöjd och glad uppå sin egen tufva,
Och blänger ej omkring åt andra foglars bo
Att plundra deras gods, att störa deras ro.
Förundransvärda tid! då dagens herrskarinna
På hela jordens rymd ej skall ett blodbad finna,
Ej andra vapens glans, ej andra nederlag,
Än skördar stupande för hvässta liors slag:
Ack att du komme snart! Men om du också dröjer
Ett tidevarf ännu, ditt hopp dock oss förnöjer.

Ja tröstom oss ändå, om också detta hopp,
Som bådard evig frid, ej skulle fyllas opp,
Om denne vises blick vid åsyn af ett slägte,
Hvars hand mot eget bröst en blodig värja sträckte,
Bedragen af sitt nit, och tjust uti sin sats
I blotta ritningen såg färdigt ett palats:
Om förr vi läre oss att åskans viggas leda,
Än att vårt lugna bo för krigets blixter freda,
Om han, som nu i dag, vår hela glädje gör,
Ej fredens glada skänk åt fosterlandet för:
Ja tröstom oss ändå — en annan skänk han räcker,
Som lifvar hoppets fröjd, som glädjens tjusning väcker
Lik på ett stormigt haf i höstens mörka natt
En skymt från tornets spets af ljusets ädla skatt.
Ach ljusets ädla skatt! Gudomeliga Sanning
Der öfver molnens rymd du lyser utan blandning.
Af falska färgors prakt, af matta strålars ljus,
Som ofta villa oss i vansklighetens grus!
Att tjusa våra bröst och att vårt mod bemanna,
Du sänder dock hit ner en stråle af det sanna,

Och ler med välbehag, då stoftets svaga son
Djerfs hämta med sitt glas sin gnista derifrån.
O! sänd en gång hit ner till dödlighetens stränder
En engel från din thron, som våra facklor tänder,
Som värmer våra bröst, som lyser våra fjät,
Och lär oss dyrka rätt ditt höga Majestät!

Han nalkas redan der! förvillas ej mitt öga?
Ach! då man är förtjust man undersöker föga.
Hvem är den Gudamagt i himlens azur klädd,
Som synes nalkas der till Mälarns blomsterbrädd;
Som full af majestät lik dagens Konung skrider,
Och i hvart enda fjät en ny förtjusning sprider?
Hvad vill den facklans prakt, hon bär uti sin hand?
Är den till Sverges glans, är den till Sverges brand?
Hvem är du Gudamagt! som värdes helsa jorden,
Och ej förgäter oss bland klyftorna i norden?
Man trott att denna vrå, till evigt mörker dömd,
På jorden vore skydd, af himlen vore glömd.
Man trott att här hos oss blott granar skulle trifvas,
Och om af snilletts frö en planta kunde lifvas,
Så blef det hennes lott att tryckt af vintren dö,
Och att begrafvas djupt i våra fjällars snö.
Man trott, och tror ännu, att verlden är en öcken,
Som evigt höljäs skall af villors tjocka töcken,
Och att den mörka natt, som innesluter oss,
Blott skingras då och då af vilda norrskens bloss.
Ach hvilken är då du, förtjusande Gudinna,
Som låter äfven här din sköna fackla brinna,
Som låter äfven här beundras ditt behag,
Och visar äfven oss en skymt af himlens dag?
Uplysning! — det är hon som ifrån söderns länder
Har lyckligt räddat sig till Bältens glömda stränder.

Jag henne nalkas ser den dystra Helgedom
Så stor af Kungars stoft, och konstens ålderdom;
Men störst utaf det bud, bland grafchor höres skalla:
En Gud, en rättvis Gud skall dömma eder alla.
Förgäfvdes Templets dörr är vid dess ankomst stängd
Af falska nitets hop, af tanklöshetens mängd;
Förgäfvdes ropar man: hon störtat jordens Throner,
Hon Templen störta skall och alla Religioner.
Af Tredje Gustafs hand se dörren öppnad är,
Och hon till altaret sin sköna fackla bär.
Men nu vid denna glans, och denna spridda dager
Af villor hvilken här från templet flykten tager!
De hade lägrat sig i skygd af dessa hvalf,
Der natten dubbelt mörk och dagen blott är half,
Och der i glättig ro de mörkrets Förste apat
Och sig med skicklighet till ljusens änglar skapat,
Och så i seklers mängd med denna sköna drägt
En dårad menighet till helig undran väckt:
Men nu vid första skymt af sanningens Gudinna
De skimra än en gång, och evigt sen försvinna,
Förskräcka ej, dygdens vän — om du behofver tröst,
"Så gack till altaret och hör dess ömma röst.
Må en gång menniskor mitt sanna värde känna!
Nej, icke kommer jag att edra Tempel bränna,
Att sköfla någon Stat, att störta någon Thron,
Att röfva ifrån Er en älskad Religion.
Jag är ej en Barbar som roar mig att rycka
Från uslingen hans staf, från krymplingen hans krycka,
Från millioner bröst det glada hoppets grund,
Som gläder lifvets dag, som tröstar dödens stund.
Den Gud, som skyddar er, som vårdat edra fäder,

Som med ett ögnakast millioner verldar gläder,
Som hviskar i hvart blad: jag älskar människan;
Han leder mina fjät, min fackla tände han.
Jag älskar eder tro, jag detta Tempel vördar:
Det är ett helgadt rum af dygdens glada skördar,
Af svurna eders helgd, af gifna löftens tro,
Af vilsefördas ljus, af sorgsnas samvetsro.
Och icke kommer jag att kullslå denna boning,
Som ljuder dygdens lön, och syndernas försoning,
Jag vördar detta kors! Han som dess börda bar,
Han höll min fackla fram i världens mörka dar:
Men för ett svagsynt folk, som sanningen förföljde,
Han visligt hennes sken med molnets slöja höljde;
Och han, hvars hjerta var, som solens stråle rent,
Ett kors hans ära blef, han som en thron förtjent.
I frid, i ostörd frid, de ädla rökverk brinne!
Som tändas på hans grift, som helgas åt hans minne.
Olyckelig är den, som till hans grafvård går,
Och gjuter ingen suck och faller ingen tår:
Förbannad vare du! som fräck och grym försmäder
Den tro, den ömma tro som tröstat dina fäder,
Som trösta skall ännu få mången dygdens vän,
Och när hans öga sluts, upplåta himmelen.
Ve! dig olycklige, i lifvets sista timma,
Om hoppets stjärna dör uti förtviflans dimma,
Och endast hämdens blixtnad med fasa lyser opp
En dyster framtids rymd, en lastfull lefnads lopp!
Församlens Christne här, att åt hans minne gärda
De offer och det lof, hans dygder voro värda!
Att låta hämdens moln, i tårar smälta bort,
Att trösta lifvets dag så vanskelig och så kort
Med denna höga tro: att molnens bäddar gömma
En mild och rättvis Gud, som ingen dygd skall glömma,
En stor och vis Monark, som världens spira för,
En vän som aldrig svek, en far som aldrig dör:
Men glömmen icke bort, att han som dog för eder
Han dog för eder dygd, han dog för edra seder;
Hans lefnad är ett mål, och minnet af hans död,
Det är ert hjertas tröst, det är er svaghets stöd;
Men ej en veklig bädd, der glömsk af himlens lagar
Och glömsk af jordens väl, man njuter sina dagar,
Man slumrar bort sin tid i maklighet och ro,
Och glömmet dygdens bud, förtjust uti sin tro.
Odödelige man, som lifvar detta Tempel,
Var ej ditt stora mål, att genom ditt exempel
Vägleda människan till denna högre pligt:
Att trygg vid himlens fall, och trygg vid jordens svigt
Mot evighetens mål ett renadt hjerta höja
Och blott för världens Gud sitt knä till dyrkan böja!"

Så ädel är dess röst, så heligt är dess kall:
Blott sanningens triumph, och gamla villors fall,
Blott denna Helgedom, som tröstar lifvets stunder
Från sanden flyttad opp på klippans fasta grunder,
Blott, mensklighetens rätt i lagarnas försvar
Och folket, ömma barn, Regenten — lycklig far:
Se der, hvad hon har gjort, se der, hvad hon skall göra,
Se der, på hvilket sätt hon verlden skall förstöra!

Det var ej hennes kall att tända detta folk,
Som upprest bål på bål, som slipat dolk på dolk,
Som djerfts mot sin Regent en blodig bila hvässa,
Ryckt spirart ur hans hand, ryckt kronan från hans hjesa,
Släckt hämdens grymma bloss uti hans makas blod,
Och störtat *Ludvigs* Thron och *Henriks* ärestod.

Nej icke var det hon, det var en afgrunds anda,
Som visste granna namn med låga illgrip blanda,
Som for från stad till stad med blosset i sin hand,
Och tände innan kort en allmän härjnings brand.
Lik denna grymma eld, som i en skogspark rasar,
För hvilken djuren fly, och menskligheten fasar:
Nyss skymtade en blix, och genast den försvann,
Men ekens stolta lopp af honom tändes an:
Än några ögnablick! och tusen flammor brinna,
Och tusen skatter der i rök och dam försvinna.
Än några ögnablick och parken antänd är;
Och der en himmel log, en afgrund brinner der.
Och nu med raseri den grymma eldens lågor
Sig störta på hvaran likt Oceanens vågor,
Och nu af granars brak, och nu af ekars fall
Ge höga bergen der! ett ödsligt återskall:
Och nu med blixstens fart på nordanstormens vingar
En här af tända bloss långt öfver elfven svingar,
Och det, som icke trött af fartens mödor dör,
Åt andra trakters folk en gruslig varning för.

Så brinner icke hon, om ner från himlen sändes:
Af solens rena ljus dess sköna fackla tändes,
Som detta ljusa klot, hon gläder våra dar;
Men också liksom det, hon sina skiften har.
Hon har sitt Zenith der, till hvilket hon skall stiga
Och sina tjocka moln, mot dem hon måste kriga;
Hon har också en stund, då hennes fackla släcks,
En stund, då dubbelt skön hon opp ur böljan väcks.

Ja, äfven Sverige skall likt andra folkslag gå
I odling steg för steg och ändtlig spetsen nå.
Så höres ödets dom kring jordens rymder skalla:
Känn menniska din lott att stiga eller falla.
Den väg, som till ditt mål igenom öknen bär,
Med tistlar är beströdd, af branter farlig är:
Du hinner till en höjd och under bördan stupar,
Och straxt med vådlig fart i dällden dig fördjupar,
Du ser med tårfull blick din öfvergifna högd,
Och straxt en annan brant tätt vid din fot är röjd.
Det fins ett annat land, der glädjens källa flyter,
Och släta blomslerfält i stillhet genombryter:
Der vandra de i ro och le åt lifvets gråt,
Åt fordna plågors tyngd, åt nöjets toma ståt.

Hvart förde mig min sång? Är någon som förlåter,
En annan tår i dag än den, som glädjen gråter?
Jag ville fly en röst som länge mig förföljt;
Men fåfängt tanken sig från verdens buller döljt;
Förgäfves! — äfven än hon ljuder i mitt öra,
Och hotar att mitt lugn, och dagens fröjd förstöra.
Hvad båtar, ljuder hon, oss snillets gudamakt,
Som släpar i sitt fjät blott yppighet och prakt?
Hvad båtar, ljuder hon, att ljusets fackla glöder,
Och lyser opp den verld, hon härjar och föröder?
Hvad! — håll förmättna röst! du redan länge nog
Den vises nit försmädt, den svages själ bedrog.
Af en och annan ört, hvars knopp förgiftet gömmer
Du hård och orättvis till Solens värde dömmar:
Och mins ej lundens prakt, ej tusen åkerfält
Som pryda jordens krets, och göra lifvet sällt.
Hur svår den sanning är att yppigheten föder
Så mången farlig last, så mången dygd föröder!
Ja, huru mången ros fördrar blott dälldens skygd,
Och dör, i dagen ställd? — så växer mången dygd.

Men tål ej cedern ljus? mon ekarne ej trifvas
På kullens höga spets och opp mot stjernan drifvas?
Hur mången vacker dygd som förr ej varit känd,
Har verlden icke sett af ljusets stråle tänd?
Skall ej ett upplyst folk sin sedolära rena,
Och dygdernas behag med sanningens förena?
Hvad! skall det för sin fot se denna djupa graf,
Som yppigheten prydt, och icke vika af,
Och ej med glädje gå den vise Kung i fjätet,
Som blott med redbar dygd vet pryda Majestätet.

Ja, denna tid har flytt, då hela menskligheten
Med häpet öga såg den skridande kometen,
Och trodde att den prakt, som i hans fotspår brann,
Af himlen var bestämd att tända jorden an.
Den vise från sitt torn med tjusning honom skådar,
Och vet, att denna glans ej någon storm bebådar,
Och vet, att äfven den, som hvarje stjerna där!
Ett mattadt återsken från himla thronen är.
O! frukten icke då, att denna glans, som följer
Med ljusets majestät, de grymma viggas döljer,
Som krossa denna verld, der dygden spiran för,
Och tolkar från sin thron, hur menskan handla bör:
Hon är, som sanningen, af samme Gud en gnista,
Som förr befalla skall, att himlens fästen brista,
Att stjernan störtar sig och krossas i sitt fall,
Ån sanning ifrån dygd hans finger skilja skall.
O! skuggor af de män, som hedrat Svenska jorden,
Om någon gång er dygd af oss är bortglömd vorden,
Om någon gång J sett från eder sälla verld
Vår granna fattigdom, vår vanskelige flärd,
Sett edra barnabarn, förgätne utaf eder
Mot yppighet och prakt bortbyta enkla seder,
Bortbyta redbar dygd mot tusen prydda fel,
Och stora gerningar mot sköna skådespel:
Förlåten oss ändå, och tröttnen ej att ömma
För dessa bygders väl, som eder aska gömma,
Som se med tårfull blick i dag mot himmelen,
Och minnas eder dygd och återkalla den:
O! tröttnen, tröttnen ej, att för vår sällhet vaka,
Och bedjen verldens Gud, att sända oss tillbaka
Med ljusets ädla skatt också den sanna dygd,
Som fordom bofast var i Manhems trogna bygd!

MENNISKANS BESTÄMMELSE.

"Jag ser en varelse för högre öden buren,
Till sinlighetens frö beslägtad med naturen;
Till hoppets föremål, till tankens rena ljus
Odödlighetens säd i dödlighens grus."

Leopold.

Fins då ett högre mål mitt slägte föresatt,
Ån lifvets korrta dag och grafvens långa natt?
Den sjukling, som ej mer i dödens skymning känner
Ett enda anletsdrag af lifvets forndna vänner;
Af denna ömma hälft, som vid hans dödsbädd står
Och torkar pannans svett och lindrar hjertats sår;
Ach! hinner han ännu den högd, der stjernan blinkar,

Der, med odödlig glans, fullkomligheten vinkar? —
Hvad är jag? — Hvertill född? Är det blott slumpens hand,
Som bildat mig af stoft på vansklighetens strand?
Att några ögonblick bland lifvets skuggor samla
Och lyckans glitterguld och ärans bladdror samla,
Och tård af sorgens gift i mina halfva dar
Åt stoftet återge hvad stoftets gåfva var?
— Den gnista utaf Gud, som evigt skulle nära
I djupet af mitt bröst odödlighetens ära,
I dödens timma släcks, som stjernan störtar ner
Och slocknar i sitt fall och — tändes aldrig mer?
Hvad har min tunga sagt? Hvad har min penna skrivit.
Nej, skyddom dygdens hopp, som jordens vällust blifvit.
Forbannom denna tro, i lastens kulor närd;
Mer härjande och grym, än *Alexanders* svärd;
Ty segrar hon en dag, då bäfven, J Nationer!
Då darren, Konungar, på edra höga Throner!
Och svepen deras glans i sorgens mörka drägt!
De hvila på ett strå, de falla för en flägt. —
Ja, är du endast född för lifvets korta lycka,
Hvi dröjer du, Tyran! att härja och förtrycka?
Du, som i maktens slott bland tusen nöjens val
Ej fann ett skönare, än dina bröders qual.
Låt bilan sprida sken, låt hämndens bålverk brinna,
Och räkna hvarje tår, från ögat vågar rinna,
Bränn fattigdomens skörd, bränn torstighetens tjell,
Och känn att du är stor, och känn att du är säll!
Hvi dröjer du, Barbar! att plundra dina likar?
Qvåf domarn i ditt bröst, som skonsamhet predikar:
Ryck från en fattig mor det späda barnets bröd;
Ryck från en sjuklig far dess ålders enda stöd;
Och le åt dessa rop, som öfver jorden skalla,
Och ifrån stjernans rymd förgäfves viggan kalla!
Och när du icke mer förtjuses utaf brott,
Då afhör detta bud: o, menniska! gör godt! —
— Ja, ädle brottslingar! hvi dröjen J att skörda
Det ax, som vinkar er, som dignar för sin börda?
Den ros, som ler ännu med tjusande behag,
Hvi bryten J den ej? — Hon lefver blott i dag.
Hvem prisar edra namn, hvad gläder er i grafven,
För det på dygdens väg J burit tiggars tafven?
Och hören J de rop i hennes fångsel mer,
Som stanna på dess mull för att förbanna er?
— Af ödets fala hand räcks sorgen eller lyckan,
Räcks spiran åt en Kung och åt en usling kryckan.
Så står en präktig ek, gömd i en ödemark,
Då granen ofta yfs i en högtidlig park.
Men brottllig vare den, som kan, och icke njuter,
Och som för dygdens dröm ett verkligt godt förskjuter,
Den största styrkan fick, har ock den största rätt,
Och den, som njuter bäst, de bästa tänkesätt. —
— Se där ett sammandrag af jordens sedolära!
Om man beröfvar den odödlighetens ära,
Hon blir en härjad stad, hvars fallna murars grus
En dyster skönhet får af midnattsmånens ljus.
— Hvert skall mitt hjerta fly ur denna djupa öken,
Så mörk af sorgens natt, så hemsk af tviflets spöken?
Jag vet att den är värd en afgrund i sitt bröst,
Att lefva utan hopp och dö förutan tröst,
Förbannad på sin mull af Gud och sina likar,
Som för en flyktig verld en evig natt predikar;
Jag vet att denna tro på en odödlig själ
Är pelarn för var dygd och för vårt sanna väl.
Men hvilken tröstar mig i dessa mörka stunder,

Då tanken fråga djerfs: Hvar äro pelarns grunder?
O! restes dessa opp af statskloketens hand
På skålens hälleberg och ej på lättrons sand?
Är lasten ej en dröm, är dygden ej förgäfves?
Hvem svarar mig derpå förrån min suck förqväfves?
Jag ser kring jordens rymd så långt ett öga når,
Af mödans spänning trött och skumt af sorgens tår,
Hur plågan trakt från trakt, lik ljungeldsmolnet ilar,
Och döden i dess spår med evigt nya pilar; —
Jag läser öfverallt den svåra sanningen:
Af jord du kommen är, till jord du blir igen.
Jag ser den ädles mod, jag ser den vises styrka,
Så sällan af oss ägd, så lätt och ljuf att yrka,
Vid ljudet af den röst; din lefnadsdag har flytt,
Ifrån en rotad ek uti en säf förbytt. —
Hvar finnes något skäl, som tviflets öfverröstar?
Hvar finnes någon vän, hvars ädelmod mig tröstar,
Då bördan är för tung, då skuldran är för svag,
Då jag begråter ömt min egen födslo dag? —
Han finnes, denna vän, så ofta öfvergifven,
Så ofta af oss hädd, och likväl trogen blifven:
Han fins i detta rum, der ifrån grafvens chor,
Ett evigt genljud hörs: den dygdige är stor.
Der öppnar han sin famn och sträcker sina händer,
Och tager mot den gärd, den sena ångren sänder;
Der med en engels blick och med en engels röst
Han ger åt villan ljus och ger åt sorgen tröst.
Ja, ädla Religion, om ingen du förskjuter,
Som hvälfter sorgens blick och ångrens suckar gjuter,
Om ingen tröslös bror ifrån ditt altar går
Med oaftorkad gråt, med oförbundna sår;
Om i en ynglings bröst du känslans nyck förlåter:
O! lifva vänligt der den ädla anda åter,
Af hvilken han var rörd, då uti fordna dar,
Han till ditt altare de första offer bar!
Han himlen öppnad såg och dess förtjusning kände,
Han såg vid dagens sken, som dina strålar tände,
Att jorden har en Far, att verlden har en Gud,
Att menniskan är stor igenom dygdens bud. —
— På hafvets dystra rymd, der vreda böljor brusa,
Der viggarne i skyn i röda vågor rusa,
Den trötte seglaren med fasa länge såg
Sin död i hvarje blix, sin graf i hvarje våg,
Och bidar blott den stund, då hafvets vreda bölja
Uti en evig natt hans varelse skall dölja,
När molnet häftigt flyr och solen dubbelt glad
Förgyller tornets spets uti hans födslostad.
Hans tunga har ej ord att tolka hvad han känner
Då han på stranden möts af maka, barn och vänner,
Och då han kysser ömt sin dyra fosterjord.
Dock — ögat tårar har, då tungan ej har ord. —
— Som han, ur faran frälst, som han, ur grafven vaknad,
Jag njuter dubbelt glad hvad jag har mist med saknad;
Jag finner dubbelt tjust vid altaret igen
Ett länge saknadt stöd, en länge saknad vän.
Med hoppets unga fröjd, med glädjens mogna tjusning
Jag natten flykta ser för morgonrodnans ljusning;
Jag ser en yngre verld sig öppna för min syn,
Som mellan flydda moln den azurklädda skyn.
Jag ser en samling der af tusende millioner
Från jordens lägsta tjell, från jordens högsta throner,
Förbidande sin dom för livvets korta tid —
En evighet af qval, en evighet af frid.
Hur brinner ögat ej, hur ömt mitt hjerta röres,

När menskovännens dom ifrån Försonarn höres:
"För nödens tryckte son du öppnade din hand;
Du gaf hans hunger bröd, och släckte törstens brand,
Du sökte dig en väg till fångelser och kojor,
Och helade hans sår och krossade hans bojor,
Du lånte honom hus i vintrens mörka natt,
Vid midnattslampans sken, du vid hans dödds bädd satt;
Och när han lade ner den tårbestänkta stafven
Beredde du hans ben en stilla ro i grafven;
Allt hvad du honom gjort, det gjorde du ock mig:
Min Fader känner det och skall belöna dig."
Ja, ädla Religion! din ande kan allena
Från lifvets svarta moln vår trånga synkrets rena,
Förbyta fasans natt i glädjens sommardag
Och chaos till en verld af tusende behag.
Utaf din anda stärkt och af din stråle väpnad,
Jag väntar sorgens stund och dödens utan häpnad,
Och ser i hoppets glas, som räcket af din hand,
En vink af Skaparen från evighetens strand.
Du torkar af min tår, du lugnar sorgens stunder,
Du bygger hjertats tro på hällebergets grunder,
Du visar mig en verld långt öfver molnets rymd,
Af känslans öga sedd, för tankans öga skymd.
Du visar oss en Gud, hvars skapelser vi äre,
Hvars egen höga bild vi i vårt hjerta bäre,
Hvars rena helighet är målet för vår dygd,
Hvars Allmakt är vår kraft, hvars godhet är vårt skygd.
Du ger den svage kraft och den betryckte tröstar,
Du stillar tviflets rop och hämndens öfverröstar,
Du ger åt döden sjelf ett leende behag,
Förgängelsen blir vinst, och grafvens natt blir dag.
Fördragen talar du, de plågor eder trycka!
De föda edert lugn, de alstra eder lycka.
De skänka er en Gud, hvars öga aldrig sluts,
Som räknar hvarje tår, i lifvets sorger gjuts.
Välsignen detta qval, för hvilket hjertat blödde:
Det var ett fruktsamt regn, som edra dygder födde.
Den boja dygden bär, gör henne dubbelt skön;
Han lefver, Hämnarn der, som sparar hennes lön.
Han lefver, denne Gud, som den förtryckte hamnar,
Som ingen enda dygd i evig glömska lemnar,
Som i en annan verld uti välsignadt mått
Skall gälda hvad hon led, för det hon gjorde godt:
Skall dygdens ädla lag med sällheten försona
Och byta törnets krans i palmens sköna krona,
Skall draga lasten fram i allmänt skådadt ljus
Ur mörkrets svarta natt, ur glömskans tjocka grus.
Han stundar, denna dag, som blottar Skaparns under
Och visar styrelsen af lifvets korta stunder,
Hvars ändamål är doldt för eder svaga syn,
Och gömmer bort sin spets bland molnen öfver skyn.
Dock — vanskligt är det skäl, som endast känslan tjusar,
Likt denna lätta vind, som hafvets yta krusar,
Då stormen gömmer sig försåtligt i dess grund,
Och bryter våldsamt fram i nattens dystra stund.
Gudomeliga Tro! förtjust mitt hjerta känner
Det lugn, den tröst du ger åt dina sanna vänner.
Men ack! de äro få, som älska detta namn,
Som glädjas vid ditt ljus, som hvila i din famn!
Och i en stormig verld hur skulle du väl trivas?
Hur skulle i det bröst din höga anda lifvas,
Hvars oskuld är förstörd, hvars styrka är förspilld,
Som brottsligt dyrka lärt det falska nöjets bild?
Den starke dig försmår, den svage dig förkläder,

Och brottslingen dig skyr och dåren dig försmåder.
Ack! har förnuftet ej ett gällande bevis,
Som styrker dygdens hopp på evighetens pris?
Jo, lyssnom till den röst, som ej hör opp att yrka
Odödlighetens hopp och hoppets fasta styrka.
Ryck klippan, hjuder hon, ur hafvets djupa grund,
Ryck stjernan från sin höjd en molnfri aftonstund,
Och lyft en trotsig hand och hvälf ett skamlöst öga
Och säg: Naturens makt för mig betyder föga,
Men fåfångt rycker du ur mensklighetens bröst
Fullkomlighetens lag, odödlighetens tröst.
Der på en evig thron den stränge domar'n sitter,
Och skiljer pligtens guld från böjelsernas glitter,
Som kallar intet skönt, som dömer intet stort
Hvad lyckans alster var, hvad egennyttan gjort.
Är ej din afsigt god, är ej ditt hjerta renadt,
Är ej ditt eget väl med andras väl förenadt;
Din dygd, som gör din glans, är blott ett präktigt bloss,
Som ej bedrager Gud, fast det bedrager oss.
Det måste fly en gång, som nattens sken för dagen,
Och du förtviflad le att du är sjelf bedragen.
— Förädla din natur, stig opp från högd till högd
Af ädla tänkesätt, och smaka deras fröjd;
Men fins ej än en högd, som du bestiga borde?
Kan du ej göra mer än hvad du redan gjorde?
Hur långt från *Neros* dy till *Titi* ädla spets!
Men *Titus* gråter dock! Hvi är han ej tillfreds?
Hans kärlek för sitt folk bör renas och förstoras,
Och ingen enda dag begråtas och förloras.
Så gömmer tornet bort för vandrarns spända syn
Sin guldbeprydda spets, och synes räcka skyn!
Men spetsens högsta rymd, när flämtande han hinner,
Han himlen lika långt ifrån sitt öga finner.
— Naturen gäckas ej, dess Herre är för stor,
Att dikta hvad mitt bröst på hans befallning tror.
Han gaf ej menniskan oändeliga lagar
Att egga hennes själ för några korta dagar;
Det fins en högre verld, der dygden utan sken,
Som solens stråle skön, som himlens azur ren,
Af ingen afsigt skymd, af ingen utgång motad,
Af ingen oro tryckt, af ingen fara hotad
Och aldrig blödande uti begärens krig
Till helighetens thron skall evigt närma sig. —
Du ser hur vist och skönt han ordnade naturen,
Gaf sin bestämda grad af njutningar åt djuren;
Men gaf åt menniskan ett ädlare begär,
Som aldrig hvila kan; och aldrig uppfyllt är.
När parken genljud ger af foglens muntra sånger,
Då suckas dygdens vän af ledsnad eller ånger;
Och då med tunga steg ett önskad mål han nått,
Utbrister han försagd: Det var en skugga blott!
Det fins en högre verld, der skuggornas försvinner,
Der dygden söker frid, och hvad hon söker, finner,
Der dygden steg för steg går till en evig högd
Och skådar vid hvart fjät en mogen skörd af fröjd?
Af ingen åska bränd, af intet hagel bruten,
Förvärfvad utan svett och utan ledsnad njuten.
— Om jordens halfva del, i brott och villor sänkt,
Ej dessa lagar känt, ej denna höghet tänkt;
Är stjernan icke till, fast molnet henne döljer,
Är hvalfvet icke skönt, fast nattens flor det höljer?
Res till en annan verld, gå till en annan trakt,
Och se, det lyser der uti sin fulla prakt.
Om ej din, tankekraft den sköna lära fattar,

Åt hvilken hvarje vis en helig vörtnad skattar;
Välan! var tillfredsställd! Det är en ädel tro,
Nödvändig för din dygd och för din samvetsro.
Och säg ej orättvis, att solen dig bedrager,
För det du ej förstår hvar hon sin värma tager.
Nog af, att hennes blick bestrålade ditt tjäll,
Förskönade din dag och tröstade din qväll.
— Säg ej att denna lag, som tolkar dina pligter.
Är blott ett mästerverk af nyttigare dikter!
Begå ett enda brott — Naturen ombytt är,
Du finner icke mer den gode Skaparn der,
Hvars hand i stjernans glans och uti solens strålar
En teckning af sin nåd för dina sinnen målar,
Som manar i hvar ros, som hviskar i hvart blad
Njut lifvet, menniska! Var ädel och var glad!
De vackra åkerfält, den hulda lundens parker
Förmörkas för din syn och blifva ödemarker,
Der skrämnd och irrande du möts af detta ljud:
Känn, brottsling! Hvad du gjort! Det fins en rättvis Gud.
— Men öfva någon dygd, blif hjelte i de strider,
Der nöjet åt din själ en neslig boja smider;
Låt lasten falla sjelf förtviflad till din fot
Och tag dess mordgevär, som segrare emot.
Gråt redligt på dens graf, som dig ej lefva unnat,
Gif denna oskuld skygd, som du förföra kunnat,
Och smyg dig ofta bort från glädjens sköna fest
Att blifva sorgens vän, att blifva nödens gäst;
Från dina tegars mull, dem molnens härar mördat
Välsigna dessa fält, som dina bröder skördat
Och under sorgens tyngd den rena vällust känn
Att vara lyckan värd och icke äga den.
Ljuf för en tröttad slaf är skuggan utaf rankan,
Är källans friska dryck; men ljufvare den tankan
För hvarje dygdens vän i sorgens mörka dar:
Jag har min fulla lön vid mödans afton qvar!
Men hon är mer än ljuf, men hon gör mer än gläder;
I himmelskt majestät din varelse hon kläder.
Du är ej mer det stoft, hvars lefnadsstund är kort,
Som blåses, likt ett löf, för dödens anda bort;
Du är en hög Monark, som grafven måste skona,
Som en gång ärfva skall odödlighetens krona,
Af Skaparns egen hand åt dina dygder räckt,
När ögats sista blick af dödens hand är släckt.
— Jag är då icke född för lifvets korta skiften,
Att tråna i ett tjell, förintas uti griften.
Det följer än en dag på sorgens mörka natt;
Det fins ett högre mål, än vansklighetens skatt.
Det finnes, detta lif, ej blott i Skaldens sånger,
Af dygder utan flärd, af sällhet utan ånger,
Af tankar utan svek, af känslor utan qval,
Af rymder utan gräns, af tider utan tal.
Det fins en rättvis Gud, som våra öden skiftar,
Som stakat solens gång, och dygdens lagar stiftar.
Sjunk, ädlaste Sokrat! med frid i grafvens famn!
Oändlig är din själ, odödligt är ditt namn! —
Gå, *Cato!* utan skräck att sluta dina öden
Och räds ej Caesars svärd, ej svärdet utaf döden.
Sök ej i *Platos* bok det qualda hjertats tröst;
Den Gud, du söker der, bor i ditt eget bröst. —
Dön uti ostörd frid, J dygdens ädle hjeltar!
Och frukten ej den sten, man på er grafdörr vältar.
Göm, känslolösa graf! för evigt i dit sköt
Den arm, som svärdet bar, och throner nederbröt
Göm girighetens guld och ärelystnans anor,

Och nöjets blomsterkrans och tapperhetens fanor,
Göm vansklighetens stoft för evigt i ditt skygd;
Men dessa höga vär, men denna rena dygd,
Men dessa stora män, som spridt en nyttig lära,
Och lefde för dess flor och dogo för dess ära,
Du skall ej gömma dem! Det fins en högre makt,
Som uppå döden sjelf en evig boja lagt!
Du skall ej gömma dem, då jordens grunder lossas,
Ock himlar falla ned och mot hvarandra krossas!

SÅNG OFVER KONUNG GUSTAF III.

Från högden af er stolta borg,
Regenter! skåden trygt den stora dag, som randas,
Då filosofhen hörs och menskligheten andas
På välbefästa samfunds torg.
Hon följer icke mer blott vapenlyckans söner
Till äfventyr och svek, till fasansfulla krig:
Nej äran, äntlig trött att låta gäcka sig,
Blott visheten och dygden kröner;
Och den Regent blir stor, hvars borgerliga krans
Af Folkets kärlek gafs, och för dess sällhet vans.

Ja, alla titlar, dem du bar,
Beundrade Monark! som blänkte fram vid polen,
Försvinna i en blink, likt stjernorna för solen,
För den af Fosterlandets Far.
Som Konung, gick du främst bland gudarna på jorden,
Som statsman, djup i råd, som hjelte stor i mod,
Som snille, hög och ljuf, som menska, var du god,
Och äfven hjertats Konung vorden:
Du älskade ditt folk; dess odling skapte du,
Sträck ner din arm ur skyn och stöd ditt verk ännu.

Men är ej blott af straffarns hand
Upplysningen till oss i vrede kallad vorden,
En glödgdad kula lik, att öfverfara jorden
Och breda ut en allmän brand:
Att ingen bortgömd vrå for sina lågor skona,
Med fasa tända an hvad hon blott värma bort,
Att våldsamt bryta opp hvar slutentempelport,
Och rycka ner hvar tempelkrona,
Och splittra Thronerna, och lemna spillror kvar
Till varnande bevis, till skräck för andra dar?

Du ropar Dåre! utan gagn.
Ditt skri så gällt det är, till ljusets rymd ej höres,
Men bort med stormens il till glömskans öknar föres
Och hejdar icke solens vagn.
En gång skall hvar nation med egna ögon skåda,
Hur Samfundet är byggdt, från spetsen till dess grund,
Och Throner! när det sker, då nalkas eder stund
Af dubbel styrka, ej af våda.
Ja, tanken en gång väckt sitt synmål hinna skall:
Regenter! hören det och fyllen opp ert kall.

Ack! hon var skyddad af din hand
O *Gustaf!* denna tro, som hvarje redlig vördar.
Att ljuset värma ger, att värman skapar skördar,
Och skördarne ett lyckligt land.
Upplysningen af dig blef kallad fram till Thronen,

Du ledde henne sjelf i trots af svärmarns hot
Till Helgedomens dörr, och der hon togs emot
Med öppnad famn af Religionen;
Hon brände ej det kors, der himlens Herde led
Men blott en renad glans omkring hans hjessa spred.

Det var ej Vitterheten blott,
Som tacksamt flätade sin krans kring *Gustafs* panna;
Det skönas dyrkare, försköt han väl det sanna?
Och har han lärdomen försmått?
Nej, vidsträckt var hans blick, och sund och vis hans lära,
Hvar gnista, sade han, som bryter villans natt
Bör vårdas vid en Thron, ty den är folkets skatt,
Och tanken är sin egen ära:
Ja strålen af hans nåd blef lika lodrätt förd
Mot parkens blomsterhäck, mot fältets rika skörd.

Besöken Lofö kyrkogård!
Och rodnen för ert split, J Vittre och J Lärde!
Ach! månne hon var njugg den handen, som beskärde
Åt trenne snillen samma vård?
Den ena ljuset klöf, den andra sjöng dess ära,
Förliks ej deras stoft i samma moders famn?
Har minnet icke rum för begges stora namn,
Och mäktar marmorn dem ej bära?
Lovisa begge såg, fann begges ära stor:
Och *Gustaf* hade ärft sitt öga af sin mor.

Såg forskarn ifrån tornets höjd
En stjerna ny och skär uppkarna öfver Norden,
Hvars glans bebådade en okänd vinst åt jorden,
I dag af hela jorden röjd:
Hvem lyste mer förtjust mot fästet sina händer,
Hvem följde mera glad med ögat hennes lopp,
Och hvem befrämjade med mera nit, det hopp,
Hon spridde öfver glömda länder;
Hvem *Gustafs* såsom du, sin dyrkan ville ge
Åt Sverges, Jordens, nej! åt Himmelens *Linné*!

Steg någon frampå Mälarns strand,
Som mellan dödens rof och döden sjelf sig ställde
Bedrog hans lyftna blick, och skakade hans välde,
Och ryckte kogret ur hans hand;
Som lik en engel flög till hyddans dörr, och tände
I mången moders barm det hopp som tynat af,
Och ett förloradt barn åt staten återgaf:
Månn *Gustaf* ej hans värde kände?
Från Grafven, *Rosenstein!* hvars välde du bestred,
Ditt namn till thronen flög, och ljus kring Sverge spred.

Men om han företrädet gaf
Åt Smakens odlare, åt Sångens ädla söner,
Så kännen eder pligt, J hvilka lagren kröner;
Gån, samlen flera vid hans graf!
I lycklig säkerhet för oförvägna ilar,
Upphöjer sig åt skyn från Mälarns glada strand,
Den sköna Helgedom, som byggd af *Gustafs* hand
På aderton kolonner hvilat.
Dit kom du, sen din qväll åt nyttan offrad var
Och smaken böd dig sjelf, den krans som snillet bar.

O Ljusets Gud! det kallas flärd
Att uti öknens djup, der jag är dömd att vandra
Ett källsprång leta opp, som svalkar mig och andra
Och som förljufvar allas färd.
Hvad är då hennes brott, den konstens som du smäder?

Ett öga, för att se naturens majestät,
Ett tungomål, hon gaf att värdigt prisa det,
Åt dina vildjursklädda fäder:
Nej dåre! aldrig du den visa hand, förstått
Som uppå samma teg, har ax och blommor fått.

Så *Gustaf* tänkte icke du,
Allt hvad som hette skönt, drogs fram af dig i dagen.
Du bars uppå din Thron, af Sångmör och Behagen —
Ack! vid din graf de gråta nu —
Det var den gyldne tid, som unnades åt Norden,
Då hörd förutan guld, och sedd förutan rang
Medborgarn ägde nog med kunskap och talang,
Då *Gustafs* blick hans lön var vorden,
Då täfling och beskydd åt snillet gåfvo lif,
Och smaken styrde sjelf vid alla tidsfördrif.

Jag helsar dig, o Melpomen!
Du som från grafvens dörr, den tunga stenen vältrar,
Och ropar derutur försvunna seklers hjeltar,
Och lifvar deras multna ben:
Se *Oden*, hvar han går bland sina stolta Schyter
Gudomlig än i dag, han Sveriges dyrkan får;
Pompé är Romare, men *Thilda* är dock vår.
Hvad språk från deras läppar flyter!
Behagligt som en ros, uppfödd på Seinens strand,
Och driftigt, som ett svärd uti en göthisk hand.

Hvart förs jag? är min känsla sann?
Hvad mörker och hvad glans! hvad glädje och hvad fasa!
Tyrann! hvad vill du här? Hvem ser jag? *Gustaf Vasa*.
Triumf! triumf! ja det är han!
O Fosterlandets far! och du, sublimes qvinna,
Som ställde skuldran fram, när Pelarn *Sture* föll,
Och Sveriges hela tyngd allena uppehöll,
Beredd att i dess grus försvinna:
J kommen då igen till eder fosterbygd!
O flyn J än en gång, så lemnen kvar er dygd.

Värdera rätt mitt Fosterland!
Värdera högt den fest, som du så ofta njutit!
Ach! bland de tårars mängd, dem din förtjusning gjutit
Föll ingen uppå *Gustafs* hand!
Ve dig! om orättvis du vid hans graf ej gråter;
Men ve dig! ännu mer om du förgätit har
Att *Gustaf* fins i dag i sina verk blott kvar,
Om dessa du förfalla låter,
Och Göthen blifver fälld af efterverldens dom,
Att med barbarisk hand, ha härjat tvenne Rom.

ANDAKTS-POEM.

Du, som lefde blott för andras väl,
Inga faror för mitt slägte skydde;
Ty du visste hvad en frelsad själ,
Och hvad en förlorad själ betydde;

Du, som teg vid grymhet och förtryck,

Bar med lugn föraktets törnekrona;
Du som tömde dödens galladryck,
Att en brottslig verld med Gud försona.

Tag emot mitt hjertas tacksamhet,
Du i dag vid korsets fot mig finner.
Du vet allt, min Frälsare! du vet,
Huru ömt min kärlek för dig brinner.

Icke blott min lärare du är,
Som har visat mig den rätta vägen,
Hvilken, ofta mödosam, dock bär
Dit, der Fridens boning är belägen.

Icke blott en Härold ifrån Gud,
Sändes du till jorden att bestyrka
Helgden af de fordom gifna bud,
Och att nya bud och lagar yrka.

Nej Försonare det är ditt namn —
Detta namn är ljuft för mig och alla,
Vid dess ljud jag ser en faders famn,
Hör en faders röst mig återkalla.

"Återkom, förvillade, till mig:
Svag är människan, men Gud förlåter
Den som redligt vill förbättra sig,
Och ej går kring korset blott och gråter.

"All din skulld är godtgjord af en vän,
Som för dig sitt ädla blod lät rinna,
Och som fordrar blott af dig igen,
Att din kärlek och din lydnad vinna:

"Fordrar, att till hans åminnelse
Du må brottets usla frögd försaka,
Fordrar, att dig god och lycklig se,
Och för hjertats rena oskuld vaka.

"Älska honom, och du älskar mig;
Mindre främmande för dina sinnen,
Må han äfven dubbelt röra dig
I välgerningarnes ljufva minnen!"

Ljufva röst till verlden af en Gud!
Som är domare och far tillika,
Som vill strängheten af sina bud
Med vår svaghet faderligt förlika.

Tröstefulla lära för en jord,
Som behöfver tillgift och förskoning,
Som behöfver stundligt trösteord,
Och ett ord i döden om försoning:

Är du misskänd, hatad och försmådd,
Du! som sändes, Fridens bådarinna,
Som smög trösten till den qvaldas bädd,
Och bød molnet från hans blick försvinna!

Är det du, som gifvit vantron luft?
Hindrat viljans sjelfbestämde lyftning?
Stått i vägen för ett fritt förnuft,
Då det sträfvat mot en högre syftning?

Gode Englar, nej! från samma thron,
Sända ner att svagheten beskärma,
Sprid ditt ljus, Förnuft! Du Religion!
Sprid kring hjertat äfven fruktsam värma.

Ingen strid och söndring mellan er!
Samma helga löfen J ju fören:
"Dödlige! Gud främst till hjertat ser,
Men han skådar äfven hvad J gören."

Gode Frälsare! hvem älskar dig,
Som ej älskar dygden och sitt slägte,
Som ej äger mod att offra sig
För det goda, som hans kärlek väckte?

Vid hvar ädel känsla i ert bröst,
Vid hvar seger öfver stormbegären —
Hören dödlige hans milda röst
"Dessa offer J mitt minne bären!"

O! hur gläder detta vittnesbörd!
Hvilken kraft jag till det goda känner,
Då af tacksamhetens anda rörd,
Jag vid korset mötes af hans vänner!

O! hur stärks odödlighetens hopp!
Och hvad jordens sorger röra föga!
När mot skyn jag lyfter ögat opp,
Och ser himlen öppnad för mitt öga,

Mild jag sedan granskar andras fel,
Lugn jag möter livvets dolda faror,
Ömt jag tar i likars öden del,
Varsamt styr jag undan lastens snaror.

Skön och klar syns tankens vida rymd;
Smädarns inkast, splitet, tvifvelsmålen
Hafva flyktat; ingen vrå är skymd,
Ljusa framstå alla föremålen.

Allt är ordning, sammanhang och plan,
Ofverallt den samma hand jag finner,
Ifrån Solens stolta himlaban
Till den skugga, der min dag försvinner.

Yngling plundra ej den frommas tro,
Fruktar du ej samvetet, ej lagen,
Plundra heldre då hans lugna bo,
Drag din dolk, och stack hans blick för dagen,

Nej, den vise vördar himlens bud,
Ty han druckit djupt ur vishetskällan,
Men du sjelfklok skiljer dig från Gud!
Ty du drack blott droppvis, och det sällan.

Ach! en dag, sen andras lugn du stört,
Och du sjelf är plötsligt krossad vorden,
Tör du minnas att du fordom hört,
Att det gafs en Frälsare för jorden!

ANMÄRKNINGAR:

[1] Enligt den uppgift, jag från hans födelseort Vörå af dervarande Presterskap erhållit. Alla andra anteckningar, som förmodligen grunda sig på det betyg han bragt med sig från Christinestad vid sin första flyttning till Sverige, uppgifva att han var född den 20 September 1775.

[2] Resande, som endast fara förbi Runsala, undra med skäl öfver dess rykte; men om de såge det

inre af ön med dess vikar och lunder, skulle de erkänna att hon föttjenar sitt beröm.

[3] Tryckt i Stockh. Posten N:o 149, 1806. Utgifvaren hoppas att Författarne till detta och till det följande Skaldestycket Herr Expeditions-Sekret *Wallerius* och Herr Notarien *Grangren*, icke illa upptaga den frihet, han tagit sig att med dessa sköna minnen af *Choræus* pryda hans samlade arbeten.

[4] Tryckt i Åbo Tidn. N:o 49, 1806.

[5] Belönt af Svenska Akademien år 1802 med den andra guldpenningen, men med samma heder som åtföljer stora priset.

[6] *Ehrensvärd* var född 1710.

[7] *Ehrensvärd* följde *Lewenhaupt* i Finska kriget och utmärkte sig vid flera tillfällen.

[8] Bevistade Böhmska fälttåget 1740.

[9] General-Major: nyttjades mycket af *Ehrensvärd*.

[10] På en byggnad på Sveaborg läses följande: Om *Thunberg* ej varit, hade *Ehrensvärd* ej bypigt denna dam. Flera exempel kunde anföras af den stora Mannens rättvisa och oegennyttia.

[11] *Ehrenfvärd* uppfann konsten att kasta bomber med dubbel hastighet, eller à la ricochet, som det kallas.

[12] *Ehrensvärd* dömdes 1765 af Ständerna förlustig sina embeten, och drog sig undan på landet.

[13] Återfick 1772 sina embeten. Det var hans dödsår.

[14] Efter Björkö reträtt hade troligen hela flottan varit förlorad, om den ej haft Sveaborg att inlöpa uti.

[15] Vigten af segern vid Svensksund är allmänt bekant. Denna sista vers är grundad på en muntlig berättelse, om hvad som verkligen tilldragit sig efter den afgörande bataljen.

[16] Belönt af Götheborgska Vettenskaps och Vitterhetssamhället med dubbelt Accessit 1799.

[17] Belönt af Götheborgska Vettenskaps- och Vitterhetssamhället med högsta priset, 1800.

[18] *Polheims* driftiga försök att genom sjelfva klipporna spränga slussar, misslyckades alldeles. Forssens raseri gjorde på en gång till intet, hvad som kostat oändliga mödor och skatter: det är denna händelse, som Författaren besjungit i de följande stroferne. Den nu redan brukbara Kanalen går på sidan af fallen, och har således intet att befara af forsens våldsamt.

[19] Detta Skaldestycke är författadt vid tillfälle af Magisterpromotionen i Åbo d. 15 Juni 1802: hvilken skedde i Deras Majestäters Konungens och Drottningens höga öfvervaro.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MICHAËL CHORÆI SAMLADE SKALDESTYCKEN ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project

Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if

you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or

limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.